

DET ÄR MYCKET NU

-en jämförelse mellan fältpersonalens uppfattning och statistiska uppgifter beträffande fältverksamheten inom Ålands polismyndighet under åren 2015—2019

Tommy Thörnroos

12/2019

Författare	Examen	
Tommy Thörnroos	Polis (HYH)	
Publikationens namn	Offentlighetsgrad	
Det är mycket nu - en jämförelse mellan fältpersonalens uppfattning och statistiska uppgifter beträffande fältverksamheten inom Ålands polismyndighet under åren 2015—2019	Offentlig	
Handledare	Lärdomsprovets form	
Johan Pawli, Sabina Jordan	Undersökande lärdomsprov	
I dagens alltmer digitaliserade samhälle finns data överallt omkring oss. Detta gäller även inom polisens verksamhet. Genom att samla in och analysera data kan en organisation skapa möjligheter och förutsättningar för en professionell verksamhet som använder sina resurser där de behövs som bäst. Om inte data finns att tillgå kan verksamheten i stället komma att styras av de anställdas uppfattning om verksamheten. Syftet med detta arbete är att ta fram uppfattning och statistik inom samma område och sedan ställa dess i relation till varandra. Genom att göra det kan man få en uppfattning om det är någon skillnad i att basera sin verksamhet på data kontra uppfattning. Arbetet är avgränsat till fältverksamhet inom Ålands polismyndighet under de senaste fem åren. För att ha konkreta tidpunkter som jämförs har en lugn tidpunkt under året ställts i relation till en intensiv tidpunkt under året. Som den lugna tiden valdes två veckor i februari. Som den intensiva valdes två veckor under sommaren då bland annat festivalen RockOff arrangeras. Genom en styrd enkät samlades uppfattningar från fältpersonalen inom Ålands polismyndighet in och genom ett dataanalysverktyg togs motsvarande statistik ut från ingripanderegistret inom Ålands polismyndighet. Den vetenskapliga ansatsen utgjordes av en fenomenologisk tolkning som ställdes mot kvantitativa uppgifter säkrade genom dataanalys. Resultatet från undersökningen visar att det finns skillnader mellan vad som uppfattas och vad som kan visas statistiskt. Om man väljer att basera sin verksamhet på kunskap bör man därför välja endera varav de statistiska uppgifterna torde utgöra de mest valida och reliabla över tid. Undersökningen är på intet sätt uttömmande utan öppnar mest upp för frågeställningar kring hur man kan skapa förtroende och transparens kring verksamhet som baseras på statistiska grunder.		
Sidantal	Månad och år då granskningen skett	Lärdomsprovets kod (OPS)
65 sidor	November 2019	HYH2018LP
Nyckelord		
Uppfattning, statistik, företagsintelligens, kunskapsbaserad polisverksamhet, digitalisering		

Author	Degree	
Tommy Thörnroos	Polis (HYH)	
Name of publication	Publicity degree	
Det är mycket nu en jämförelse mellan fältpersonalens uppfattning och statistiska uppgifter beträffande fältverksamheten inom Ålands polismyndighet under åren 2015—2019	Public	
Supervisor	The thesis is a:	
Johan Pawli, Sabina Jordan	Theoretical thesis	
In today's increasingly digitalized society, data is everywhere around us. This also applies within the police operations. By collecting and analysing data, an organization can create opportunities and conditions for a professional business that uses its resources where they are needed most. If data is not available, the business may instead be guided by the employees' perception of the business. The purpose of this work is to develop perceptions and statistics in the same area and then to relate them to each other. By doing so, one can get an idea if there is any difference in basing business on data versus perception. The work has been limited to field operations within the Åland Police Department for the past five years. In order to have concrete times that are compared, a quiet time during the year has been compared with an intensive time during the year. The quiet time is represented by two weeks in February. The intensive one is represented by two weeks during the summer when, among other things, the festival RockOff is organized. Through a controlled survey, the perceptions of the field personnel within the Åland Police Department were collected and through a data analysis tool the corresponding statistics were extracted from the intervention register within the Åland police authority. The scientific approach consisted of a phenomenological interpretation that was set against quantitative data secured by data analysis. The results of the survey show that there are differences between what is perceived and what can be shown statistically. Therefore, if you choose to base your business on knowledge, you should choose one of which the statistical data should be the most valid and reliable over time. The survey is by no means exhaustive but generates questions about how to create confidence and transparency around operations based on static bases.		
Number of pages	Month and year when the review took place	Thesis code (OPS)
65 pages	November 2019	HYH2018LP
Key words		
Assumption, statistics, business intelligence, intelligence-based policing, digitalization		

Innehåll

1	INLEDNING.....	1
1.1	Arbetets syfte.....	2
1.2	Avgränsningar	3
1.3	Bakgrundslitteratur och tidigare forskning.....	4
2	MATERIAL OCH METOD	5
2.1	Fenomenologi.....	5
2.2	Dataanalys	6
2.3	Hermeneutik	7
2.4	Val av mottagare	7
2.4.1	Innehållet i enkäten	8
2.5	Arbetets tillförlitlighet.....	10
2.6	Etik	11
3	TEORIBAKGRUND	11
3.1	Fältpersonal inom Ålands polismyndighet.....	12
3.2	BI-system.....	12
3.2.1	Utveckling av digitalisering i samhället.....	12
3.2.2	Kopplingen till polisiär verksamhet.....	14
3.3	Kunskapsbaserad polisverksamhet.....	14
3.3.1	Definition av kunskapsbaserad polisverksamhet	15
3.3.2	Från data till underrättelse.....	16
3.4	Tillgången till information	17
3.4.1	Polisbarometern.....	17
3.4.2	PolStat	18
3.4.3	ALARM, registret för ingripanden vid Ålands polismyndighet	19
3.5	Statistik ur ALARM	21
3.5.1	Ingripanden generellt	22
3.5.2	Ingripanden fördelat enligt uppdragsgrupper.....	22
3.5.3	Ingripanden fördelat enligt uppdragstyp	24
3.5.4	De vanligaste åtgärderna	26
3.5.5	Ingripanden under mittenveckorna i februari, 2015—2019.....	27
3.5.6	Ingripanden under februariveckorna fördelat enligt uppdragsgrupper	28
3.5.7	Ingripanden under februariveckorna enligt uppdragstyp	28
3.5.8	De vanligaste åtgärderna under februariveckorna.....	29
3.5.9	Ingripanden under RockOff-veckorna 2015—2019	29

3.5.10	Ingripanden under RockOff-veckorna fördelat enligt uppdragsgrupper.....	30
3.5.11	Ingripanden under RockOff-veckorna enligt uppdragstyp	30
3.5.12	De vanligaste åtgärderna under RockOff-veckorna.....	31
3.6	Vad kan inverka på människans uppfattningar?.....	32
4	RESULTAT AV ENKÄTEN JÄMFÖRT MED STATISTIKEN	32
4.1	Ingripanden generellt.....	32
4.1.1	Uppdragsgrupper.....	33
4.1.2	Uppdragstyp	38
4.1.3	Åtgärder.....	41
4.1.4	Resurser.....	44
4.2	Mittenveckorna i februari, 2015—2019	44
4.2.1	Uppdragsgrupper.....	45
4.2.2	Uppdragstyp	46
4.2.3	Åtgärder.....	48
4.2.4	Resurser.....	49
4.2.5	Övrigt	49
4.3	RockOff-veckorna 2015—2019	51
4.3.1	Uppdragsgrupper.....	52
4.3.2	Uppdragstyp	53
4.3.3	Åtgärder.....	54
4.3.4	Resurser.....	55
4.3.5	Övrigt	55
5	RESULTATDISKUSSION.....	57
5.1	Statistisk verklighet kontra uppfattning	57
5.2	Är det viktigt med kunskapsbaserad verksamhet inom Ålands polismyndighet? ..	59
5.3	Utvecklingsförslag.....	61
6	SAMMANFATTNING OCH DISKUSSION	61
7	Referenser	64

Figurförteckning

Figur 1: Andel företag 2017 som anger att de använder IT inom olika verksamhetsområden. (Nyström & Lindell, 2018, s. 21).....	13
Figur 2: Antalet ingripanden fördelat per månad för den totala tiden ingripanderegistret ALARM har använts.....	21
Figur 3: Totala antalet uppdrag enligt ALARM presenterat årsvis. 2019 sträcker sig från 1.1 till 10.9	22
Figur 4: Staplarna visar det totala antalet ingripanden inom respektive uppdragsgrupp för tiden 1.1.2015 till 10.9.2019	23
Figur 5: Flest antal ingripanden var 2015 av uppdragsgruppen övervakning.....	23
Figur 6: Flest antal ingripanden 2017 var av uppdragsgruppen övervakning.....	24
Figur 7: Fram till och med den 10.9 2019 hade det skett flest antal ingripanden inom uppdragsgruppen övervakning.....	24
Figur 8: Figuren visar de tio vanligaste typerna av uppdrag under 2015.....	25
Figur 9: Figuren visar de tio vanligaste typerna av uppdrag under 2017.....	25
Figur 10: Figuren visar de tio vanligaste typerna av uppdrag fram till och med 10.9.2019	26
Figur 11: Figuren visar de tio vanligaste åtgärderna under 2015.....	26
Figur 12: Figuren visar de tio vanligaste åtgärderna under 2017.....	27
Figur 13: Figuren visar de tio vanligaste åtgärderna fram till och med 10.9.2019.....	27
Figur 14: Staplarna visar antalet uppdrag som anmält till polisen under de fem senaste årens mittenveckor i februari.....	28
Figur 15: Det som mest sysselsätter polisen i februari är övervakning.....	28
Figur 16: Det vanligaste uppdraget är i februari är annat specialuppdrag.....	29
Figur 17: Den vanligaste åtgärden är åtgärdat på platsen.....	29
Figur 18: Staplarna visar antalet uppdrag som anmält till polisen under de fem senaste årens RockOff-veckor.....	30
Figur 19: Ur figuren kan man urläsa att det som mest sysselsätter polisen under RockOff-veckorna är övervakning.....	30
Figur 20: Det vanligaste uppdraget är under RockOff-veckorna är annat specialuppdrag.....	31
Figur 21: Den vanligaste åtgärden är åtgärdat på platsen.....	31
Figur 22: Totala antalet uppdrag enligt ALARM presenterat årsvis jämfört med de svar som erhållits genom enkäten.....	33
Figur 23: Staplarna visar det enligt statistiken totala antalet ingripanden inom respektive uppdragsgrupp i jämförelse med respondenternas svar på enkäten.....	34
Figur 24: Ingripandena 2015 i jämförelse med respondenternas uppfattning.....	35
Figur 25: Ingripandena 2017 i jämförelse med respondenternas uppfattning.....	36
Figur 26: Ingripandena 2019 i jämförelse med respondenternas uppfattning.....	37
Figur 27: Figuren visar de enligt statistiken tio vanligaste typerna av uppdrag under 2015 i förhållande till respondenternas svar.....	38
Figur 28: Figuren visar de enligt statistiken tio vanligaste typerna av uppdrag under 2017 i förhållande till respondenternas svar.....	39
Figur 29: Figuren visar de enligt statistiken tio vanligaste typerna av uppdrag under 2019 i förhållande till respondenternas svar.....	40
Figur 30: Figuren visar de enligt statistiken tio vanligaste åtgärderna under 2015 i förhållande till respondenternas svar.....	41

Figur 31: Figuren visar de enligt statistiken tio vanligaste åtgärderna under 2017 i förhållande till respondenternas svar.	42
Figur 32: Figuren visar de enligt statistiken tio vanligaste åtgärderna under 2019 (fram till 10.9.2019) i förhållande till respondenternas svar.	43
Figur 33: Figuren visar hur personalen uppfattar att resursmängden utvecklats.	44
Figur 34: De övre staplarna visar antalet ingripanden som anmälts till polisen under de fem senaste årens mittenveckor i februari. De undre visar respondenternas uppfattning om hur de har uppfattats.	45
Figur 35: Ur figuren kan man utläsa att det som enligt statistiken mest sysselsätter polisen i februari är övervakning. Respondenternas uppfattning är att det som mest sysselsätter polisen är inom gruppen trafik.	46
Figur 36: I översta diagrammet framkommer att det enligt statistiken vanligaste uppdraget är annat specialuppdrag. Respondenternas uppfattning är att allmän trafikövervakning utgör den mest förekommande uppdragstypen tätt följt av annat trafikuppdrag.	47
Figur 37: Den vanligaste åtgärden under februariveckorna är åtgärdat på platsen. Den statistiska bilden stöds tydligt i detta fall av respondenternas svar.	48
Figur 38: Figuren visar respondenternas uppfattning om hur resurserna har räckt till.	49
Figur 39: Figuren visar respondenternas uppfattning om vilket år som varit mest utmanande februari-veckorna. Infällt är de fem senaste årens februariveckor, enligt statistiken.	50
Figur 40: Figuren visar respondenternas uppfattning om vilket år som varit mest haft de lugnaste februari-veckorna.	50
Figur 41: Det övre diagrammet visar den statistiska utvecklingen i gällande antalet ingripanden som anmält till polisen under de fem senaste årens RockOff-veckor. Det undre visar respondenternas uppfattning.	51
Figur 42: Ur figuren kan man urläsa att det som enligt statistiken mest sysselsätter polisen under RockOff-veckorna är övervakning följt av ingripanden inom gruppen individ. Respondenternas uppfattning presenteras i nedre tabellen.	52
Figur 43: Enligt statistiken är den vanligaste uppdragstypen annat specialuppdrag. Näst vanligast är störande beteende. Respondenternas uppfattning är att den vanligaste uppdragstypen är berusad person följt av övervakning av ordningen.	53
Figur 44: Den vanligaste åtgärden är åtgärdat på platsen, både enligt statistiken och enligt respondenterna.	54
Figur 45: Figuren visar hur respondenterna har uppfattat att resurserna har räckt under de aktuella åren.	55
Figur 46: Figuren visar vilket år respondenterna uppfattar som det mest utmanande. Infällt finns de statistiska uppgifterna för antalet ingripanden totalt sett under de fem senaste årens RockOff-veckor från vänster till höger.	56
Figur 47: Figuren visar vilket år respondenterna uppfattar som det lugnaste.	56

1 INLEDNING

I en värld där data och information ständigt utbyts, har det blivit en utmaning att veta om personer verkligen vet den objektiva grunden för vad de pratar om eller om de bara ger uttryck för en uppfattning. Mycket av vardagen kretsar kring data och medvetenheten kring den data vi lämnar efter oss ökar. Inom teorin kring digitalisering, har man kommit fram till att den genomsnittlige personen idag är beredd att ge data ifrån sig under förutsättning att det genererar ett mervärde (Hagel III & Rayport, 2019). Vad mervärdet kan tänkas vara är högst individuellt, men ett exempel kan vara bättre service. I samband med skapandet av tjänster som erbjuder service, kan det därmed vara centralt att veta om det är uppfattningen eller faktisk data som är central.

Polisen är inget undantag från andra verksamheter gällande att producera data. Det mesta som polisen gör registreras någonstans. En fråga blir därmed vad som görs med den data som lagras. Inom den brittiska polisen har man sedan 1980-talet haft någon form av verksamhet som baserats på data, för att möta kriminalitet, även om det inte var det primära behovet. Det primära behovet bestod i att bättre nyttja de resurser som man hade att tillgå. (Carter, 2013, s. 15)

Att skapa kunskap av data är en process. Att använda kunskaperna till att styra verksamheten kan tänkas vara målet, men att komma dit kan vara utmanande. Att från nästan ingenting skapa ett system och en kultur av att styras av data kan skapa en spänning. Ur Europols handbok för analys framkommer att det ofta är svårt för människor att överge sin egen uppfattning, på grund av naturen av människans psyke (Europol, 2002, s. 64). Personalen inom Ålands polismyndighet är troligen inget undantag från denna process.

Fram till 2019 har det inom Ålands polismyndighet endast sporadiskt tagits fram information som kan bidra till att styra verksamheten. Den information som tagits fram, har haft syftet att stödja utredningar och bistå i resursplanering. I samband med budgetskrivningar för myndigheten lyfter man fram att verksamheten ska tryggas genom en god informationsbaserad planering (Ålands landskapsregering, 2019, s. 114). Som ett led i detta har man sedan 2019 börjat införa ett system för hantering och analys av data, ett *business intelligence system, BI-system*.

Målet med detta arbete är, att genom att mäta uppfattningen som finns bland myndighetens fältpersonal och ställa den i relation till de statistiska uppgifter som finns kunna påvisa eventuella likheter och likheter mellan uppfattning och statistik. Presentationen av likheter

och olikheter skall sedan kunna ligga till grund för en eventuell implementering av kunskapsbaserad verksamhet inom Ålands polismyndighet.

Betydelsen av arbetet på ett samhälleligt plan är, att Ålands polismyndighet genom att förstå fältpersonalens uppfattning om arbetsmängden och dess utveckling kan a) sporra och motivera samt b) justera de faktiska resurser som finns att tillgå. Genom att sätta uppfattningen i relation till kunskap baserad på data, erhålls troligen en nyanserad bild av hur de förhåller sig till varandra. Därtill kan det bidra till att verksamheten kan riktas dit den behövs.

På ett personligt plan har undersökningen betydelse, då den påminner om att kollegornas uppfattning kan skilja sig från den statistiska information som tillhandahålls med hjälp av dataanalys. Utmaningen har ofta visat sig vara att uppfattningen är det som ligger till grund för förda resonemang istället för valid information. Förhoppningen är, att genom att basera en diskussion eller utredning på en gemensam och tydlig grund kan den föras framåt på ett konstruktivt och värdeskapande sätt.

1.1 Arbetets syfte

Syftet med arbetet är att jämföra statistiska uppgifter om verksamhet som bedrivits inom alarm- och brottsbekämpningsenheten med hur de som bedrivit verksamheten uppfattar verksamheten. Målet är att påvisa eventuella skillnader mellan utförarnas uppfattning om vad de gjort i förhållande till de statistiska uppgifter som finns att tillgå om samma verksamhet.

Möjligheten att analysera data, och potentialen i att använda den till att styra verksamheten är en intressant aspekt med många olika infallsvinklar. Som ovan nämnt är Ålands polismyndighet i början av processen med att införa ett system för dataanalys. För att kunna parera den spänning som misstänks kunna uppstå i samband med införandet av något nytt, behöver en förståelse för vikten av data och dataanalys finnas. En av utmaningarna med att skapa denna förståelse är ett underförstått misstroende mot statistik och siffror. Just själva spänningen mellan analys och verksamhet är något som bör tas i beaktande. Generellt kan man säga att den verksamhet som bedrivs bör bedrivas med en förståelse för vad analysverksamhet kan ge. Samtidigt kan man tänka att ledningen för verksamheten behöver ha en förståelse för den skepsisism som givna uppgifter kan bemötas av för att kontrollerat

styra utvecklingen. ”Saknas förståelsen saknas snart också engagemanget och viljan att göra ett bra arbete” (Sjöberg & Holm, 2005, s. 4).

Motsvarande process har i samband med polisförvaltningsreformerna PORA 1, 2009, och PORA 3, 2014, redan skett inom polisen på det finländska fastlandet. Sammanslagning av områden och ändrade processer kring riktandet av resurser har skapat ett ökat behov av att styra verksamheten med hjälp av data och information (Syrjä, 2019).

Arbetet ämnar svara på frågorna

- Hur uppfattar fältpersonalen att mängden och typen av ingripanden har utvecklats under de senaste fem åren?
- Vad kan man utläsa av informationen från ingripanderegistret ALARM gällande hur mängden och typen av ingripanden har utvecklats under de senaste fem åren?
- Hur förhåller sig uppfattningen och informationen till varandra och vad bör man vidare undersöka utgående från det förhållandet?

För att kunna besvara dessa frågor har en enkät skapats i syfte att ta reda på uppfattningen. De statistiska uppgifterna har säkrats ur Ålands polismyndighets ingripande system ALARM. De statistiska svaren på frågorna presenteras i delkapitel 2.5. Svaren på enkäten och hur de förhåller sig till statistiken presenteras i kapitel 4. Vad man kan utläsa av hur de förhåller sig till varandra och vad man eventuellt kan undersöka vidare framkommer i kapitel 5.

1.2 Avgränsningar

Tidsmässigt avgränsas arbetet i två dimensioner. Dels till antalet år som granskas, dels till vilka veckor under året som granskas.

Undersökningen har gjorts för de senaste fem åren. De veckor som granskas är dels veckorna 29 och 30, också inom Ålands polismyndighet kända som RockOff-veckorna, samt veckorna 6 och 7. Målet med avgränsningen av veckor är att hitta två motsatser sett till mängden ingripanden.

I förhållande till mätandet av uppfattningen avgränsades mottagarna av enkäten till fältpersonal inom Ålands polismyndighet. Med fältpersonal avses poliser som arbetar på fältet inom alarm- och brottsbekämpningsenheten vid Ålands polismyndighet. Denna avgränsning gjordes, eftersom det är statistik från fältarbete som utgör grunden för data som uppfattningen jämförs med.

Beträffande data som används avgränsas arbetet till att endast inkludera data ur ingripandesystemet ALARM. Anmälningar eller andra resultat av uppdrag som står att finna i andra register tas inte med i denna undersökning.

1.3 Bakgrundslitteratur och tidigare forskning

Polisen i Finland har två primära system för att mäta statistik och uppfattning. Polisens statistiksystem *PolStat* hämtar uppgifter från ett flertal av de register som polisen nyttjar. Information ur *PolStat* utgör basen för resultatstyrningen och evalueringen av polisens olika verksamhetsområden. Polisernas uppfattning om arbetet mäts vartannat år genom genomförandet av *polisbarometern*. Dessa system presenteras närmare i avsnitt 3.4.1 och 3.4.2.

En del av de register som används vid Ålands polismyndighets genererar inte data till *PolStat*. Bland annat ingripanderegistret inom Ålands polismyndighet är ett sådant, liksom personalregistret. *Polisbarometern* är i sin tur designad för stora inrättningar. Utmaningen med *polisbarometern* ur ett åländskt perspektiv är att svaren presenteras på en nivå där de enskilda respondenternas svar kan urskiljas på grund av den detaljerade presentationen, även om resultatets validitet och reliabilitet inte kan ifrågasättas.

Liknande undersökningar som denna har inte påträffats inom polisen. Det närmsta är de åtgärdsplaner som bör göras efter att resultatet av *personalbarometern* presenteras. Där kan de uppfattningar som framkommer i *barometern*, till viss del ställas i relation till data från exempelvis *PolStat*. Detta behöver dock inte ske på ett vetenskapligt sätt. (Weman, 2019)

Ur Kroksmarks doktorsavhandling om *Fenomenografisk didaktik* (2007) har hämtats en teori om begreppet *fenomen*. Fenomenologin och fenomenografin tar bägge avstamp i fenomenet men skiljer sig genom vad som mäts. Detta har sedan kopplats till Anderssons och Swensons

kandidatuppsats *En fenomenologisk studie om hur ungdomar upplever sin tillvaro, relationer och framtidsvisioner* (2007).

2 MATERIAL OCH METOD

Metoden som använts för att undersöka fältpersonalens uppfattning är fenomenologi, vilket gör att undersökningen kan kategoriseras som fenomenologisk. Informationen från den fenomenologiska undersökningen ställs i relation till information från Ålands polismyndighets system för ingripanden, ALARM. Den fenomenologiska undersökningen har genomförts med en elektronisk enkät. Likheter och olikheter som framkommer i jämförelsen har därefter ställts mot varandra och diskuterats kring.

2.1 Fenomenologi

Att beskriva en grups uppfattning om ett fenomen faller inom ramen för fenomenologi. Filosofen Edmond Husserl (1859–1938), var en tysk filosof som anses vara fenomenologins grundare (Nationalencyklopedin, 2019). Han menade att människan upplever världen genom att uppleva fenomen. Ett naturligt fenomen, ett ting, blir människan medveten om genom uppfattning och det uppfattas som något som existerar under en viss tidsrymd. (Sages & Hensfelt Dahl, 1999).

Undersökningar med en fenomenologisk ansats syftar till att förklara situationer så som de upplevs av individen i dennes dagliga liv. Istället för att försöka reducera ett fenomen till ett lämpligt antal identifierbara variabler och kontrollera sammanhanget, i vilket fenomenet sker, syftar fenomenologin till att återge fenomenet och sammanhanget på ett trovärdigt sätt. Det görs genom att studera ett särskilt fenomen, en situation i vilken individen har förstahandserfarenheter som de kan beskriva i enlighet med hur de verkligen har upplevt sin upplevelse. (Smith, 2006 i Andersson & Eva, 2007, s. 6)

I artikeln *Fenomenografisk didaktik* klargör man begreppet *uppfattning* som något som ofta är underförstått, det som inte behöver sägas eller som inte kan sägas, eftersom det aldrig varit föremål för reflektion. Det utgör den referensram inom vilken man samlar sina kunskaper eller den grund, på vilken man bygger sina resonemang. (Marton & Svensson, 1978 s. 20 i Kroksmark, 2007, s. 7)

Summerat kan det formuleras som att genom undersökning kunna beskriva själva substansen av det som undersökts utgående ifrån hur de involverade beskriver det. Om man söker variationen bland svaren är det i stället fråga om fenomenografi, det vill säga hur den enskilde uppfattar fenomenet i förhållande till hur en annan person uppfattar fenomenet. I detta arbete undersöks inte skillnaderna i hur personer med 15 års arbetserfarenhet förhåller sig till frågorna i förhållande till de med 3 års arbetserfarenhet utan det är respondentgruppens svar som helhet som är av intresse.

Man kan eventuellt kalla det för den kollektiva massans uppfattning om de frågor som ställts, genom att man med hjälp av fenomenologin försöker förstå den kvalitativa mångfalden hos massans upplevelser och göra deras väsentliga mening exakt. Fenomenologin är ett försök till att direkt beskriva upplevelsen, utan att hänsyn tas till upplevelsen ursprung eller orsak. (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 45)

2.2 Dataanalys

För att förstå den data som erhålls bör den analyseras genom en s.k. *dataanalys*. Begreppet *dataanalys* skall inte förväxlas med den analysprocess som ligger till grund för själva underrättelsen. På engelska skiljer man språkligt på dessa två olika former av analys genom orden *analytics* och *analysis*.

Dataanalys (analytics) är en underliggande komponent till analysen och involverar tekniska verktyg och olika analysmetoder. Analys (analysis) är en bredare term som refererar till processen. Med det avses insamlandet och tolkandet av information i syfte att skapa beslutsunderlag. (Getsmarter, 2019)

Detta gäller även inom polisens verksamhet. Genom att hämta in data och göra en dataanalys på den får man en grund att skapa sin underrättelseanalys på.

I detta arbete har den data som fåtts fram analyserats i ett program kallat QlikView¹. Med hjälp av det kan data presenteras på ett sätt som gör det möjligt att tolka den. Data har blivit information. I enlighet med teorin om hur data utvecklas till underrättelser kan detta anses utgöra det första steget i den processen. Mer om själva processen hittas i avsnitt 3.3.2.

---

¹ QlikView är ett s.k. end-to-end verktyg för dataanalys. Det tillhandahålls av företaget Qlik mer information hittar man på adressen qlik.com

2.3 Hermeneutik

Ett av arbetets syften är att undersöka hur uppfattningen och informationen förhåller sig till varandra. För att kunna tolka det förhållandet bör hermeneutiken beaktas.

Hermeneutik handlar om att studera, tolka och försöka förstå information inom en stor bredd av områden. När den som undersöker närmar sig ett område eller ett ämne, gör den det utgående från sin subjektiva förförståelse om området eller ämnet. Genom att ta del av information eller genom att ställa information i relation till annan information, fördjupas förståelsen. Denna process kallas för den hermeneutiska spiralen. Målet med en hermeneutisk ansats är inte att studera fenomenet bit för bit utan snarare att förstå helheten. (Patel & Davidsson, 2003, ss. 28 – 31)

2.4 Val av mottagare

Då målet med undersökningen bland annat är att undersöka hur man bland fältpersonal uppfattar att verksamheten utvecklas över tid görs en survey-undersökning. Med en survey får man möjligheten att få mycket information om ett begränsat antal variabler, till exempel vad, var, när och hur. För att få en så korrekt bild som möjligt av uppfattningen om hur verksamheten under de valda tidsperioderna har ändrat, riktades enkäten till samtliga som för tillfället arbetar med fältverksamhet, det vill säga en total undersökning. (Patel och Davidson, 2003, s. 53 — 54) En totalundersökning ger personalens uppfattning just nu. Den tar inte hänsyn till hur personer som arbetat med detta tidigare uppfattar det i dagsläget.

Denna survey genomfördes i form av en elektronisk enkät som skickades per e-post till samtliga konstaplar som hittades på arbetslistorna både för februariveckorna och RockOff veckorna under 2019. Antalet mottagare av enkäten blev 29 konstaplar varav 27 svarade.

Enkäten var konfidentiell till sin utformning. Till skillnad från en anonym enkät är det i en konfidentiell enkät möjligt att under undersökningstiden ta reda på vem som svarat men denna möjlighet tas sedan bort vid redovisningen. Detta gjordes för att kunna påminna deltagarna om att svara. Till enkäten formades ett missiv. I missivet framkom vem som utför

enkäten och varför, att svaren behandlas konfidentiellt och vad syftet med enkäten är. (Patel och Davidson, 2003, s. 70 — 71)

Enkäten genomfördes som en strukturerad enkät. Med det avses att svarsalternativen var helt styrda, det vill säga respondenten kunde endast svara genom att välja mellan färdiga svarsalternativ (Patel & Davidson, 2003, s. 72). En enkät är till sin natur standardiserad och likaså denna. Patel och Davidson skriver ”Om vi avser att göra en kvantitativ analys för att besvara våra frågeställningar är det lämpligt att välja att formulera frågorna med fasta svarsalternativ” (2003, s. 75). Då en av syftesfrågorna som ämnas besvaras i denna undersökning är att jämföra informationen som erhålls har svaren analyserats kvantitativt. Detta bör ses som en förutsättning för att kunna jämföra resultaten. Samtliga respondenter svarade på samma frågor i samma ordning och med samma fasta svarsalternativ.

2.4.1 Innehållet i enkäten

Frågorna i enkäten baserade sig på den information som matas in i ingripanderegistret ALARM i samband med ett ingripande. Till detta knöts sedan information om respondentens ålder och antal tjänsteår. Genom frågorna i enkäten söktes respondentens uppfattning om hur antalet och typen av ingripanden har utvecklats under de valda veckorna, sett under en period på fem år bakåt i tiden. Åren var 2015 till 2019. Genom att variera svarsalternativen var målsättningen att hålla respondentens motivation hög och undvika svarsmönster.

De frågor som respondenterna uppmanades att svara på var följande:

Allmänt

Ange din personliga kod så du slipper påminnelser

Din ålder

Antal tjänsteår

Ingripanden överlag

Hur uppfattar du att antalet ingripanden har utvecklats de senaste fem åren, 2015 – 2019?

Uppdragsgrupper

Inom vilken uppdragsgrupp uppfattar du att flest ingripanden har skett sett över de fem senaste åren?

I vilken uppdragsgrupp tror du de flesta ingripanden skedde 2015?

I vilken uppdragsgrupp tror du de flesta ingripanden skedde 2017?

I vilken uppdragsgrupp tror du de flesta ingripanden skedde 2019?

Uppdragstyp

Vilken uppdragstyp uppfattar du att var den vanligaste 2015?

Vilken uppdragstyp uppfattar du att var den vanligaste 2017?

Vilken uppdragstyp uppfattar du att var den vanligaste 2019?

Åtgärder

Vilken åtgärd uppfattar du att var den vanligaste 2015?

Vilken åtgärd uppfattar du att var den vanligaste 2017?

Vilken åtgärd uppfattar du att var den vanligaste 2019?

Resurser

Hur upplever du att resursläget har förändrats under de senaste fem åren?

Mittenveckorna i februari, 2015–2019

Hur uppfattar du att antalet ingripanden under de två mittersta veckorna i februari har utvecklats de senaste fem åren?

Uppdragsgrupper

Inom vilken uppdragsgrupp uppfattar du att flest ingripanden sker under februariveckorna sett över de senaste fem åren?

Uppdragstyp

Vilken uppdragstyp skulle du säga är den vanligaste under februariveckorna?

Åtgärder

Vilken åtgärd skulle du säga är den vanligaste under februariveckorna?

Vilket av de fem senaste åren uppfattar du att har haft de mest utmanande februariveckorna?

Resurser

Hur upplever du att resurserna har täckt behovet under februariveckorna de senaste fem åren?

Övrigt

Vilket av de fem senaste åren uppfattar du att har haft de mest utmanande februariveckorna?

Vilket av de fem senaste åren uppfattar du att har haft de lugnaste februariveckorna?

RockOff-veckorna 2015–2019

Hur uppfattar du att antalet ingripanden under RockOff-veckorna har utvecklats de senaste fem åren?

Uppdragsgrupper

Inom vilken uppdragsgrupp uppfattar du att flest ingripanden sker under RockOff-veckorna sett över de senaste fem åren?

Uppdragstyp

Vilken uppdragstyp skulle du säga är den vanligaste under RockOff-veckorna?

Åtgärder

Vilken åtgärd skulle du säga är den vanligaste under RockOff-veckorna?

Resurser

Hur upplever du att resurserna har täckt behovet under RockOff-veckorna de senaste fem åren?

Övrigt

Vilket av de fem senaste åren uppfattar du att har haft de mest utmanande RockOff-veckorna?

Vilket av de fem senaste åren uppfattar du att har haft de lugnaste RockOff-veckorna?

2.5 Arbetets tillförlitlighet

Undersökningen baserar sig dels på enkätsvar, dels på data utvunnen ur ett register. Inmatning i registret sker av en konstapel som för det passet utsetts som jourhavande. Detta gör att en felmarginal beroende av mänskliga misstag och missförstånd bör tas i beaktande.

I dagsläget finns ingen skriftlig instruktion för inmatningen i ALARM. Det gör att den enskilde konstapel matar in utgående från gällande praxis, vilket också bör beaktas beträffande tolkningen av data. I arbetet har det utgått från att antalet uppdrag är faktiskt och den data som använts har inte sällats. Det gör att det som presenteras inte kan anses vara någon absolut sanning, men ändå riktgivande. Sannolikheten för att någon annan skulle komma till samma resultat med samma data kan anses vara hög.

Denna typ av undersökning har inte tidigare varit möjlig att genomföra inom Ålands polismyndighet då data ur registret ALARM inte har varit tillgänglig på samma sätt. Den grund som nu lagts kan dock återanvändas i framtiden för att göra uppföljningar om hur förhållandet mellan uppfattning och statistik utvecklas.

2.6 Etik

Att undersöka och utreda olika frågor är viktigt och nödvändigt för utveckling på många olika plan. Emellanåt kan dock behovet av undersökningar och människors rätt att vara skyddade skapa en spänning. Det är i denna spänning de forskningsetiska frågornas relevans bottnar. Inför varje vetenskaplig undersökning skall det göras bedömning om undersökningens värde överskrider de eventuella negativa konsekvenser för de som berörs av undersökningen. För att säkerställa att så inte är fallet finns det fyra allmänna huvudkrav på vetenskapliga undersökningar. De är *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet*. (Vetenskapsrådet vid Göteborgs universitet, 2002, ss. 5—6)

Syftet med denna undersökning är att spegla fältpersonalens uppfattning i förhållande till statistiska uppgifter gällande ingripanden under de senaste fem åren. För att få fram personalens uppfattning användes en enkät som delades ut elektroniskt. Kravet på information fylldes genom att respondenterna på förhand fick information om undersökningen samt under undersökningen. Undersökningen var frivillig och respondenterna avgjorde själva om de önskade delta eller ej. Eftersom Ålands polismyndighet är en liten myndighet inom vilken alla känner alla var säkerställandet av anonymitet en utmaning. Detta löstes genom att enkäten skickades ut via en extern person. Denne knöt en kod till var och en samt tog emot svaret och anonymiserade i samband med det. I och med detta hölls sammanställningen fri från uppgifter om vem som svarat vad och anonymiseringen kunde hållas. Den data som samlats in i samband med enkäten används enbart för att skapa förståelse för skillnaderna mellan statistiska uppgifter och fältpersonalens uppfattning.

3 TEORIBAKGRUND

Undersökningen har genomförts utgående från information som tagits fram med hjälp av en fenomenologisk undersökning och ställts i förhållande till information som utvunnits ur Ålands polismyndighets ingripandesystem ALARM. De teoretiska ansatser som ligger till grund för undersökningen presenteras i detta kapitel.

3.1 Fältpersonal inom Ålands polismyndighet

Fältpersonalen inom Ålands polismyndighet är uppdelad på fyra grupper. Dessa grupper täcker dygnets alla timmar och arbetar i regel från klockan 07.00—19.00 eller från klockan 19:00—07:00. De jobbar två dagspass följt av två nattpass, har en vilodag och är sedan lediga tre dagar. Därefter börjar det om.

Under RockOff veckorna 2019 var 30 konstaplar knutna till fältverksamheten och under de valda februariveckorna 2019 var 31 konstaplar knutna till fältverksamheten. Under RockOff veckorna fanns det även en del extra personal, men eftersom de inte arbetar under februariveckorna har de uteslutits i undersökningen.

3.2 BI-system

Den data som använts i den här undersökningen har sitt ursprung i ingripanderegistret ALARM. Genom att göra en dataanalys och ombilda data till information som därmed kan sättas i en kontext tar man första steget till att nyttja den data som finns tillgänglig. För att göra detta tar man ofta hjälp av ett så kallat BI-system. Med BI avses business intelligence (företagsintelligens, min översättning). Begreppet *BI* har sin grund inom digitaliseringen.

3.2.1 Utveckling av digitalisering i samhället

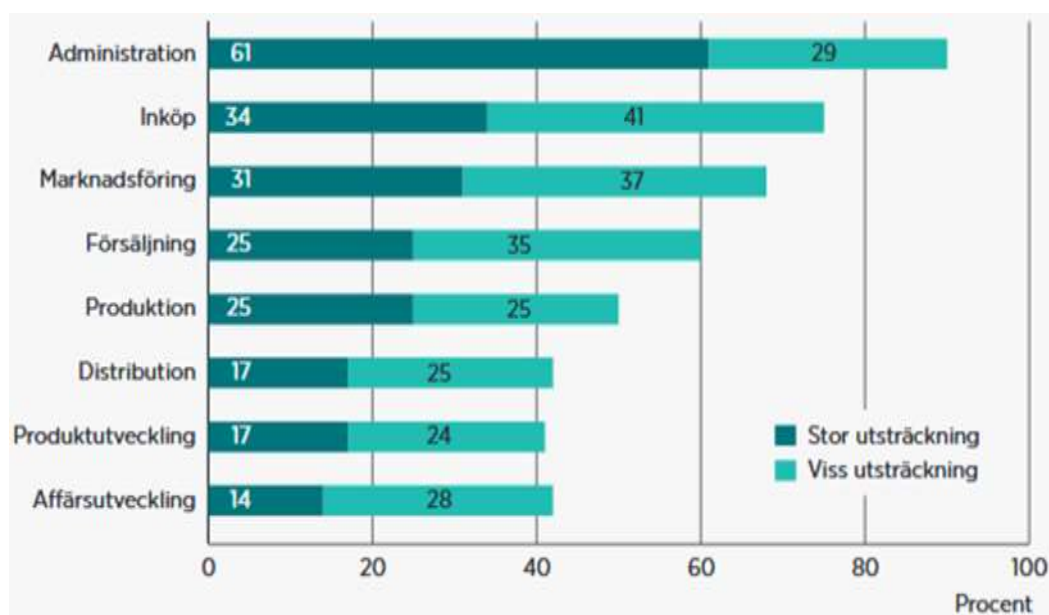
I nuläget har flera företag och myndigheter tagit de första stegen mot en mer digitaliserad vardag. En del av dem har gjort detta framgångsrikt, andra mer haltande. Ålands närhet till Sverige gör det motiverat att se till utvecklingen inom digitalisering inom det svenska näringslivet, vilken har mätts regelbundet sedan 2002.

Tillväxtverket i Sverige gjorde 2017 en enkätundersökning som de kallade *Företagens villkor och verklighet*. Denna undersökning har genomförts var tredje år sedan 2002, vilket ger möjligheten att följa utvecklingen över tid. Svaren presenteras sedan i olika temarapporter och i rapport nummer sju belyses digitalisering i svenska företag. (Nyström & Lindell, 2018, s. 3) I rapporten lyfts det fram att företag framförallt använder digitalisering för att effektivisera delar av verksamheten men att de flesta, 86 % inte använder digitalisering i affärsutvecklingssyfte. Detta gör att företagen kan gå miste om de möjligheter digitalisering kan medföra när det är en integrerad del av företagets verksamhetsutveckling. (Lindell, 2018) I polisär verksamhetskontext kan detta jämföras med att man endast använder information för att utreda men inte för att utveckla.

Om man bryter ner rapporten framkommer det att enkäten har riktat sig till små och medelstora företag. Små företag är företag med 0–49 anställda och medelstora företag är företag med 50–249 personer anställda. (Nyström & Lindell, 2018, s. 7) Ålands polismyndighet bestod av 93 anställda den 1 augusti 2019 enligt Johan Sandström, överkonstapel på staben. Om man beaktar mängden personal kan man utgå från att en del av de lärdomar som görs i Nyströms och Lindells artikel kan tillämpas inom Ålands polismyndighet.

Digitalisering är ett brett och komplext begrepp samt område vilket inbegriper allt från skapandet av tjänster till lagrande av intern information och mer därtill. I rapporten har man valt att ”fokusera på hur företag använder digitaliseringens möjligheter i olika delar av verksamheten”. Man menar att man genom att nyttja digitala lösningar kan skapa ett arbete som är både effektivare och optimerat för utveckling. Samtidigt möjliggörs det nya eller förändrade affärsmodeller och olika erbjudanden av produkter till kunderna. (Nyström & Lindell, 2018, s. 11)

Det vanligaste området att nyttja IT-lösningar inom är a) administration följt av b) inköp. I figur 1 presenteras fördelningen av IT-användning inom olika områden.

Figur 1: Andel företag 2017 som anger att de använder IT inom olika verksamhetsområden. (Nyström & Lindell, 2018, s. 21).

Ur figuren kan man tolka att digitalisering i regel tycks vara ett verktyg för att underlätta verksamhetens administration och inte nödvändigtvis ett styrverktyg för hur verksamheten

kan utvecklas. I och med detta riskerar företagen att gå miste om möjligheter som kan nås via digitalisering. Detta gäller även polisiär verksamhet.

3.2.2 Kopplingen till polisiär verksamhet

En aktuell frågeställning blir med tanke på Nyströms och Lindells artikel i avsnitt 3.2.1 på vilket sätt detta kan knytas till en offentlig och polisiär verksamhet. I boken *Information Systems for Business* belyser författarna vikten av att kunna ta den data som någon lämnat ifrån sig, behandla den och sedan kunna använda den som grund för beslut som för verksamheten framåt (Bélanger;van Slyke;& Crossler, 2019, s. 344). En polisiär tillämpning av detta kan vara kunskapsbaserad polisverksamhet.

3.3 Kunskapsbaserad polisverksamhet

*Kunskapsbaserad polisverksamhet*² är ett begrepp som används frekvent inom polisiär verksamhet, både internationellt och nationellt (Syrjä, J. 2019). I förhållande till denna undersökning är det tvunget att öppna upp begreppet då data utgör en grund för bägge.

Förhållandet mellan kunskapsbaserad polisverksamhet och Ålands polismyndighet går i nuläget inte att mäta på ett praktiskt plan. På ett teoretiskt plan framkommer kopplingen ur budgettexten i budgetförslaget för 2019:

Polisens verksamhet ska innefatta nära samarbete med myndigheter, samfund och invånare för att öka tryggheten i samhället samt för att förebygga och förhindra brott. Polisen ska vara tillgänglig i hela landskapet och närvaron i skärgården tryggas. Detta förverkligas genom bibehållande av tillräckliga personalresurser och *genom god informationsbaserad planering av verksamheten*. Polismyndigheten utvecklar metoder för tillgänglighet via nätet, såsom elektroniska tjänster samt ökad närvaro i sociala medier. (Ålands landskapsregering, 2019, s. 114)

Utgående från Ratcliff och Carters definitioner av kunskapsbaserad polisverksamhet kan man tänka sig att god informationsbaserad planering av verksamheten faller inom ramen för

---

² Från engelskans *Intelligence-led policing*. Kan även översättas till underrättelse-ledd polisverksamhet vilket dock kan uppfattas som missledande pga. tolkningen hos läsaren av ordet underrättelse. Därav används begreppet *kunskapsbaserat polisarbete* i denna undersökning.

begreppet *kunskapsbaserad polisverksamhet*. Det skulle då vara ett mål för hur man borde arbeta inom Ålands polismyndighet. Om man gör det eller ej är inget denna undersökning tar ställning till.

3.3.1 Definition av kunskapsbaserad polisverksamhet

Vad begreppet *kunskapsbaserad polisverksamhet* innebär beror till en viss del på ur vilken synvinkel det granskas och vem som granskar det. Inom teorin kring kunskapsbaserad polisverksamhet framträder två centrala författare i ämnet. De är Jerry C. Ratcliffe och Jeremy Carter. Nedan följer en kort sammanställning av deras syn på ILP och en kort diskussion om skillnaderna. Unisont är dock inställningen om dess ursprung, ILP är en företagsorienterad lösning som anpassats till polisen.

Ratcliff. Han definierar det som samlandet och analyserandet av information i syfte att skapa en underrättelse som är designad att ge beslutsfattare inom polisen underlag för beslut på både taktisk och strategisk nivå. Målet med verksamheten är att skapa en tonvikt på just polisverksamhet, inte på underrättelse. Att skapa underrättelse är med andra ord inte ett självändamål, utan den skall användas. (Ratcliffe, 2016, s. 61)

Carter. Jeremy Carter menar att det finns många konceptuella likheter mellan närpolisverksamhet och kunskapsbaserad polisverksamhet. Detta kommer framförallt till nytta vid implementeringen av ILP som en ny strategi inom polisen. De konceptuella likheterna är att ILP också kan anses vara en filosofi liksom närpolisverksamheten. Förhållandet mellan dem är i sin tur baserat på användandet av närpolisverksamheten som en mekanism som förstärker ILP genom tvåvägskommunikation mellan polisen och samhället (Carter, 2013, s. 4).

Här skiljer Carters syn på begreppet jämfört med Ratcliffs. Ratcliff anser att ILP är mer som en matematisk datadriven formel för polis management, en mer operationaliserad typ av ILP. (Carter, 2013, s. 13) Carter anser att ILP skall tillhandahålla kvalitativa analyser som tar en så bred bild som möjligt i beaktande. Dessa analyser skall sedan kunna användas av chefer eller andra beslutsfattare som en grund för välgrundade beslut. En annan skillnad beträffande detta är att Ratcliff anser att ILP är som ännu en av andra polis-filosofier, medan Carter anser

att ILP är som en övergripande filosofi, inom vilken man kan använda alla andra. (Carter, 2013, s. 25)

Det som båda är överens om är dock att data och information ligger som grund. The Office of Homeland Security förstärker detta ytterligare i sin strategi *National Strategy for Homeland Security* (2007) i vilken de skriver att ”ILP is a management and resource allocation approach to law enforcement using data collection and intelligence analytics to set specific priorities for all manner of crimes including those associated with terrorism” (HSC, 2007:19 i Carter, 2013, s. 26).

Det är skillnad på att samla information och agera på den (inte ILP) och att samla information, analysera den och agera på det analysen visar (ILP). ILP utvecklades efter 9/11 och framförallt inom analysen. Innan det kan man främst kalla verksamheten för ”as information-supplementet investigation and resource management” det vill säga informationskompletterad undersökning och resurshantering (min översättning). (Carter, 2013, ss. 19—20)

Det som bägge är överens om är att samlande och analyserande av information kan leda till ett bättre nyttjande av befintliga resurser med målet att förebygga brott innan de händer. Inom polisen kan det summeras som att ”man bör ha kunskapsbaserade system för att förstå de kunskapsprocesser som redan finns inom polisen” (Syrjä, 2019). En konkret synvinkel gällande kunskapsbaserad polisverksamhet är att föra verksamheten från strategisk nivå genom taktisk nivå till operativ nivå. Strategisk nivå anses ofta vara en statistisk nivå, men är mycket mer än så. Den taktiska nivån har som uppgift att knyta ihop det operativa med det strategiska, men tenderar ofta att saknas. (Syrjä, 2019). Analysens uppgift i detta är att skapa en brygga mellan strategi och operativ verksamhet genom att ge en kvalitativ grund för tagandet av beslut. (Europol, 2002, s. 64)

3.3.2 Från data till underrättelse

För att kunna föra verksamheten genom de olika nivåerna måste kunskap skapas. OSCE har i sin handbok ”*Intelligence-Led policing*” definierat en process för att skapa kunskap för att

internationellt kunna diskutera samma sak. Detta gör de genom att definiera begreppen enligt följande:

Data är råa och otolkade observationer och mätningar. Som exempel kan nämnas egenskaper till kriminell aktivitet som är enkel att kvantifiera, till exempel rapporter över brott och andra statistiska uppgifter om brott, databaser över polisens ingripanden och misstänkta förövare.

Information är data som satts i kontext och givits en mening och därmed fått en högre relevans och ett högre syfte.

Vetskap (eng. knowledge) är information som har tolkats förstås. När en person adderar sin erfarenhet och kännedom (eng. wisdom) till informationen blir informationen vetskap.

Kunskap är data, information och vetskap som har utvärderats, analyserats och presenterad i ett format för beslutsfattande med syfte att leda till åtgärder. (OSCE, 2017, s. 16, min översättning)

Utifrån detta framgår att data utgör grunden. Nästa centrala momenten är att behandla data med ett analysverktyg som ombildar det till information. Ett annat ord för analysverktyg är ett BI-system, *business intelligence system*. Polisiär verksamhet som styrs inom ramarna för kunskapsbaserad verksamhet skulle därmed ha mycket att hämta från de möjligheter som erbjuds inom ramen för digitalisering.

3.4 Tillgången till information

Inom polisen i Finland används idag två centrala system för att hämta information som till viss del motsvarar den som använts för att besvara syftesfrågorna i denna undersökning. De är polisbarometern och PolStat. Dessa presenteras kort nedan följt av en presentation av Ålands polismyndighets ingripanderegister ALARM. Data ur ALARM utgör sedan den statistiska motpolen till respondenternas uppfattning.

3.4.1 Polisbarometern

Personalbarometern är en personalenkät vid polisen, som har genomförts åtta gånger under åren 1999–2019. Enkäten omfattar hela polisförvaltningen och är uppbyggd kring fyra rapporteringslinjer.

BASRAPPORT. Personalbarometern genomförs som en elektronisk enkät med hjälp av Webropols enkätverktyg som används av polisförvaltningen. Basrapporterna för personalbarometern görs i Webropol miljön.

TIDSSERIERAPPORT. För varje polisinrättning och riksomfattande polisenhet görs en tidsmässig jämförelserapport vid Polisyrkeshögskolan, där de nya resultaten jämförs med tidigare resultat. Den tidsmässiga jämförelsen rapporteras alltid när motsvarande resultat från tidigare år finns tillgängligt i jämförbar form.

PROFILRAPPORT. För varje polisinrättning och riksomfattande polisenhet görs dessutom en separat profilrapport, där tillståndet beträffande olika faktorer i personalens välmående jämförs med hela den övriga polisförvaltningen (polisförvaltningen, långtidsmedeltal) och samtidigt – i samma plankoordinatsystem – med ämbetsverkets eget tidigare resultat.

RAPPORT ÖVER ÖPPNA SVAR. Polisens personalbarometer omfattar inte bara strukturerade frågor utan också öppna frågor, på vilka varje svarare har möjlighet att ge ett svar med egna ord. De öppna svaren skickas från Polisyrkeshögskolan till personalbarometerkontaktpersonerna vid polisinrättningarna och de riksomfattande polisenheterna för behandling och rapportering av resultaten.

(Polisyrkeshögskolan, 2015, s. 2)

Genom personalbarometern kan inrättningarna få en uppfattning om hur personalen inom inrättningen uppfattar de saker som det frågas om. Respondenterna kan sedan jämföras med varandra samt svaren över tid, vilket ger goda möjligheter att se vad som påverkar uppfattningen. Till skillnad mot denna undersökning är den dock mer fenomenologisk och i rapporten som kommer från personalbarometern tas inte ställning till statistiska uppgifter. Det tas inte heller ställning till personalens uppfattning om verksamhetsstyrningen och om den verksamhetsstyrning som bedrivs motsvarar personalens upplevelse.

3.4.2 PolStat

PolStat är ett resultatinformationssystem som upprätthålls av polisstyrelsen. Det är riksomfattande och för polisen. Med hjälp av PolStat-systemet produceras statistik och rapporter om polisens verksamhet. Informationen i PolStat baserar sig på information från många olika informationssystem, bland andra informationssystemet för polisärenden (PATJA). PolStats funktion är att fungera som ett datalager för polisen och externa aktörer som behöver information. I PolStat finns statistik om bland annat brott och uttryckningsuppdrag, men även information om till exempel polisens arbetstid, ekonomi och personal. (Polisen, 2019) Den information i PolStat som bäst motsvarar vad som undersöks i denna undersökning kommer från statistiken över polisens uttryckningsuppdrag.

3.4.3 ALARM, registret för ingripanden vid Ålands polismyndighet

Inom Ålands polismyndighet används ett DOS-baserat³ register som heter ALARM för att registrera de ingripanden som görs. I nuläget finns det information från december 1996 fram till dags dato i detta register. I dagsläget finns inga manualer eller information om ALARMs ursprung kvar, men registret är centralt och används dagligen.

Den som registrerar ingripanden i ALARM kallas för jourhavande. Dessa utgörs av personal i fältvakterna och vem som har uppgiften är tämligen varierande. Innan 2012 fanns ett upplägg där det alltid var en överkonstapel som bemannade jouren och det var även den som var gruppchef för gruppen. I samband med att polismästare Teijo Ristola lanserade sin omorganisering, ”Projekt 2012” ändrade detta. Efter det var det fältchefen som var gruppchef och överkonstapeltjänsterna placerades på andra platser. Uppgiften att sitta jour fördelades till äldre konstaplar som hade intresse för det, vilket resulterade i att det blev stor variation bland de konstaplar tjänstgjorde som jourhavande. I nuläget har alla grupper på fältet konstaplar som regelbundet fungerar som jourhavande. (Sandström 2019)

När en polis utför ett ingripande som skall registreras meddelar denne det till jouren och jourhavande registrerar det i ALARM. De uppgifter som registreras är följande:

- Mottagare av ingripandet, det vill säga jourhavande, och när det kommit

---

³ DOS står för Disk Operating System och avser ett diskbaserat operativsystem. Dess primära användning är att hantera filer och starta program. Fram till 1990 var DOS det dominerande operativsystemet men fasades därefter gradvis ut för att år 2000 vara ersatt av andra operativsystem.

- Anmälares uppgifter. Ingrepan den som poliser gör på eget initiativ registreras som ”På eget initiativ”
- Målsägandens uppgifter, om sådana finns
- Målpersonens uppgifter, om sådana finns
- Adress i vilken kommun och gatuadress specificeras.
- Uppdragets typ i form av en kod
- Uppdragets prioritet, uppdelat på tre olika klasser, A, B och C.
- Patrullens nummer och dess medlemmar eller enbart polisens namn om denne inte är en del av en patrull.
- När uppdraget getts till patrullen
- När patrullen är på plats
- När patrullen är frigjord. Denna funktion används endast om uppdraget i något skede hanteras av flera patruller och en av dem antingen blir klar tidigare eller måste frigöras för annat.
- Uppdragets namn. Denna uppgift baserar sig på uppdragets kod och går inte att ändra.
- Uppdragets åtgärd. Åtgärden läggs in i form av en kod och åtgärden kommer då fram i form av text.
- Eventuella tilläggsuppgifter i form av text.

ALARM fyller automatiskt i tiderna i de fält som kräver tid. Dessa kan dock justeras av jourhavande. Till den del informationen som matas in utgörs av en kod, är texten som syns i ingripandet standardiserad, det vill säga uppdraget och åtgärden.

Uppdragen är grupperade i olika grupper, *uppdragsgrupper*, och den första siffran i uppdragskoden beskriver vilken grupp uppdraget tillhör. Den andra siffran specificerar uppdraget, *uppdragstypen*. Inom vissa uppdrag finns sedan en bokstav vilken ytterligare specificerar vad uppdraget gäller.

Uppdragskoden 62A ger därmed information om att det är fråga om uppdragsgruppen övervakning (6), att övervakningen gäller trafik (2) och att det är fråga om rattfylleriövervakning (A). Om den sista bokstaven hade varit ett B hade det varit fråga om hastighetsövervakning.

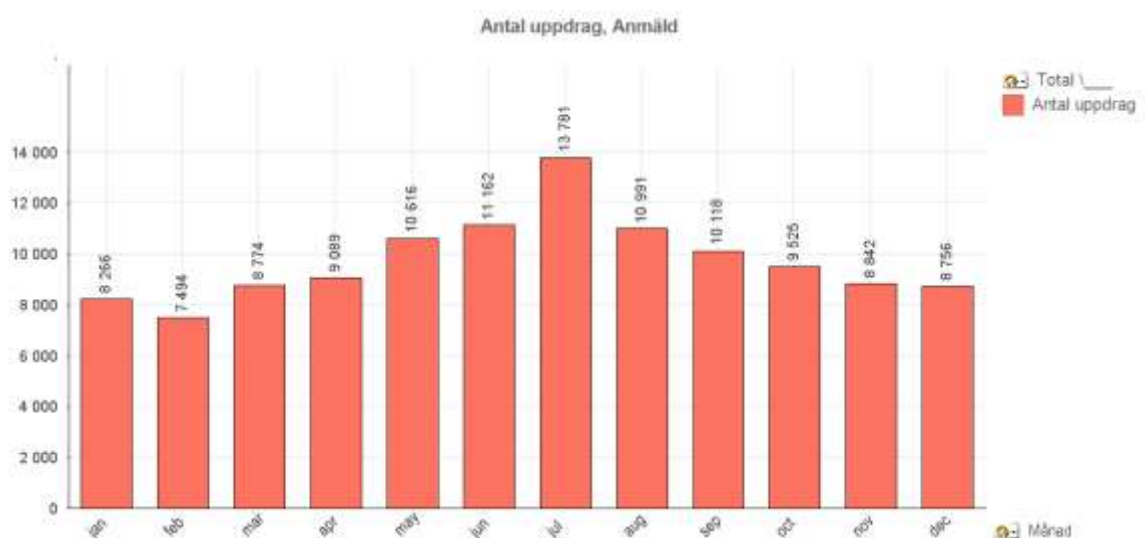
I samband med att data tas ur ALARM, erhålls all information som matats in. Genom att använda ett business-intelligence system kan utvunnen data jämföras med andra data. Som presenterats i avsnitt 3.3.2 kan data som sätts i relation med annan fakta kallas information. Information som sätts i en kontext kan specificeras som kunskap och kunskap som analyseras kan kallas underrättelse. Underrättelserna kan sedan användas till att styra resurser dit de behövs, när de behövs samt utgöra en grund för både utredningar och inriktningar.

3.5 Statistik ur ALARM

I det följande presenteras de statistiska svaren på frågorna som ställs i enkäten. Den data som ligger till grund för svaren är hämtad ur ALARM den 10 september 2019. I kapitel 4 presenteras svaren på enkäten i förhållande till denna statistik.

I enkäten valdes att jämföra en hektisk tid med en lugn tid. Som hektisk tid valdes de två veckor som festivalen RockOff arrangeras, de så kallade RockOff-veckorna. Under de aktuella åren har festivalen arrangerats under veckorna 29 och 30. Under den tiden arrangeras även ett flertal andra evenemang som kräver polisens uppmärksamhet till exempel Sjödagarna, Vikingamärknaden, PokerRun, med mera (Ingman, 2019).

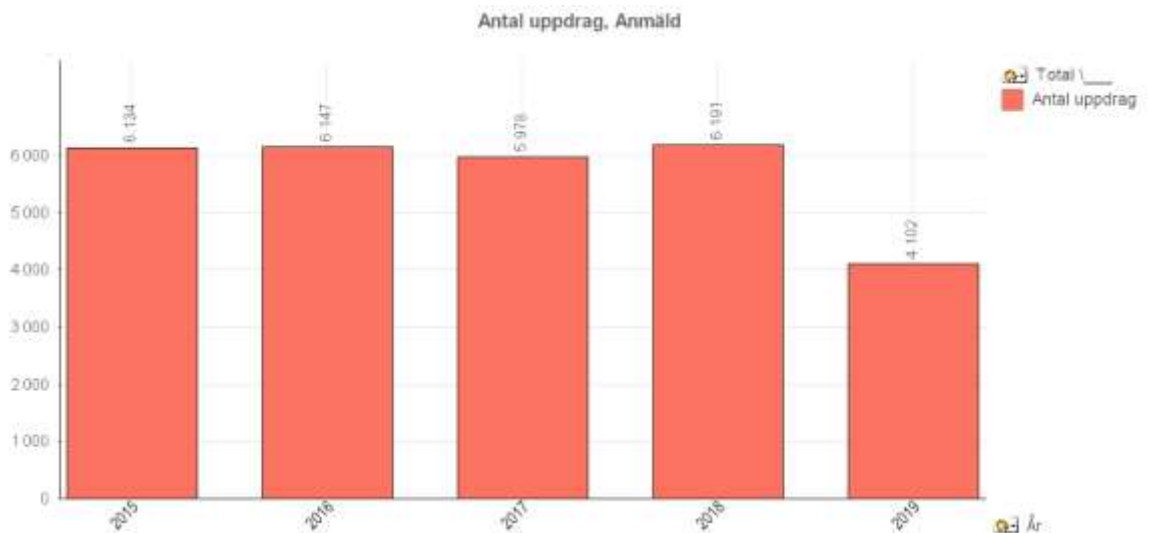
Som motpol till detta valdes veckorna 6 och 7. Detta val baserades på statistiken som presenteras i figur 2. Utgående från den informationen kan man notera att februari är årets lugnaste månad, enligt statistiken. Målet med valet av veckor var att hitta två motsatser beträffande mängden ingripanden.

Figur 2: Antalet ingripanden fördelat per månad för den totala tiden ingripanderegistret ALARM har använts.

3.5.1 Ingripanden generellt

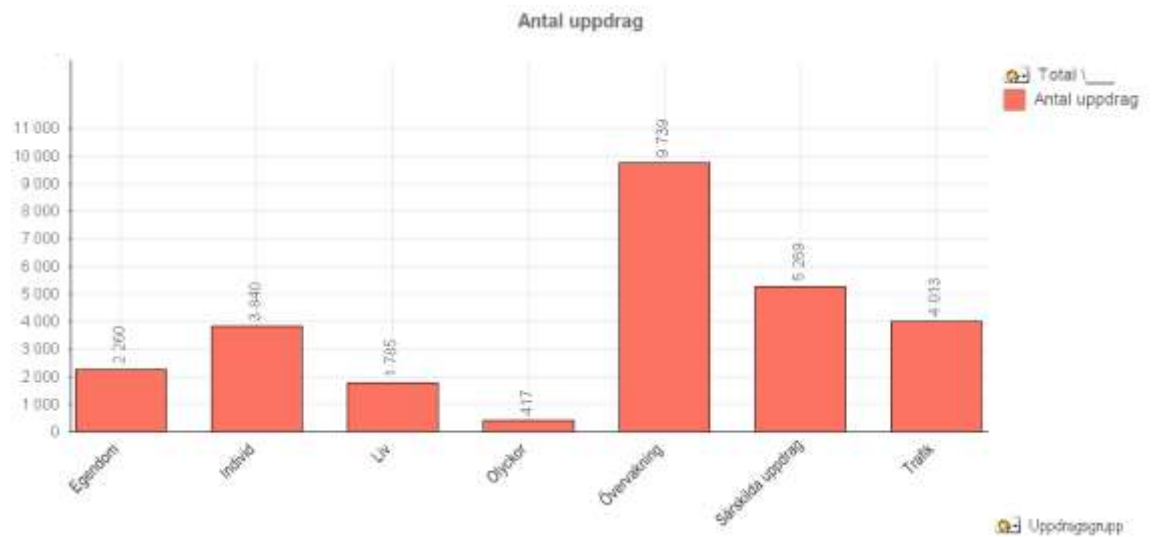
I figur 3 presenteras statistiken över det totala antalet uppdrag för de senaste fem åren, 2015—2019. Statistiken har hämtats från ALARM.

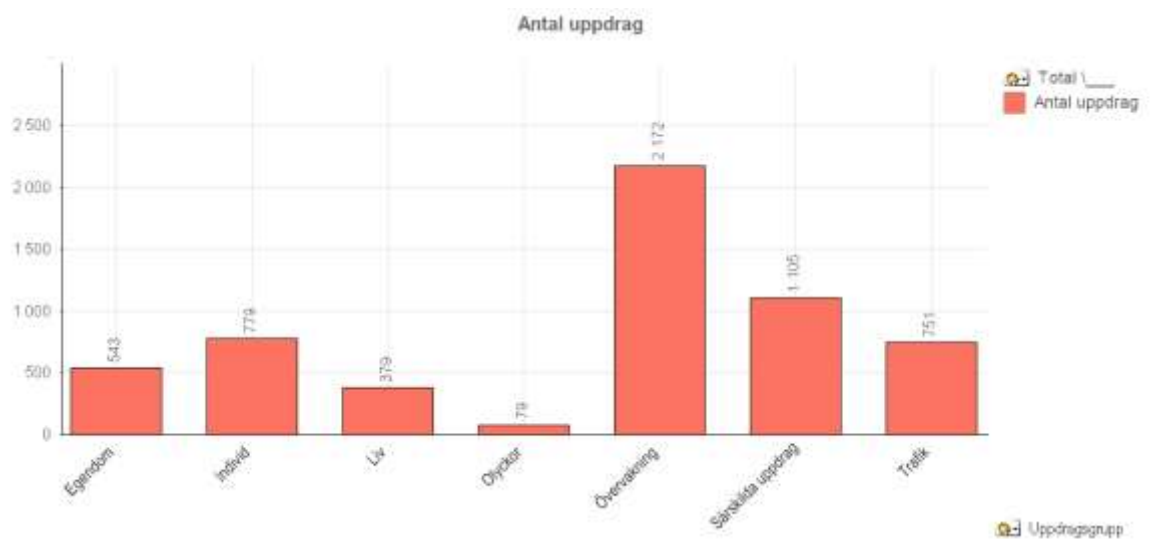
Figur 3: Totala antalet uppdrag enligt ALARM presenterat årsvis. 2019 sträcker sig från 1.1 till 10.9

3.5.2 Ingripanden fördelat enligt uppdragsgrupper

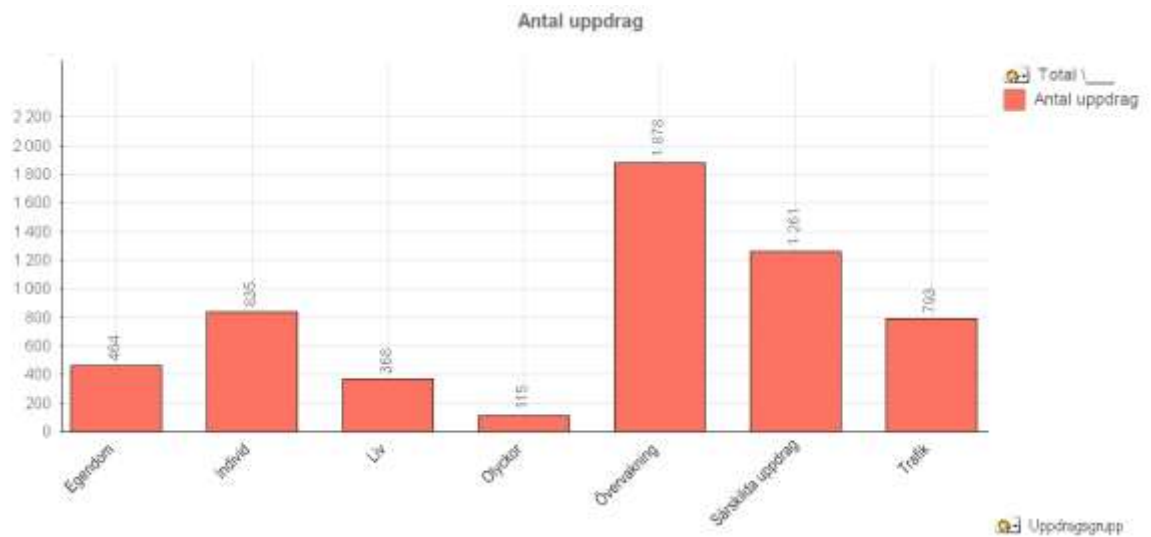
I figur 4 presenteras statistik över samtliga uppdragsgrupper under de senaste fem åren, 2015—2019. I figurerna 5, 6 och 7 presenteras statistik över uppdragsgrupperna för åren 2015, 2017 och 2019. Statistiken har hämtats från ALARM.

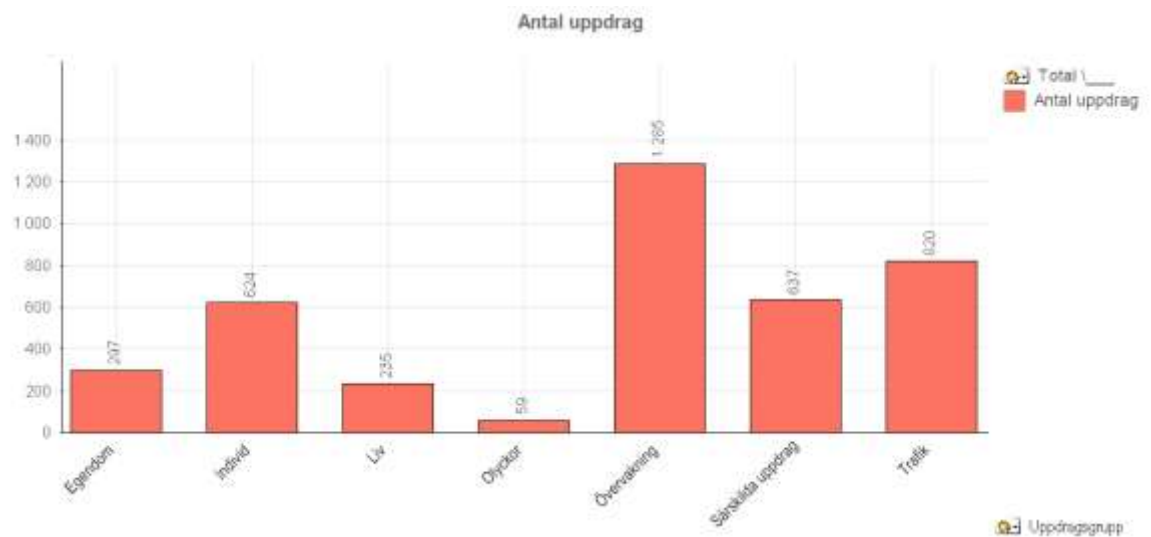
Figur 4: Staplarna visar det totala antalet ingripanden inom respektive uppdragsgrupp för tiden 1.1.2015 till 10.9.2019

Figur 5: Flest antal ingripanden var 2015 av uppdragsgruppen övervakning.

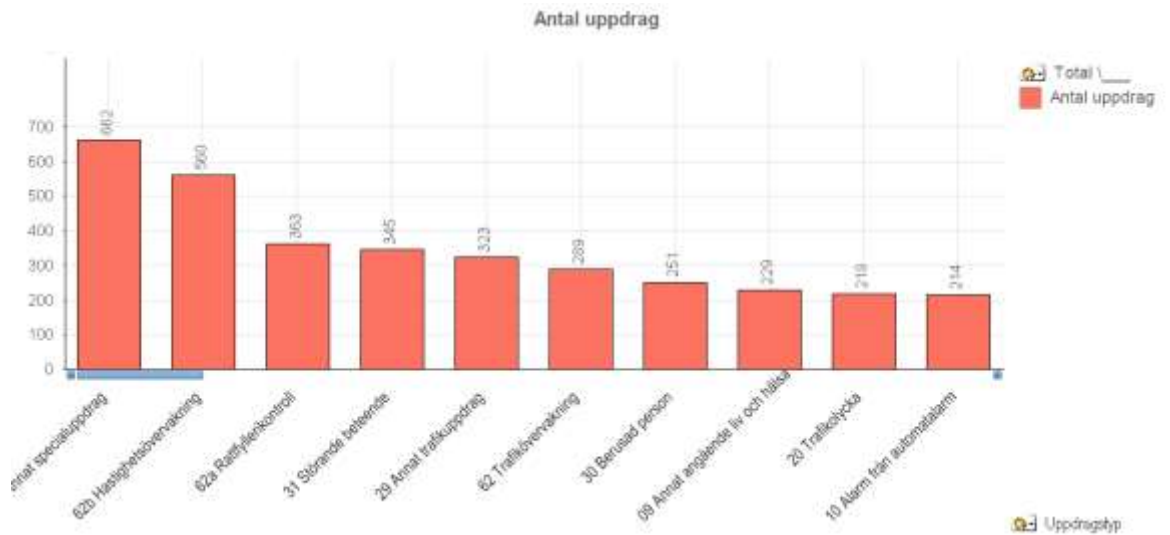
Figur 6: Flest antal ingripanden 2017 var av uppdragsgruppen övervakning.

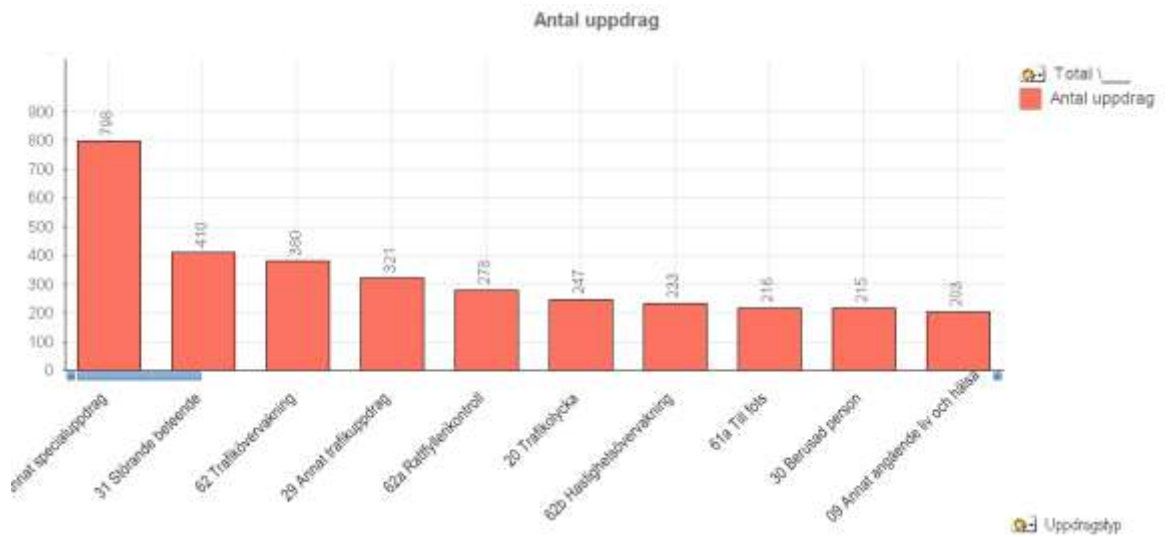
Figur 7: Fram till och med den 10.9 2019 hade det skett flest antal ingripanden inom uppdragsgruppen övervakning.

3.5.3 Ingripanden fördelat enligt uppdragstyp

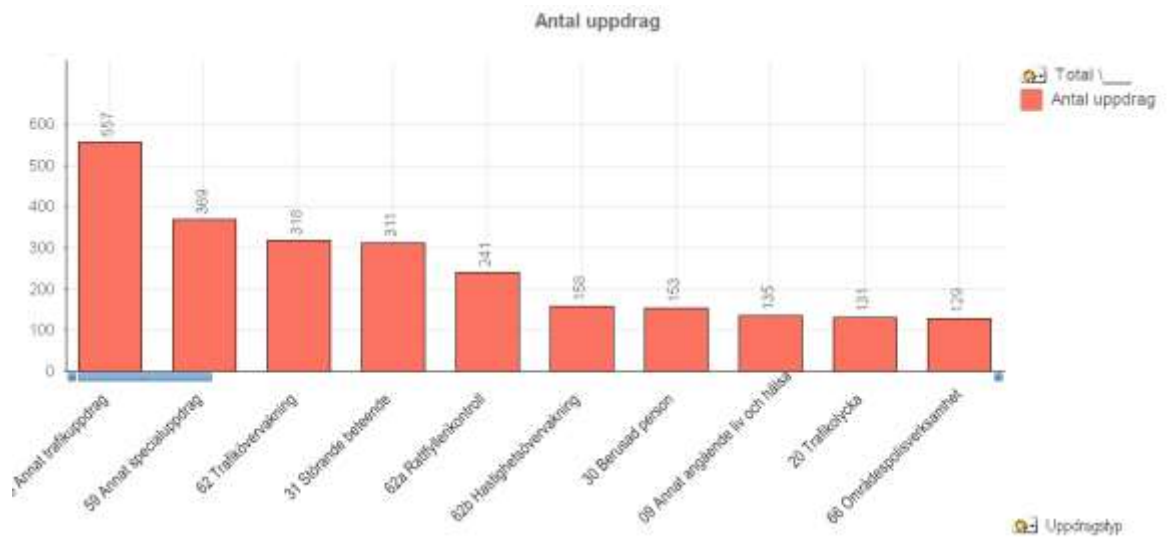
I figurerna 8, 9 och 10 presenteras de 10 vanligaste uppdragstyperna för åren 2015, 2017 och 2019. Statistiken har hämtats från ALARM.

Figur 8: Figuren visar de tio vanligaste typerna av uppdrag under 2015.

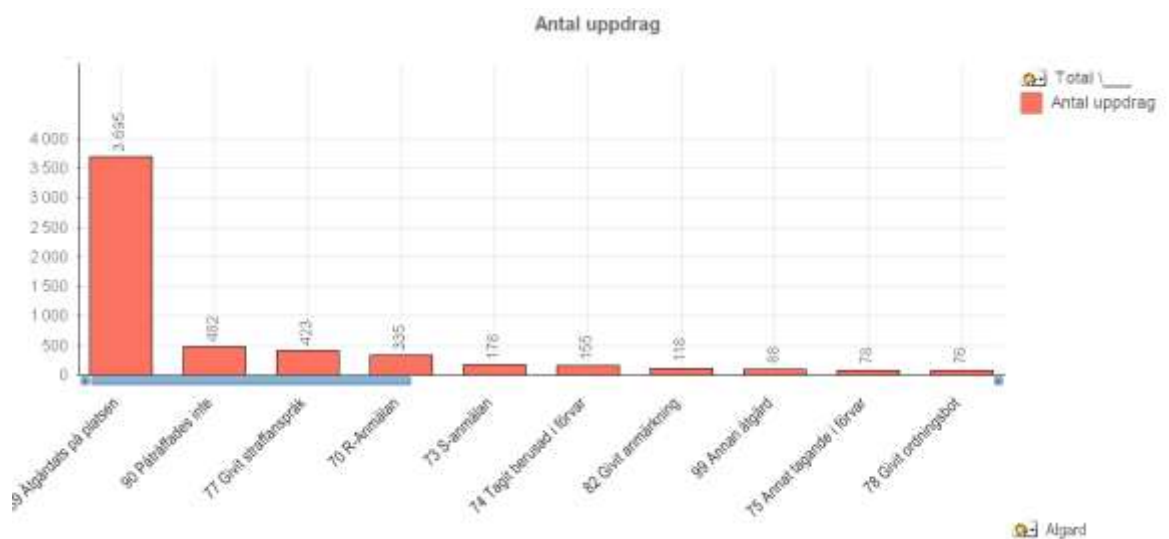
Figur 9: Figuren visar de tio vanligaste typerna av uppdrag under 2017.

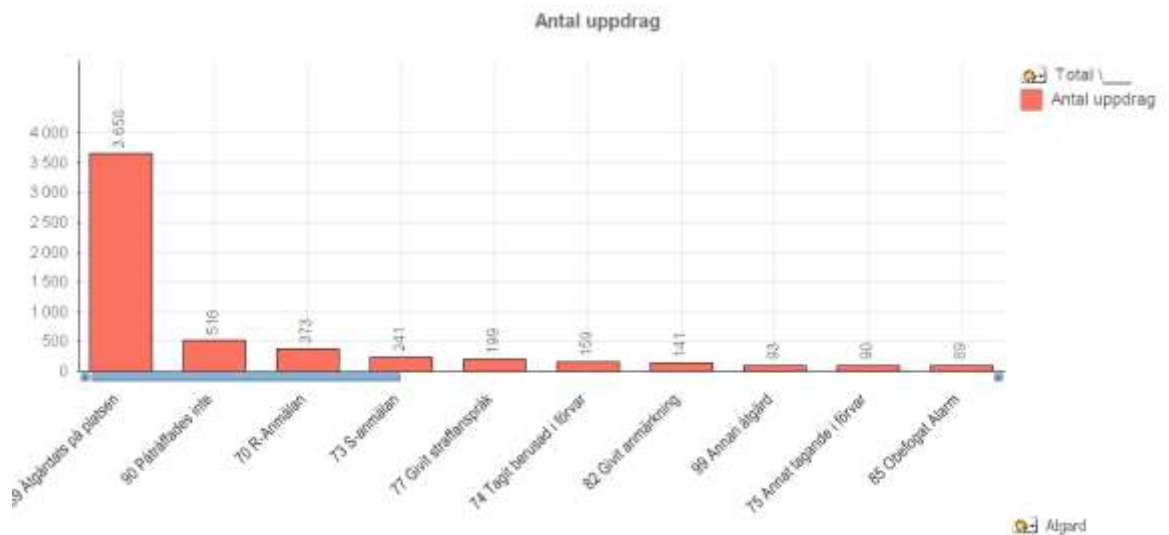
Figur 10: Figuren visar de tio vanligaste typerna av uppdrag fram till och med 10.9.2019

3.5.4 De vanligaste åtgärderna

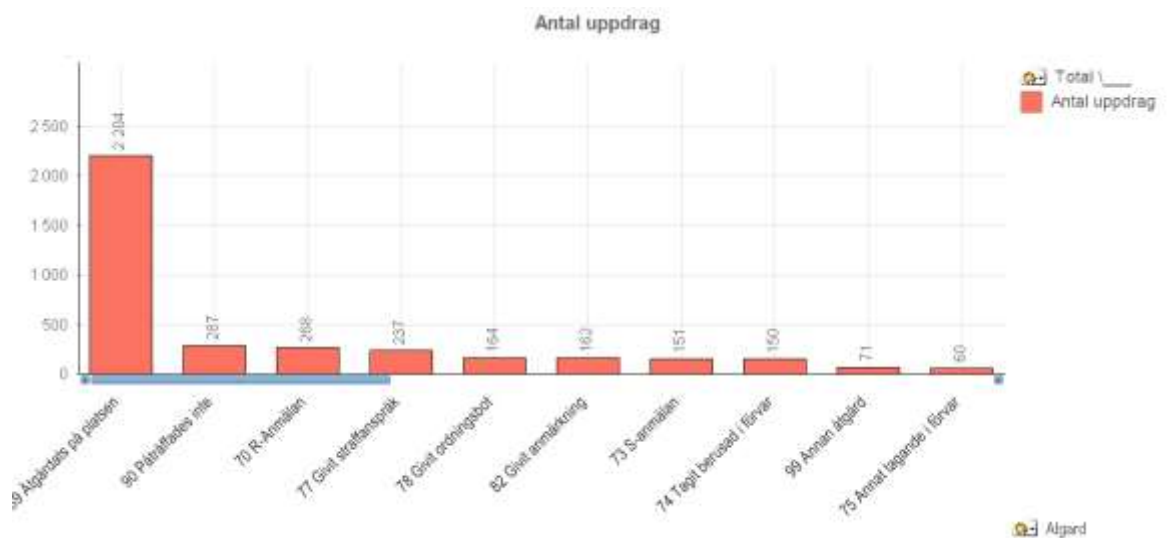
I figurerna 11, 12 och 13 presenteras de 10 vanligaste åtgärderna för ingripanden. Statistiken har hämtats från ALARM.

Figur 11: Figuren visar de tio vanligaste åtgärderna under 2015.

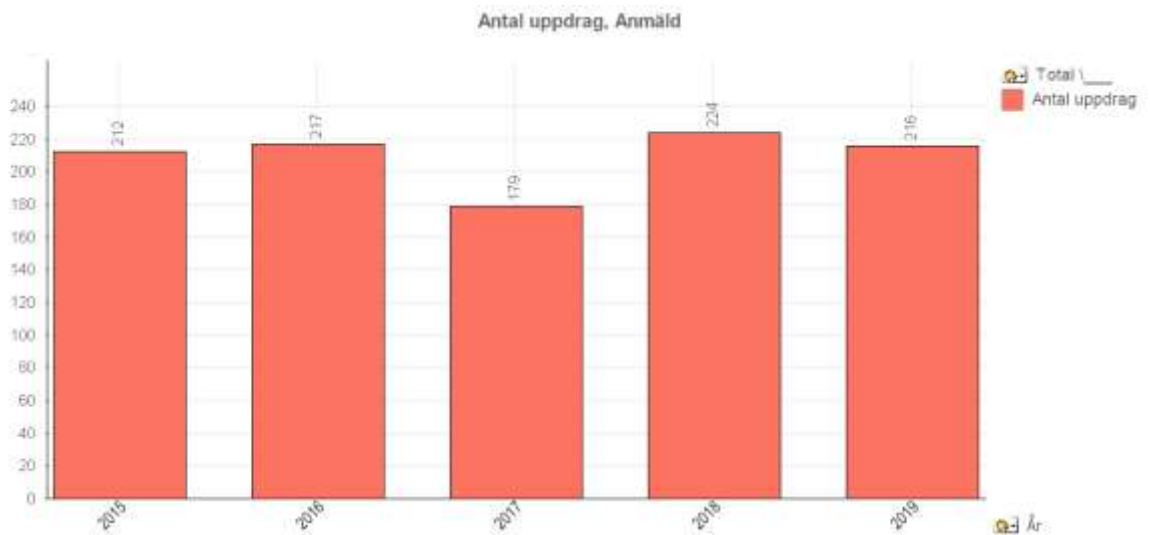
Figur 12: Figuren visar de tio vanligaste åtgärderna under 2017.

Figur 13: Figuren visar de tio vanligaste åtgärderna fram till och med 10.9.2019.

3.5.5 Ingripanden under mittenveckorna i februari, 2015—2019

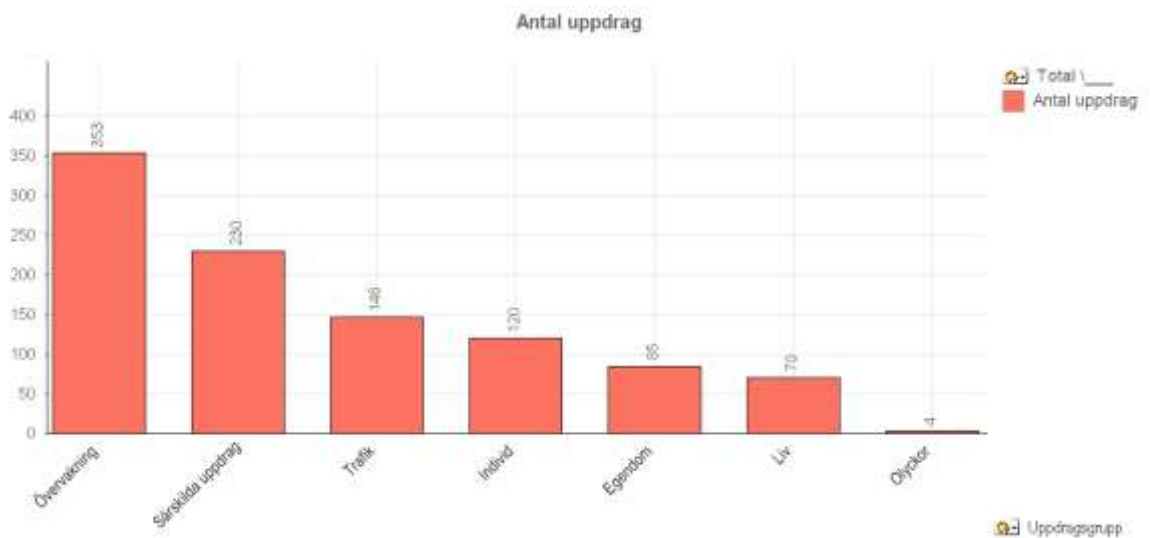
I figur 14 presenteras det totala antalet ingripanden som registrerats i ALARM under februariveckorna, de senaste fem åren.

Figur 14: Staplarna visar antalet uppdrag som anmält till polisen under de fem senaste årens mittenveckor i februari.

3.5.6 Ingripanden under februariveckorna fördelat enligt uppdragsgrupper

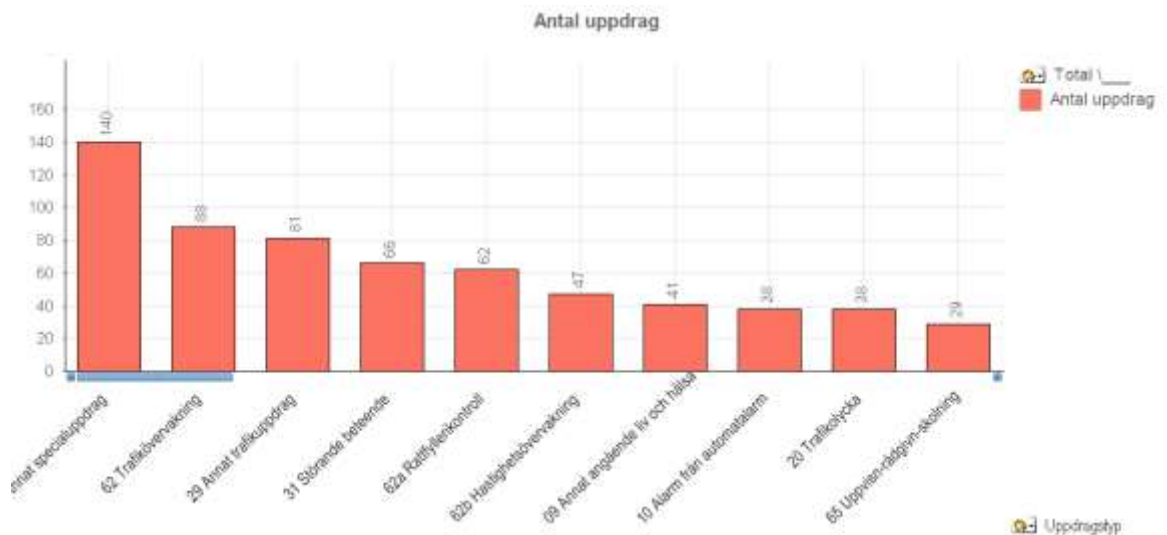
Figur 15 presenteras samtliga ingripanden fördelat per uppdragsgrupp under februariveckorna de senaste fem åren, 2015—2019. Statistiken har hämtats från ALARM.

Figur 15: Det som mest sysselsätter polisen i februari är övervakning.

3.5.7 Ingripanden under februariveckorna enligt uppdragstyp

I figur 16 presenteras antalet ingripanden per uppdragstyp under februariveckorna de senaste fem åren, 2015—2019. Statistiken har hämtats från ALARM.

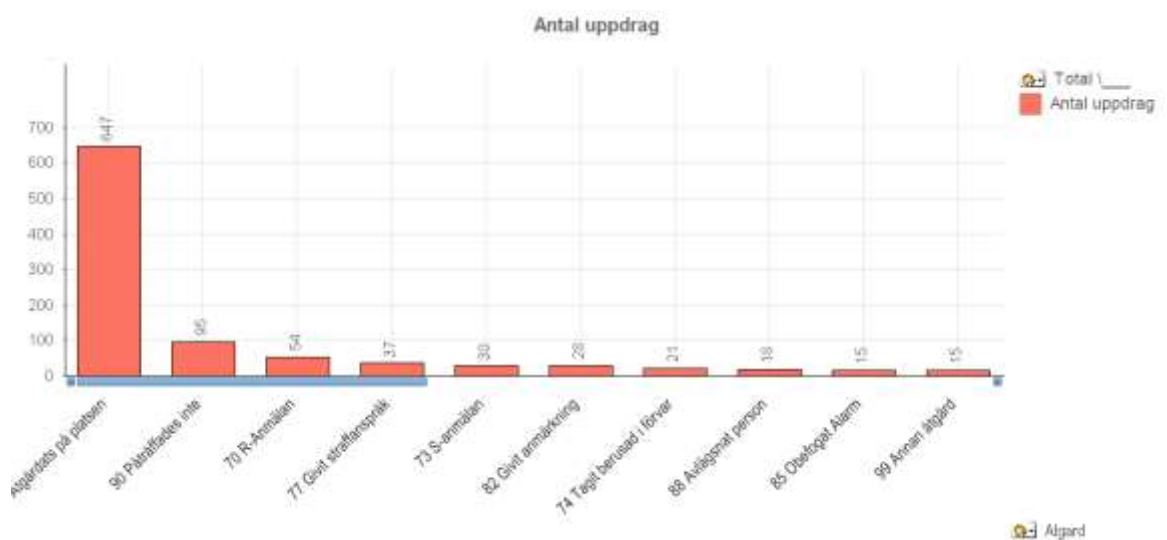

Figur 16: Det vanligaste uppdraget är i februari är annat specialuppdrag.

Observera att skillnaden mellan det vanligaste uppdraget och det näst vanligaste är 38 %

3.5.8 De vanligaste åtgärderna under februariveckorna

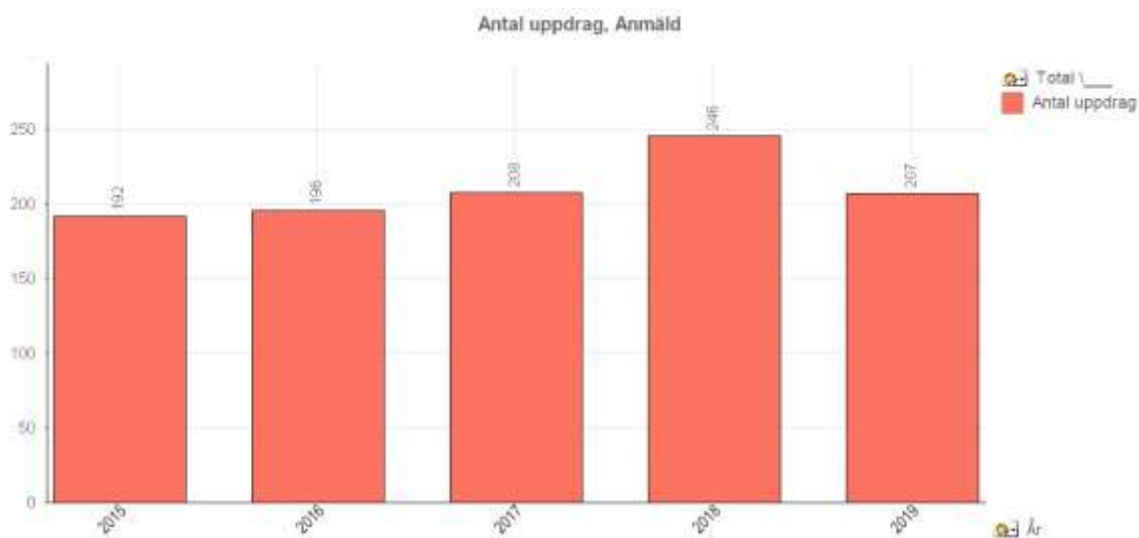
I figur 17 presenteras de vanligaste åtgärderna på ingripandena under de senaste fem årens februariveckor, 2015—2019. Statistiken har hämtats från ALARM.

Figur 17: Den vanligaste åtgärden är åtgärd på platsen.

3.5.9 Ingripanden under RockOff-veckorna 2015—2019

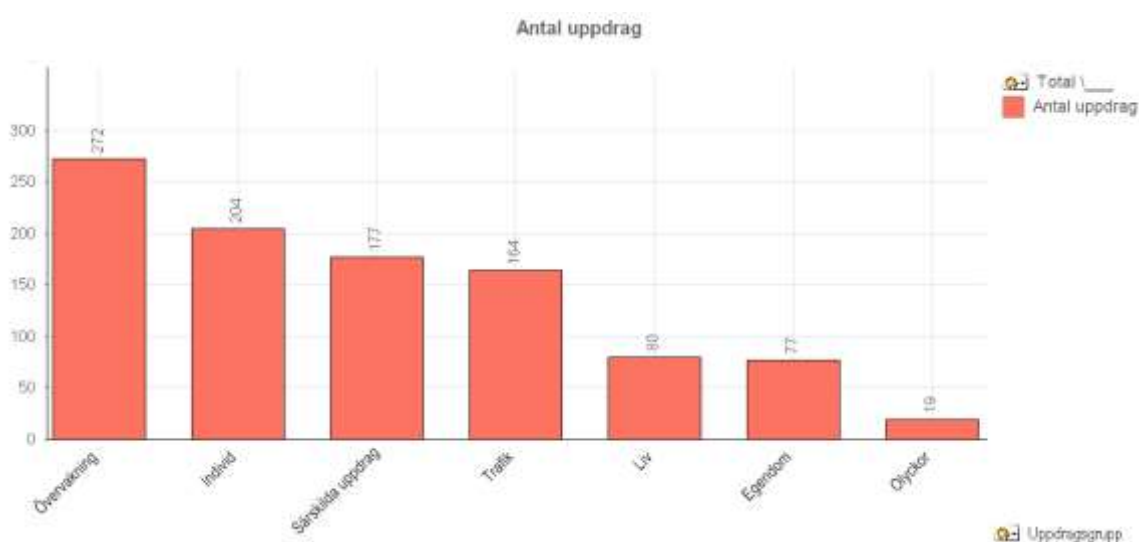
I figur 18 presenteras det totala antalet ingripanden som registrerats i ALARM under RockOff-veckorna, de senaste fem åren.

Figur 18: Staplarna visar antalet uppdrag som anmält till polisen under de fem senaste årens RockOff-veckor

3.5.10 Ingripanden under RockOff-veckorna fördelat enligt uppdragsgrupper

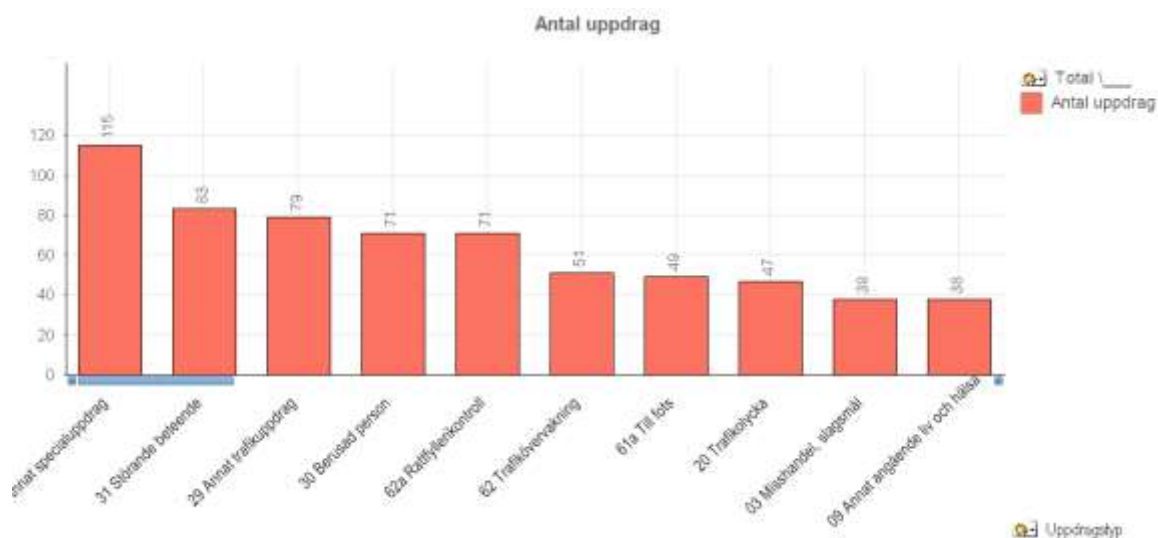
Figur 19 presenteras samtliga ingripanden fördelat per uppdragsgrupp under RockOff-veckorna de senaste fem åren, 2015—2019. Statistiken har hämtats från ALARM.

Figur 19: Ur figuren kan man utläsa att det som mest sysselsätter polisen under RockOff-veckorna är övervakning

3.5.11 Ingripanden under RockOff-veckorna enligt uppdragstyp

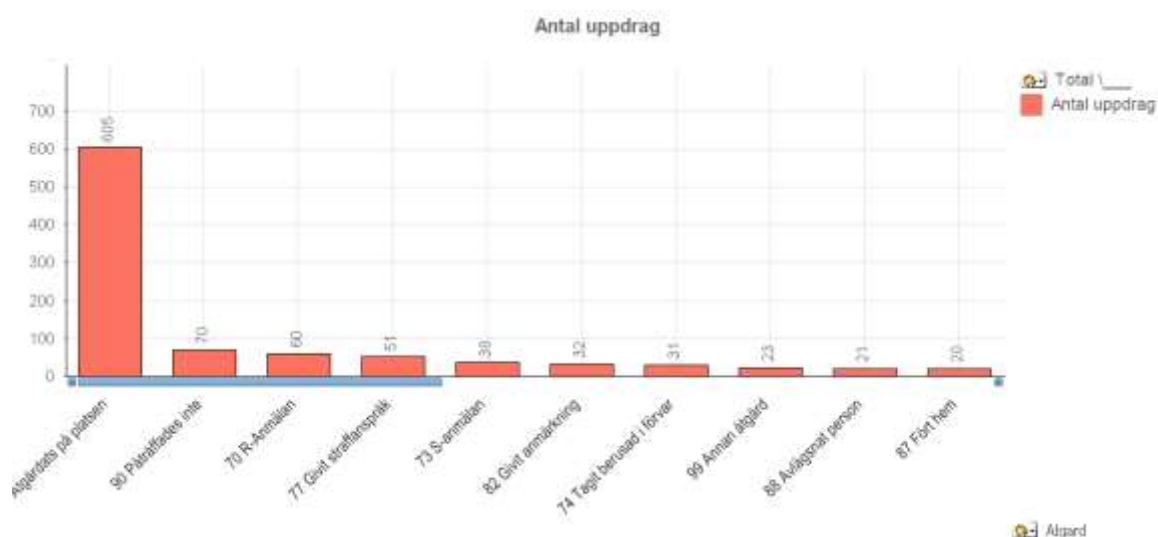
I figur 20 presenteras antalet ingripanden per uppdragstyp under RockOff-veckorna de senaste fem åren, 2015—2019. Statistiken har hämtats från ALARM.

Figur 20: Det vanligaste uppdraget är under RockOff-veckorna är annat specialuppdrag.

3.5.12 De vanligaste åtgärderna under RockOff-veckorna

I figur 21 presenteras de vanligaste åtgärderna på ingripandena under de senaste fem årens RockOff-veckor, 2015—2019. Statistiken har hämtats från ALARM.

Figur 21: Den vanligaste åtgärden är åtgärdat på platsen.

3.6 Vad kan inverka på människans uppfattningar?

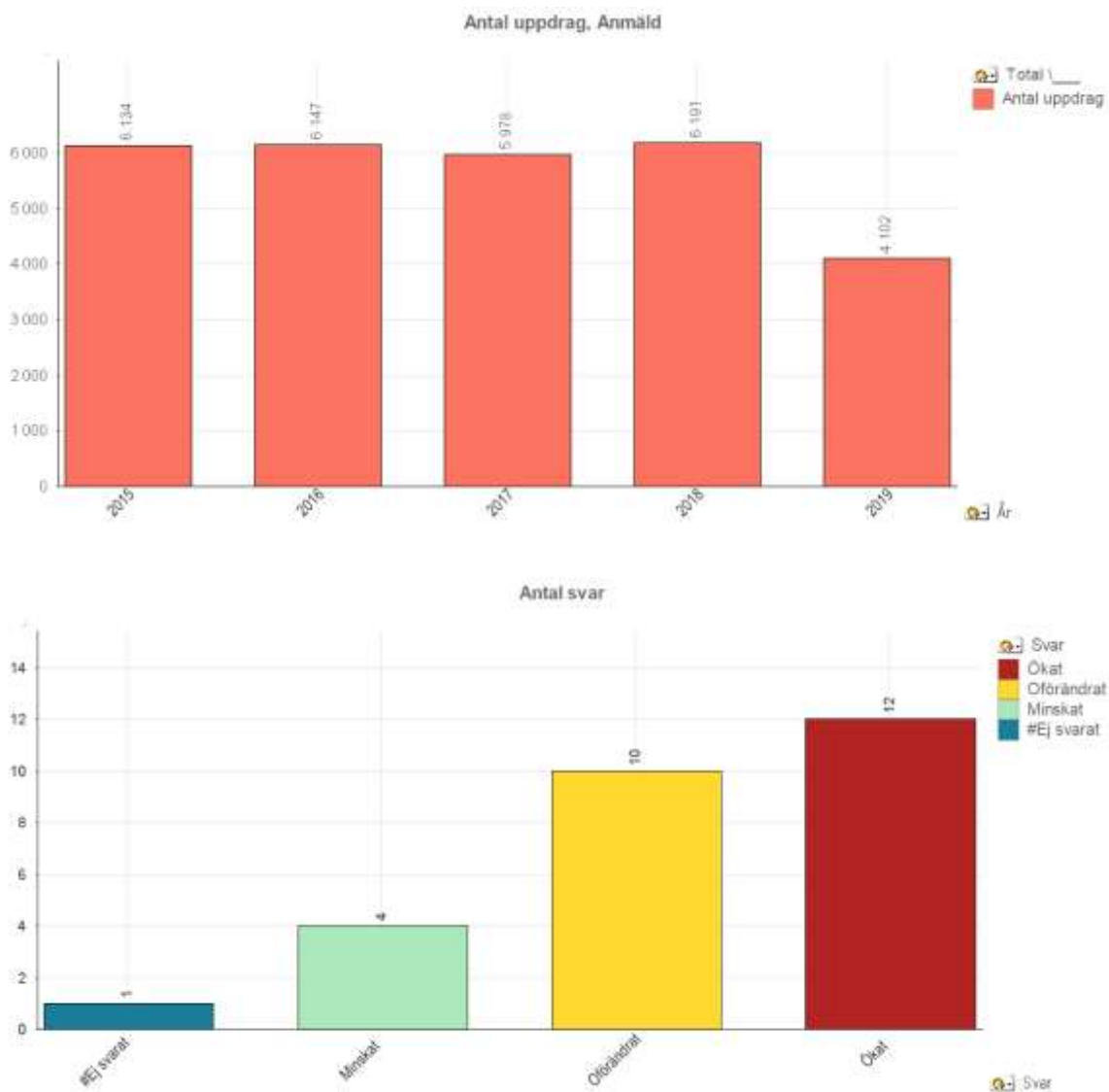
Genom att ta ut mer information och data och göra den tillgänglig för var och en skapas en förhållandevis stor ökning av mängden data och information som finns att tillgå. En tanke är att tillgång på information automatiskt skall göra att de som har tillgång till den känner sig informerade. Detta förutsätter dock att den som önskar informera sig ur den producerade informationen kan hitta de bitar den söker och sätta dem i förhållande till andra bitar. Om inte detta sker kan upplevelsen bli att man trots den stora mängden information kan känna sig mindre informerad än vad man gjorde innan informationen gjordes tillgänglig. (Endsley & Garland, 2000)

4 RESULTAT AV ENKÄTEN JÄMFÖRT MED STATISTIKEN

Enkäten skickades till 29 mottagare. Av dessa 29 erhöles 27 svar, vilket ger en svarsprocent på 93 %. En av de som inte svarat uppgav tekniska problem som orsak och den andra var frånvarande på grund av semester under hela svarstiden. Svaren presenteras i samma ordning som frågorna ställdes. För att belysa hur de förhåller sig till statistiken presenteras de tillsammans med de figurer som tidigare lyfts fram i delkapitel 3.5. Statistiken ur ALARM presenteras konsekvent som den övre bilden, medan sammanställningen av enkätsvaren presenteras som den undre.

4.1 Ingripanden generellt

I figur 22 presenteras först statistik över hur antalet ingripanden har utvecklats under de senaste fem åren, 2015—2019. Under statistiken följer respondenternas svar på följande fråga, som tangerar motsvarande statistik: Hur uppfattar du att antalet ingripanden har utvecklats de senaste fem åren, 2015—2019?

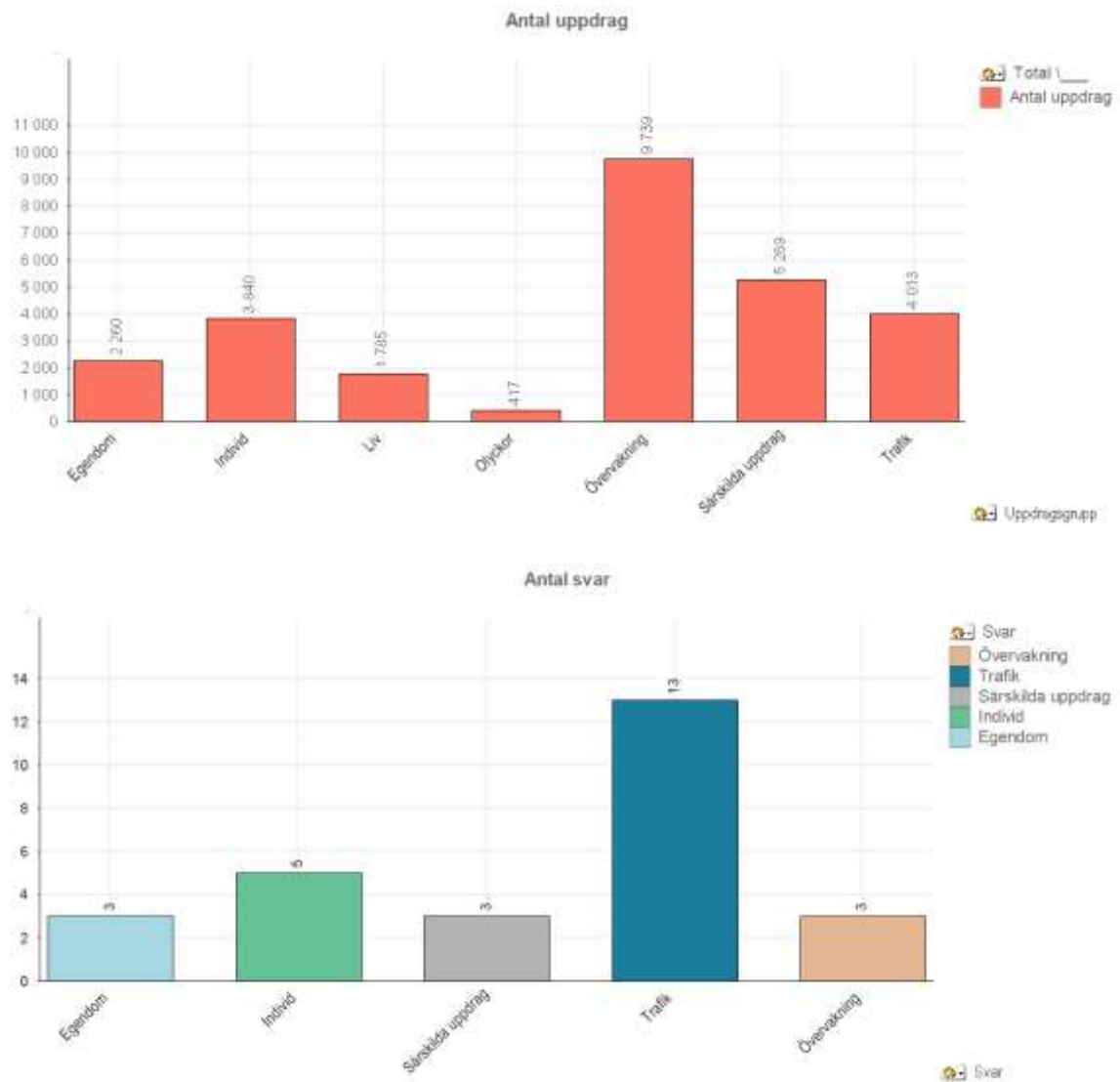

Figur 22: Totala antalet uppdrag enligt ALARM presenterat årsvis jämfört med de svar som erhållits genom enkäten.

Den största svarsgruppen av enkätens respondenter tycks ha den uppfattningen att antalet ingripanden har ökat. Enligt statistiken har de varit oförändrade.

4.1.1 Uppdragsgrupper

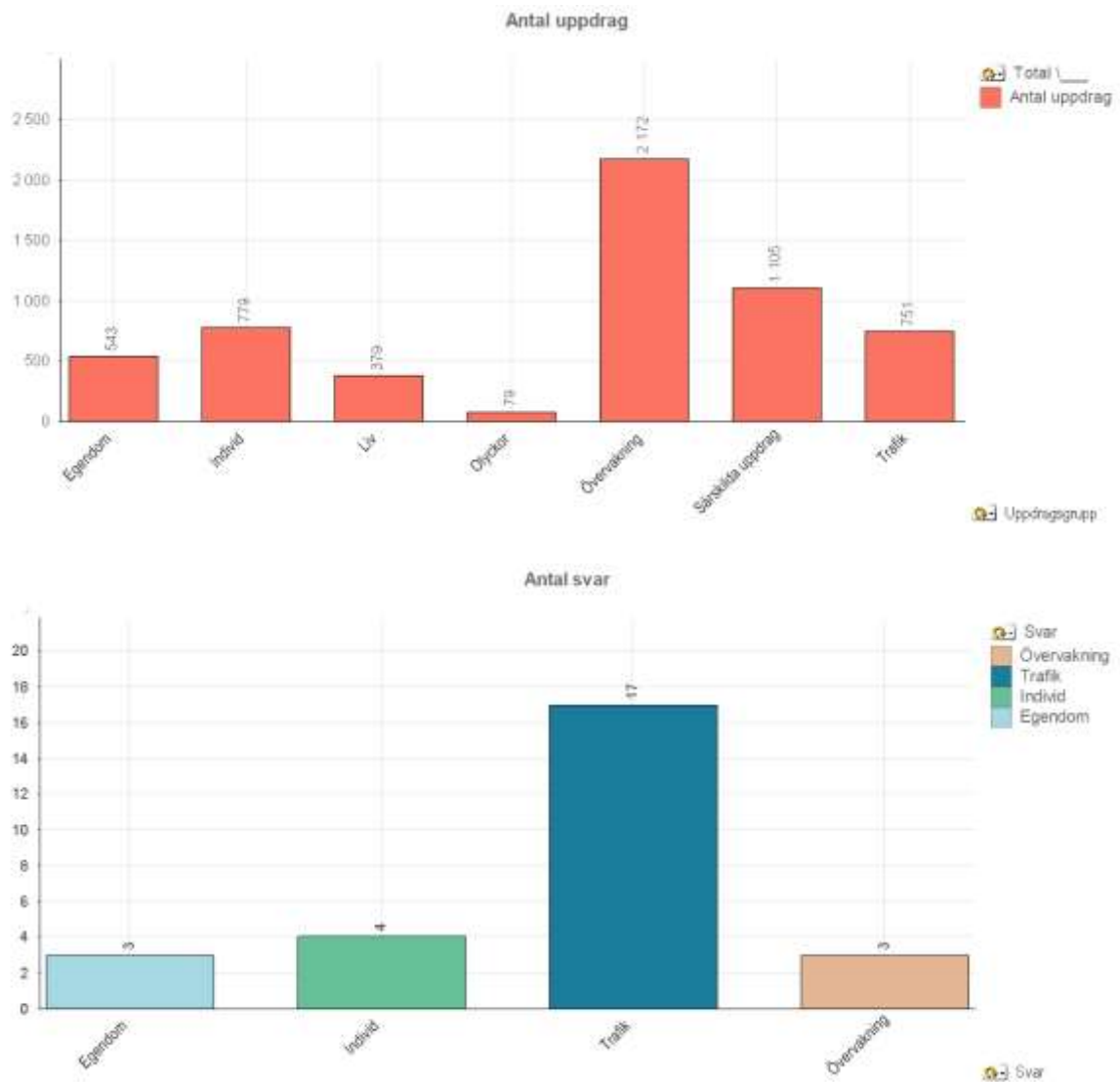
I figur 23 presenteras först statistik över hur antalet ingripanden har fördelats mellan olika uppdragsgrupper under de senaste fem åren, 2015—2019. Under statistiken följer respondenternas svar på följande fråga, som tangerar motsvarande statistik: Inom vilken uppdragsgrupp uppfattar du att flest ingripanden har skett under de fem senaste åren?

Figur 23: Staplarna visar det enligt statistiken totala antalet ingripanden inom respektive uppdragsgrupp i jämförelse med respondenternas svar på enkäten.

Den uppdragsgrupp som polisen gör mest ingripanden inom är enligt statistiken gruppen *övervakning*. Gruppen *övervakning* inkluderar bland annat uppdragstyper som all typ av trafikövervakning, övervakning till fots, uppvisning-rådgivning-skolning mm. Respondenternas uppfattning var att det man mest ägnar sig åt faller inom gruppen *trafik*. Gruppen *trafik* innehåller uppdragstyper som trafikfylleri, felparkering, trafikolycka mm.

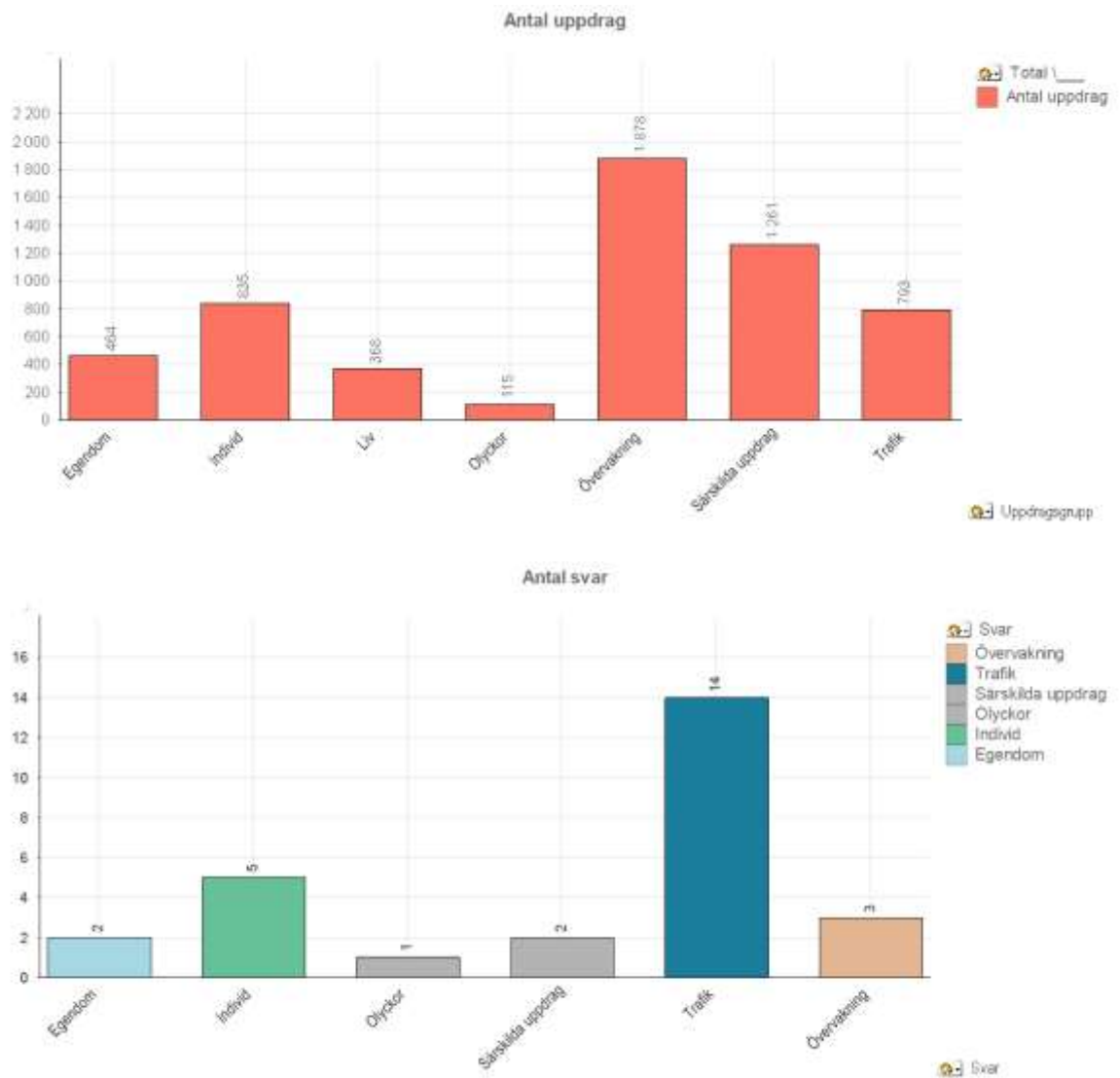
I figur 24 presenteras först statistik över antalet ingripanden per uppdragsgrupp under 2015. Under statistiken följer respondenternas svar på följande fråga, som tangerar motsvarande statistik: I vilken uppdragsgrupp tror du de flesta ingripanden skedde 2015?

Figur 24: Ingripandena 2015 i jämförelse med respondenternas uppfattning.

På liknande sätt som med uppdragsgrupper generellt uppfattar respondenterna att det var inom gruppen *trafik* som flest antal ingripanden registrerades 2015. Enligt statistiken var det inom gruppen *övervakning*.

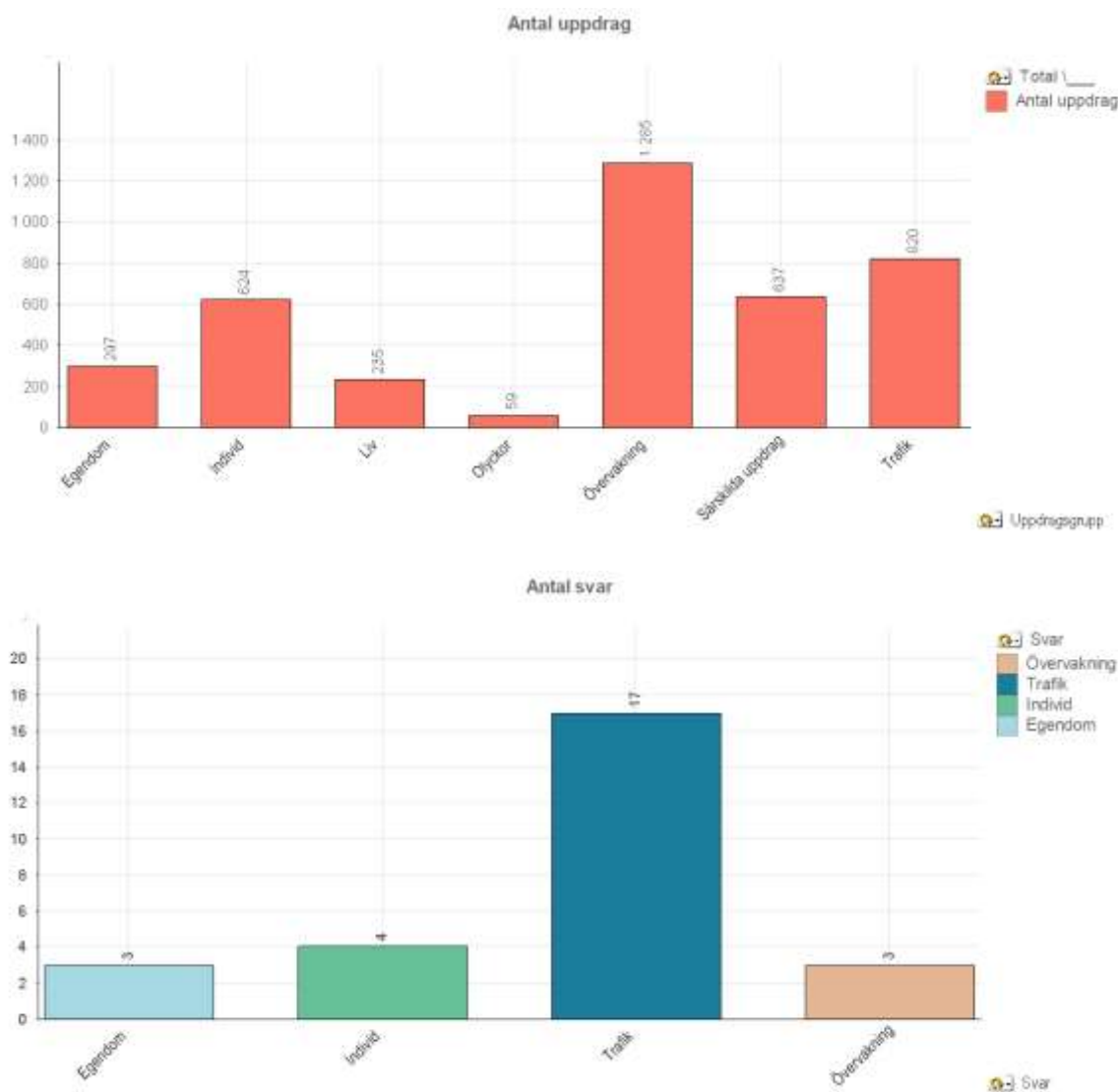
I figur 25 presenteras först statistik över antalet ingripanden per uppdragsgrupp under 2017. Under statistiken följer respondenternas svar på följande fråga, som tangerar motsvarande statistik: I vilken uppdragsgrupp tror du de flesta ingripanden skedde 2017?

Figur 25: Ingripandena 2017 i jämförelse med respondenternas uppfattning.

Beträffande 2017 verkar skillnaden mellan svaren vara densamma som i de tidigare frågorna. Värt att notera är dock att det i svaren för 2017 även lyfts fram att olyckor och särskilda uppdrag skulle ha kunnat utgöra gruppen med flest antal ingripanden, eftersom gruppen *särskilda uppdrag* utgör den näst vanligaste under 2017.

I figur 26 presenteras först statistik över antalet ingripanden per uppdragsgrupp under 2019. Under statistiken följer respondenternas svar på följande fråga, som tangerar motsvarande statistik: I vilken uppdragsgrupp tror du de flesta ingripanden skedde 2019?

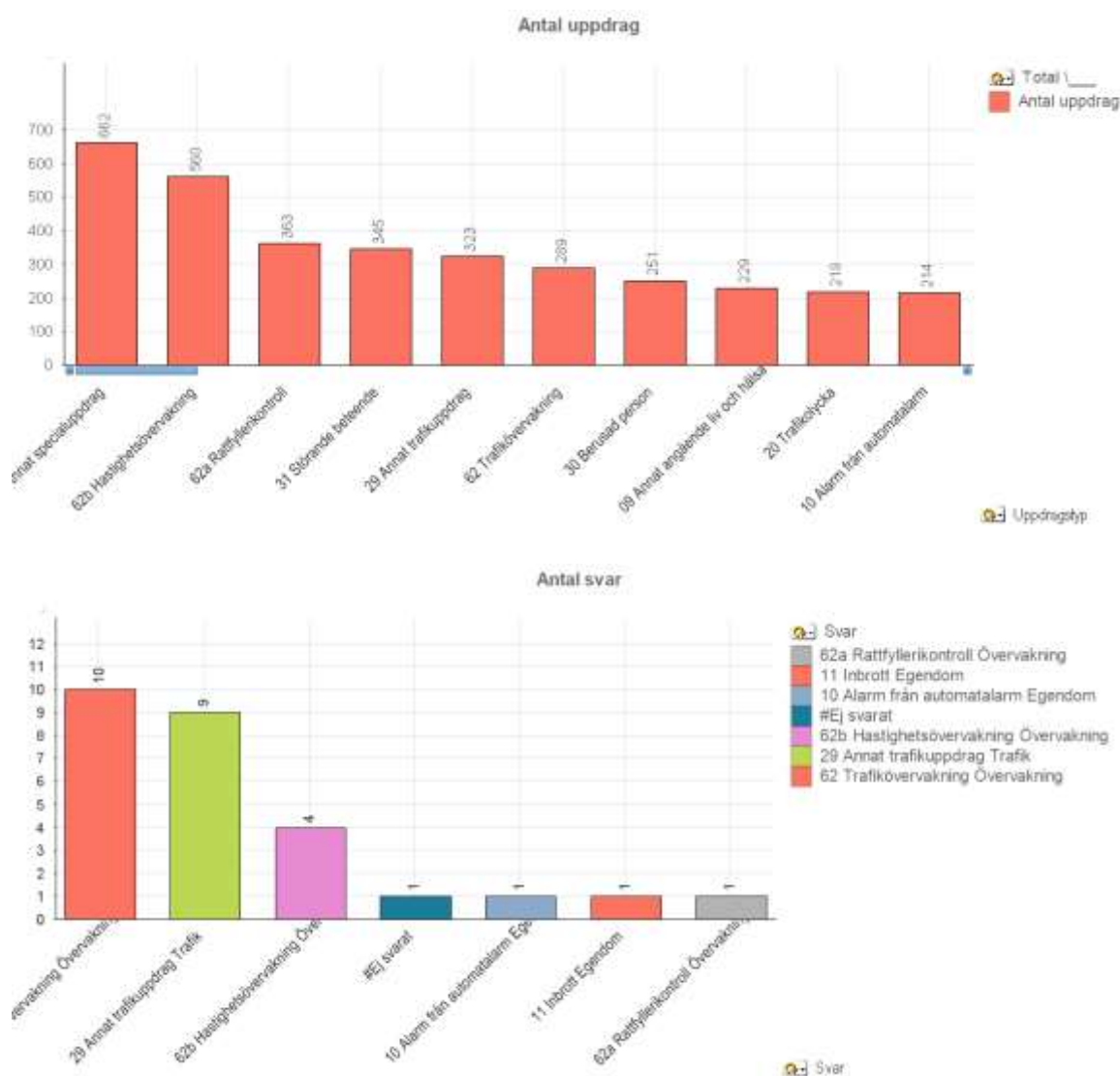
Figur 26: Ingripandena 2019 i jämförelse med respondenternas uppfattning.

Samma skillnad mellan statistiska uppgifter och respondenternas uppfattning står att finna även för innevarande år. Däremot har gruppen *trafik* under 2019 utgjort den näst vanligaste gruppen för ingripanden.

Om man beaktar statistiken och uppfattningen om uppdragsgrupperna under de senaste fem åren inom Ålands polismyndighet finns det en förhållandevis tydlig skillnad. Personalen på fältet uppfattar att de arbetar mest med uppdragstyper som hamnar under gruppen *trafik*. Enligt statistiken sysselsätter de sig mest med ingripanden som hör till gruppen *övervakning*. Tre svar har genom alla frågor varit överensstämmande med statistiken, det vill säga *övervakning*.

4.1.2 Uppdragstyp

I figur 27 presenteras först statistik över antalet ingripanden per uppdragstyp under 2015. Under statistiken följer respondenternas svar på följande fråga, som tangerar motsvarande statistik: Vilken uppdragstyp uppfattar du att var den vanligaste 2015?

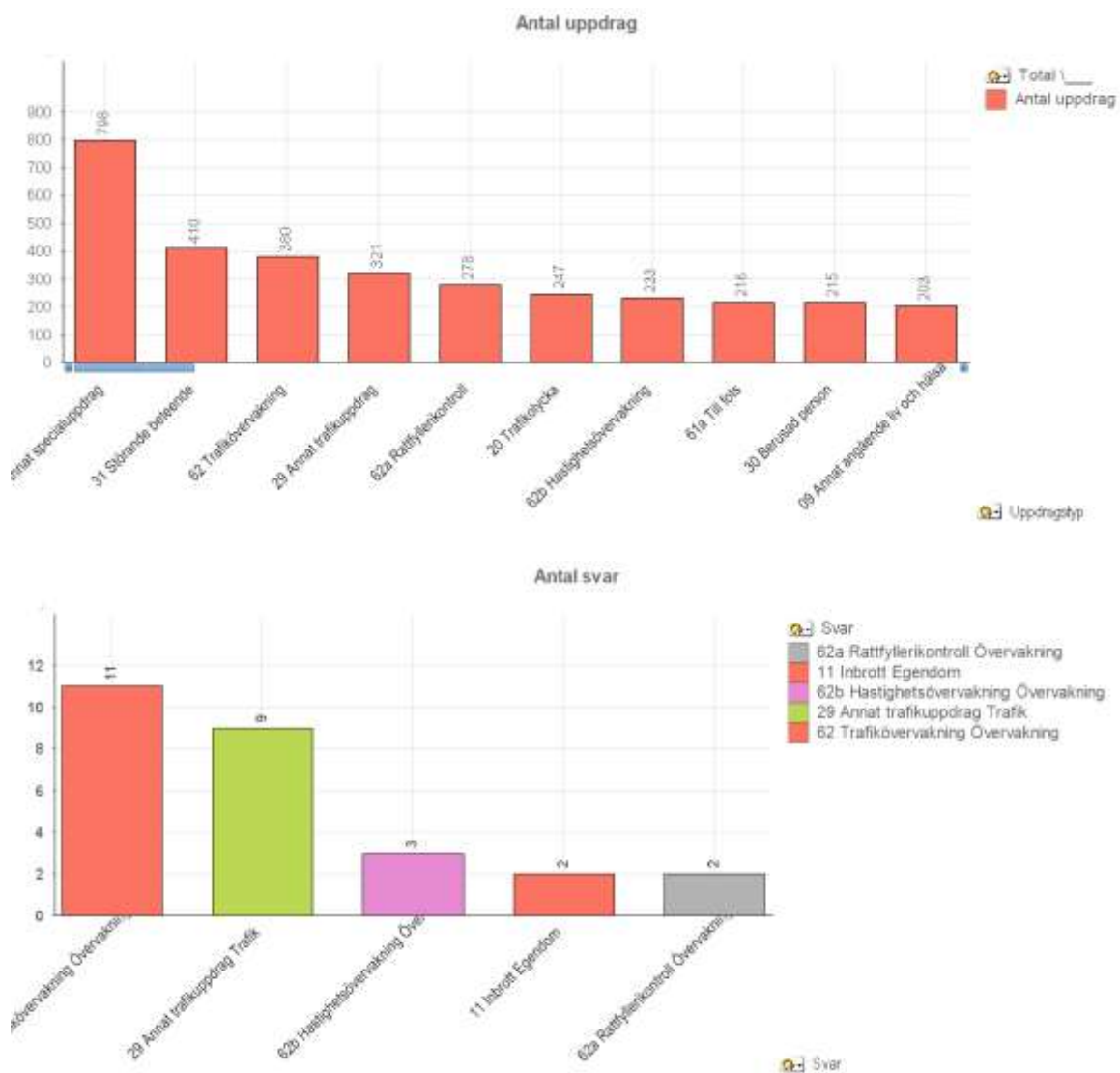

Figur 27: Figuren visar de enligt statistiken tio vanligaste typerna av uppdrag under 2015 i förhållande till respondenternas svar.

Det vanligaste uppdraget 2015 var *annat specialuppdrag*. 662 ingripanden registrerades med den koden. *Annat specialuppdrag* är en kod som används när man inte hittar någon annan lämplig kod. Den faller in under gruppen *särskilda uppdrag* tillsammans med transportuppdrag (till exempel av gripen), bevakningsuppdrag, eskortuppdrag, handräckningsuppdrag, annat specialuppdrag åt hundpatrull och publik tillställning. De två uppdragstyper som följer är inom gruppen *trafikövervakning*, nämligen *hastighetsövervakning* och *rattfyllerikontroller*.

Majoriteten av respondenterna har svarat att uppdrag inom *trafik* och *trafikövervakning* av olika slag troligen utgjorde majoriteten av de typer av uppdrag som sköttes 2015. Totalt 23 av 28 har uppgett uppdrag inom trafik (*trafikövervakning* och *annat trafikuppdrag*).

I figur 28 presenteras först statistik över antalet ingripanden per uppdragstyp under 2017. Under statistiken följer respondenternas svar på följande fråga, som tangerar motsvarande statistik: Vilken uppdragstyp uppfattar du att var den vanligaste 2017?

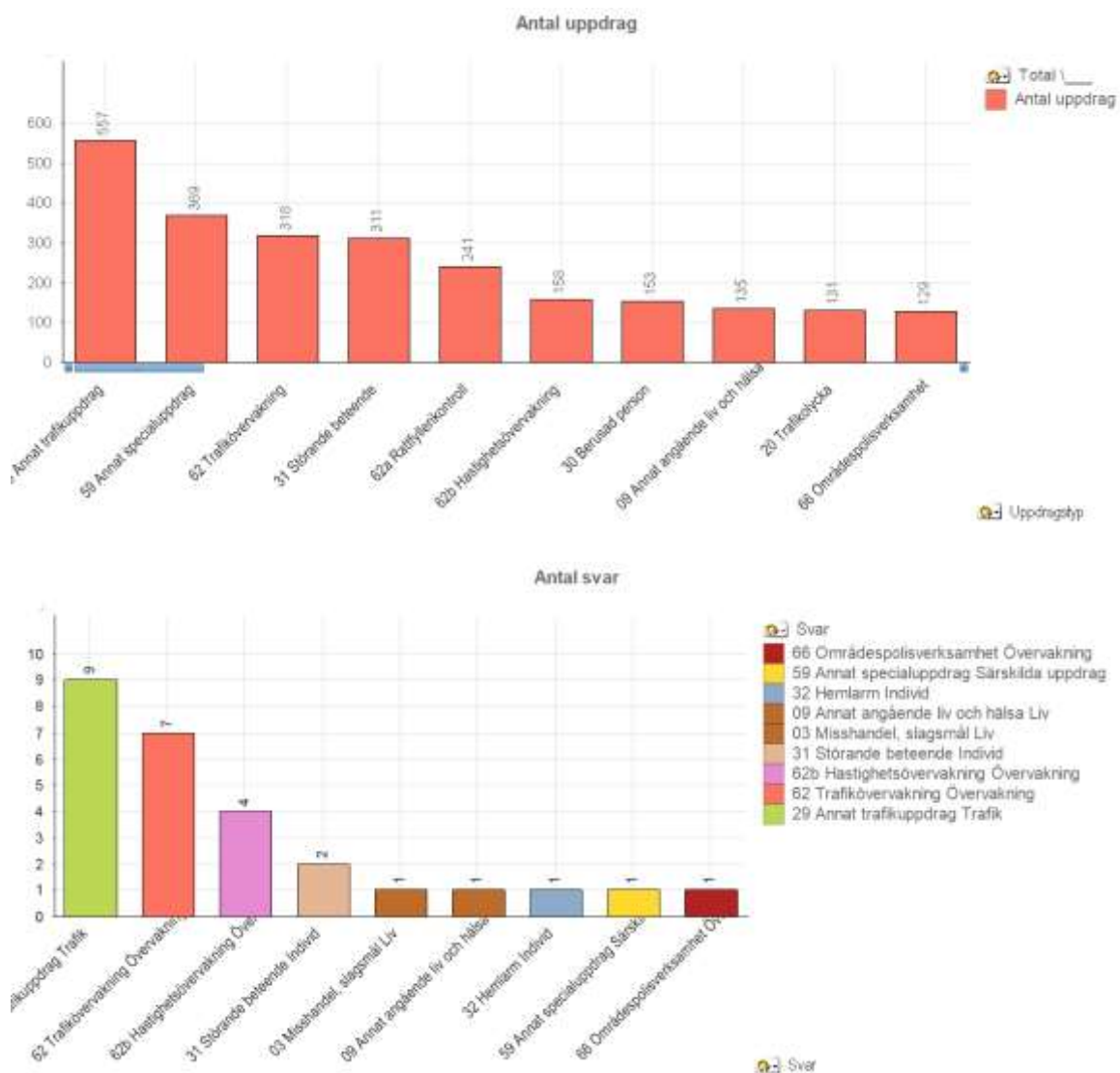

Figur 28: Figuren visar de enligt statistiken tio vanligaste typerna av uppdrag under 2017 i förhållande till respondenternas svar.

På samma sätt som 2015 utgjorde *annat specialuppdrag* vanligaste uppdragstypen 2017. 798 ingripanden loggades med den koden. Andelen *trafikövervakning* var på en lägre nivå, 891 ingripanden bland de 10 vanligaste uppdragstyperna 2017 mot 1212 2015.

Respondenterna uppfattade att 2017 varit som 2015 med en majoritet av uppdragen inom uppdragstyperna *trafikövervakning*, *annat trafikuppdrag*, *hastighetsövervakning* och *rattfyllerikontroll*.

I figur 29 presenteras först statistik över antalet ingripanden per uppdragstyp under 2019. Under statistiken följer respondenternas svar på följande fråga, som tangerar motsvarande statistik: Vilken uppdragstyp uppfattar du att var den vanligaste 2019?

Figur 29: Figuren visar de enligt statistiken tio vanligaste typerna av uppdrag under 2019 i förhållande till respondenternas svar.

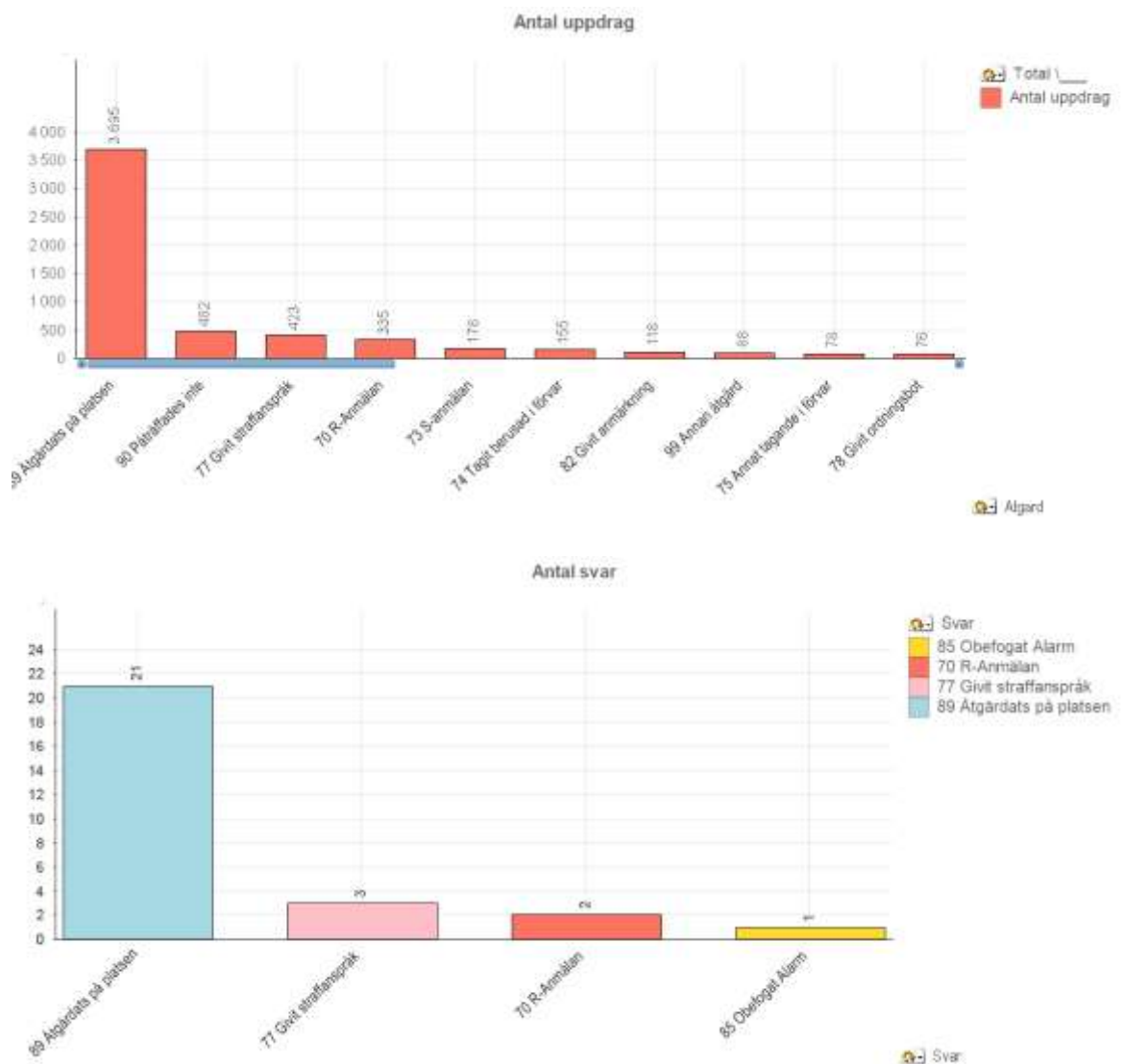
Fram till och med september har uppdragstypen *annat trafikuppdrag* varit det mest vanligt registrerade. 557 ingripanden har registrerats under den uppdragstypen. *Annat trafikuppdrag* hör till uppdragsgruppen *trafik* och används när andra uppdragstyper i den gruppen inte

upplevs stämma överens med uppdraget. Andra uppdragstyper i gruppen är *trafikolycka*, *trafikfylleri*, *trafikdirigering* och *felparkering*. *Annat specialuppdrag* är det näst vanligaste uppdraget med 369 ingripanden.

Respondenterna har uppfattat att den vanligaste uppdragstypen under 2019 hittills varit *annat trafikuppdrag*, det vill säga överensstämmande med statistiken. *Trafikövervakning* uppfattas vara näst vanligaste uppdragstypen.

4.1.3 Åtgärder

I figur 30 presenteras först statistik över ingripandenas åtgärder under 2015. Under statistiken följer respondenternas svar på följande fråga, som tangerar motsvarande statistik: Vilken åtgärd uppfattar du att var den vanligaste 2015?

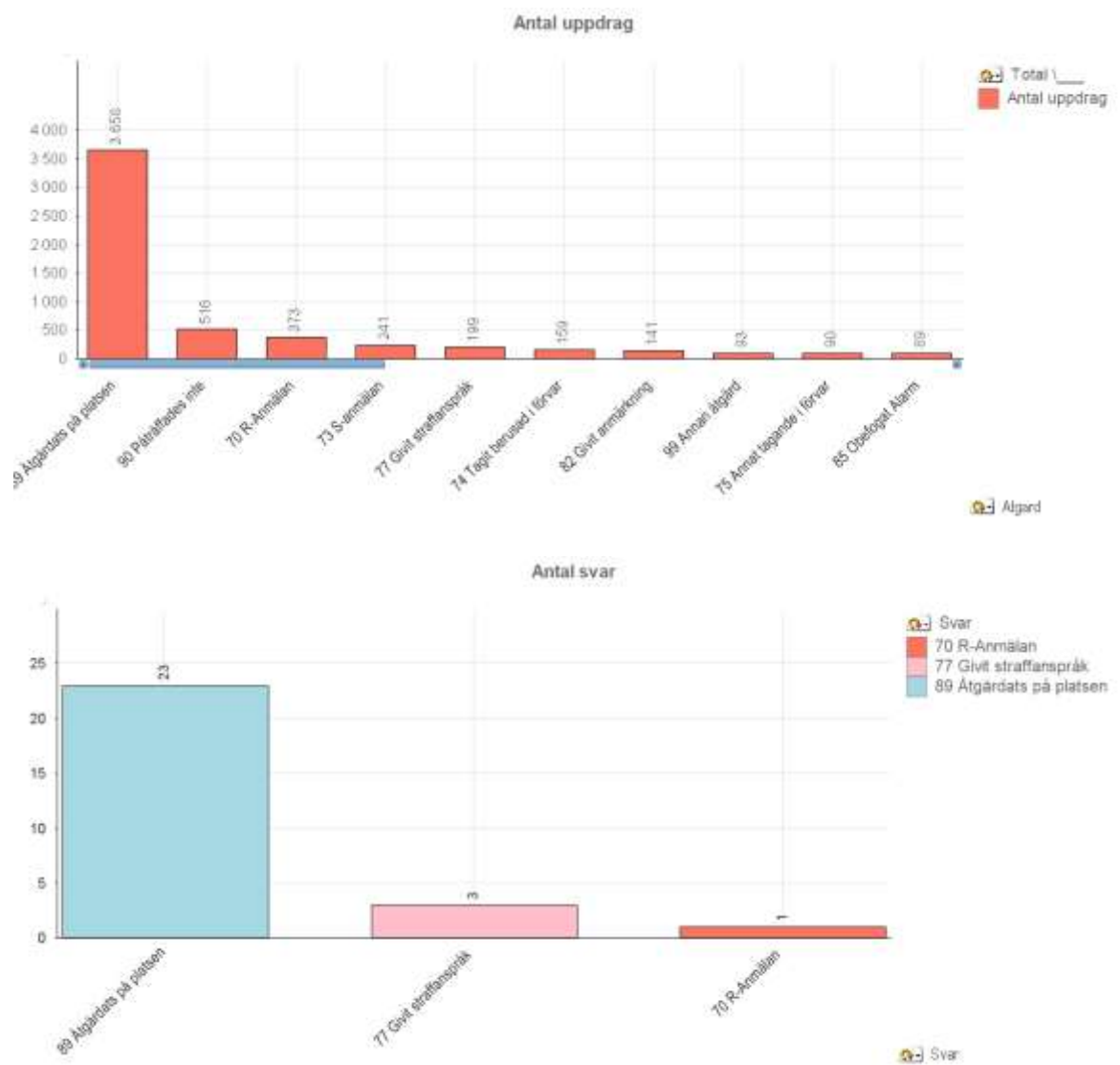

Figur 30: Figuren visar de enligt statistiken tio vanligaste åtgärderna under 2015 i förhållande till respondenternas svar.

Den enligt statistiken vanligaste åtgärden 2015 var *åtgärdat på plats* med 3695 ingripanden avslutade med just den åtgärden. *Påträffades inte* var det näst vanligaste med 482 ingripanden avslutade med den åtgärden. *Åtgärdat på plats* betyder i regel att ärendet inte föranleder något vidare arbete, det vill säga ingen anmälan, ingen transport eller liknande.

Majoriteten av respondenterna, 21 av 28, uppgav även de att *åtgärdat på plats* var den vanligaste åtgärden.

I figur 31 presenteras först statistik över ingripandenas åtgärder under 2017. Under statistiken följer respondenternas svar på följande fråga, som tangerar motsvarande statistik: Vilken åtgärd uppfattar du att var den vanligaste 2017?

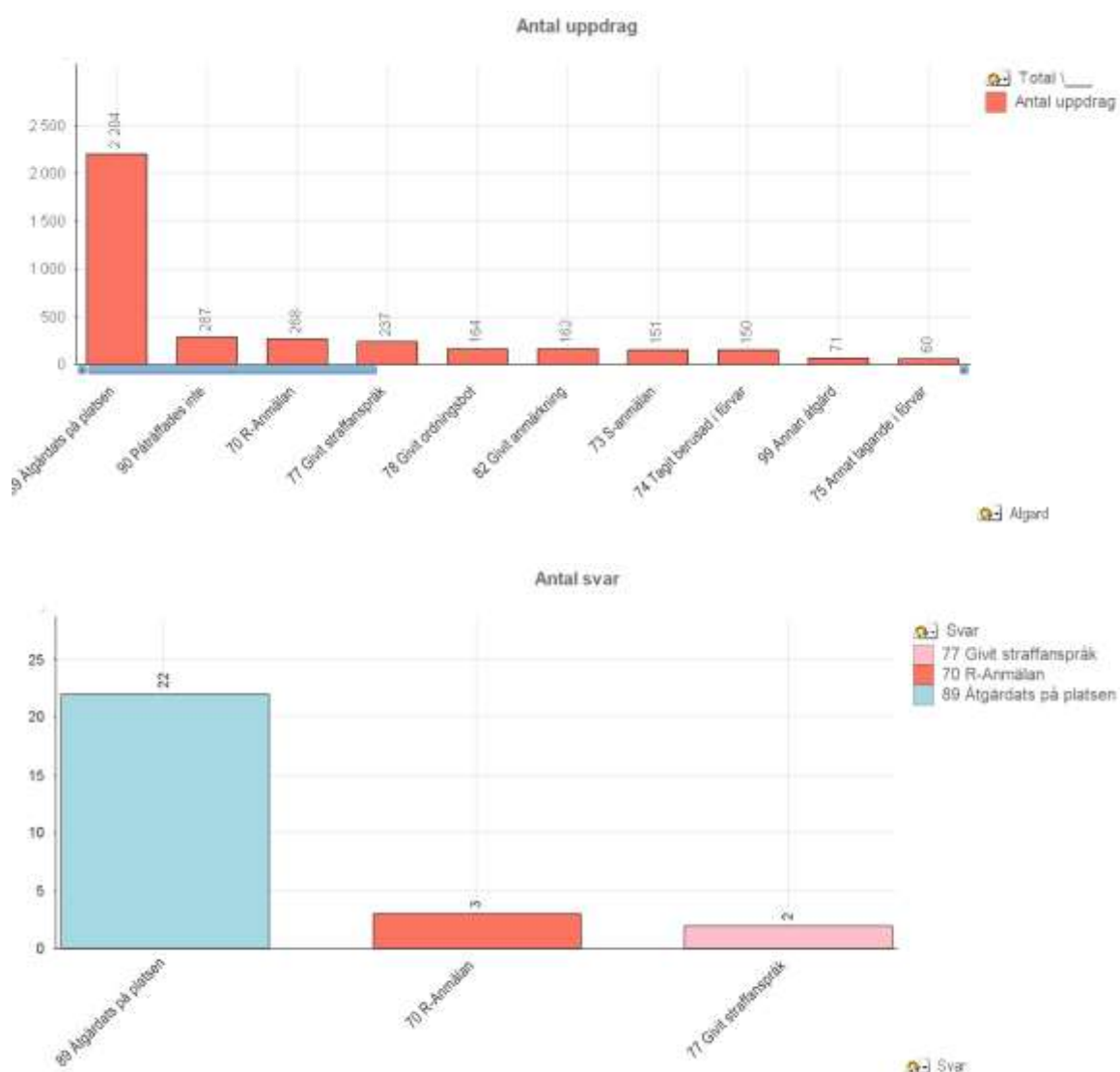

Figur 31: Figuren visar de enligt statistiken tio vanligaste åtgärderna under 2017 i förhållande till respondenternas svar.

På samma sätt som 2015 utgör åtgärden *åtgärdat på plats* den vanligaste när det kommer till att avsluta ett ingripande. 3658 ingripanden avslutades med den åtgärden 2017.

Även respondenterna uppfattade *åtgärdat på plats* vara den vanligaste. 23 av 28 uppgav den åtgärden som svar.

I figur 32 presenteras först statistik över ingripandenas åtgärder under 2019. Under statistiken följer respondenternas svar på följande fråga, som tangerar motsvarande statistik: Vilken åtgärd uppfattar du att var den vanligaste 2019?

Figur 32: Figuren visar de enligt statistiken tio vanligaste åtgärderna under 2019 (fram till 10.9.2019) i förhållande till respondenternas svar.

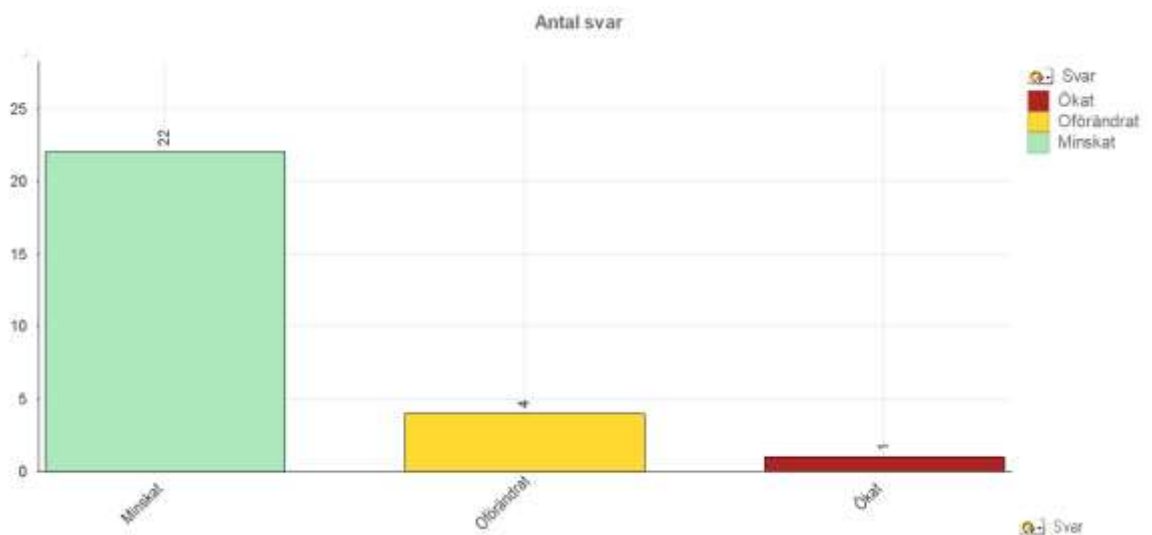
Fram till och med den 10 september 2019 utgjorde *åtgärdat på plats* även den vanligaste åtgärden för 2019. 2204 ingripanden hade avslutats med den åtgärden.

22 av respondenterna uppgav den åtgärden i sina svar.

Åtgärdat på plats är den mest vanligt använda åtgärden när ingripanden avslutas. 2015 utgjorde den 60 % av alla avslut, 61 % 2017 och har hittills under 2019 utgjort 54 %. Nackdelen med detta val är att det inte ger någon nyans om vad patrullen de-facto har gjort på platsen och kan därmed vara något som med fördel kunde granskas närmare.

4.1.4 Resurser

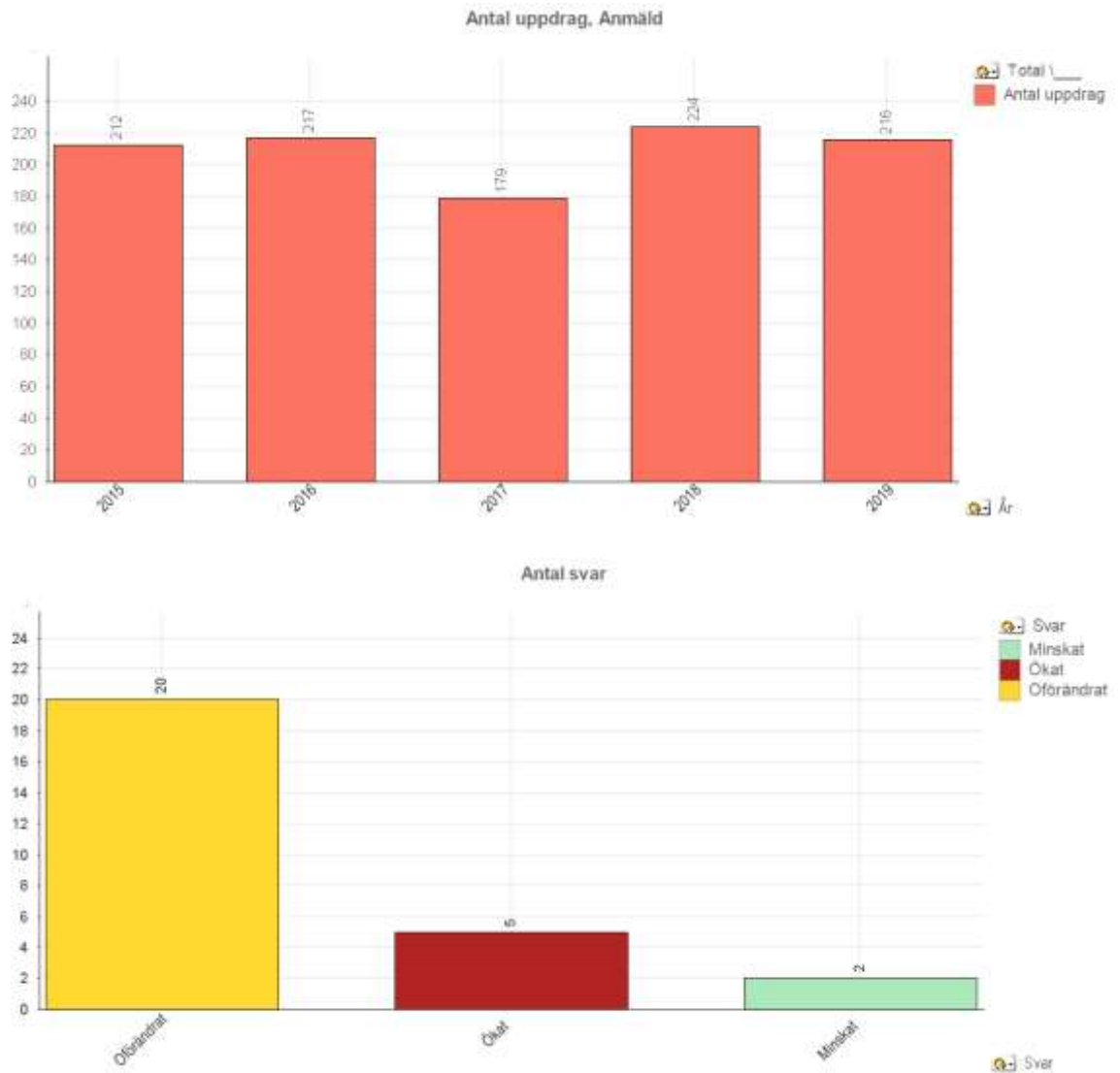
I figur 33 presenteras respondenternas svar på följande fråga: Hur upplever du att resursläget har förändrats under de senaste fem åren?

Figur 33: Figuren visar hur personalen uppfattar att resursmängden utvecklats.

4.2 Mittenveckorna i februari, 2015—2019

I figur 34 presenteras först statistik över hur antalet ingripanden under februariveckorna har utvecklats under de senaste fem åren, 2015—2019. Under statistiken följer respondenternas svar på följande fråga, som tangerar motsvarande statistik: Hur uppfattar du att antalet ingripanden under de två mittersta veckorna i februari har utvecklats de senaste fem åren?

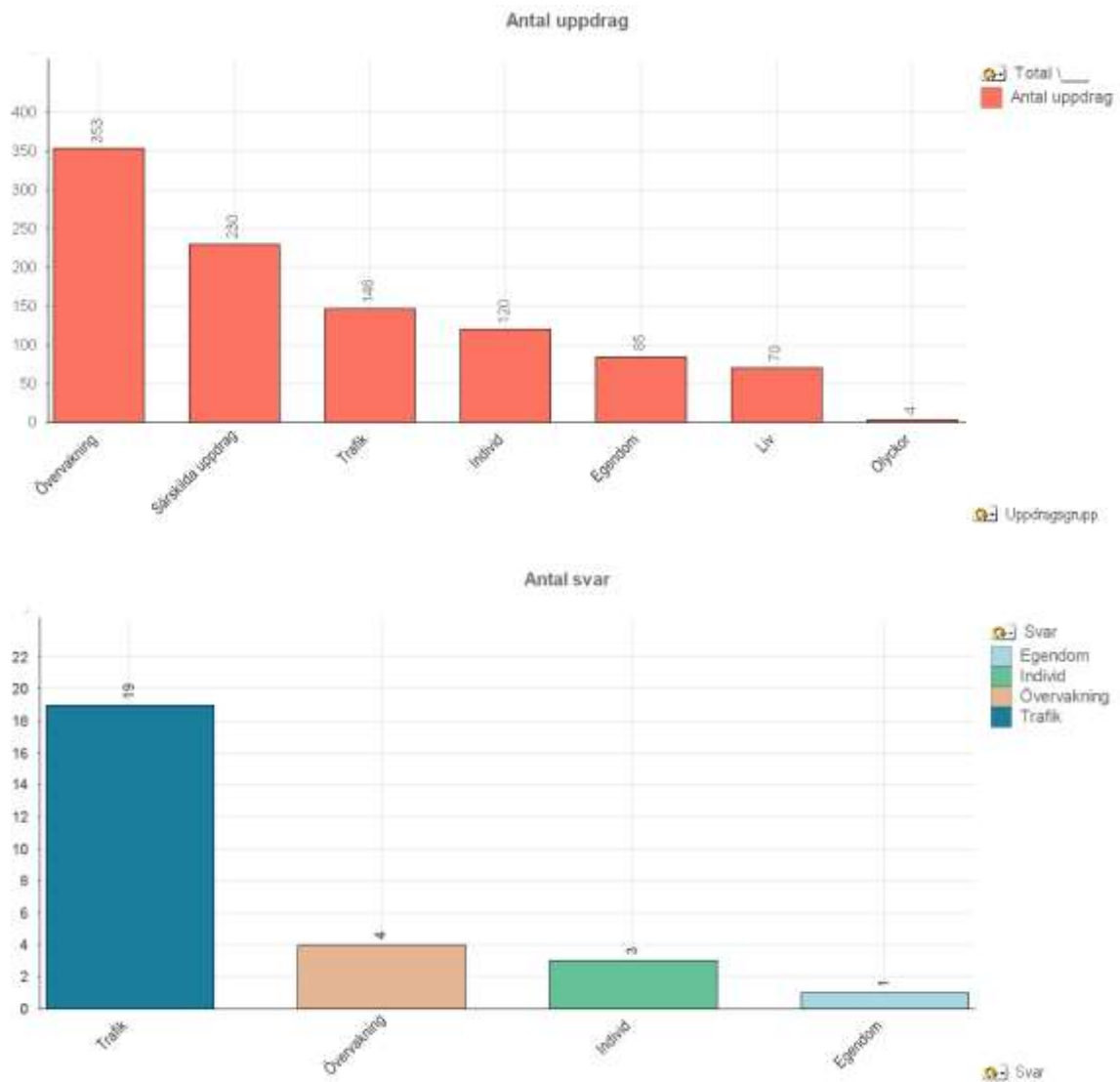

Figur 34: De övre staplarna visar antalet ingripanden som anmälts till polisen under de fem senaste årens mittenveckor i februari. De undre visar respondenternas uppfattning om hur de har uppfattats.

Antalet ingripanden under de två valda veckorna i februari har varit förhållandevis konstant. Som minst har det hanterats 179 ingripanden (2017). Övriga år har det varit över 200 ingripanden med en topp 2018 på 224. Detta speglas även i respondenternas svar i vilka 20 har svarat att läget varit oförändrat.

4.2.1 Uppdragsgrupper

I figur 35 presenteras först statistik över antalet ingripanden fördelat enligt de olika uppdragsgrupperna under de senaste fem årens februariveckor, 2015—2019. Under statistiken följer respondenternas svar på följande fråga, som tangerar motsvarande statistik: Inom vilken uppdragsgrupp uppfattar du att flest ingripanden sker under februariveckorna sett över de senaste fem åren?

Figur 35: Ur figuren kan man utläsa att det som enligt statistiken mest sysselsätter polisen i februari är övervakning. Respondenternas uppfattning är att det som mest sysselsätter polisen är inom gruppen trafik.

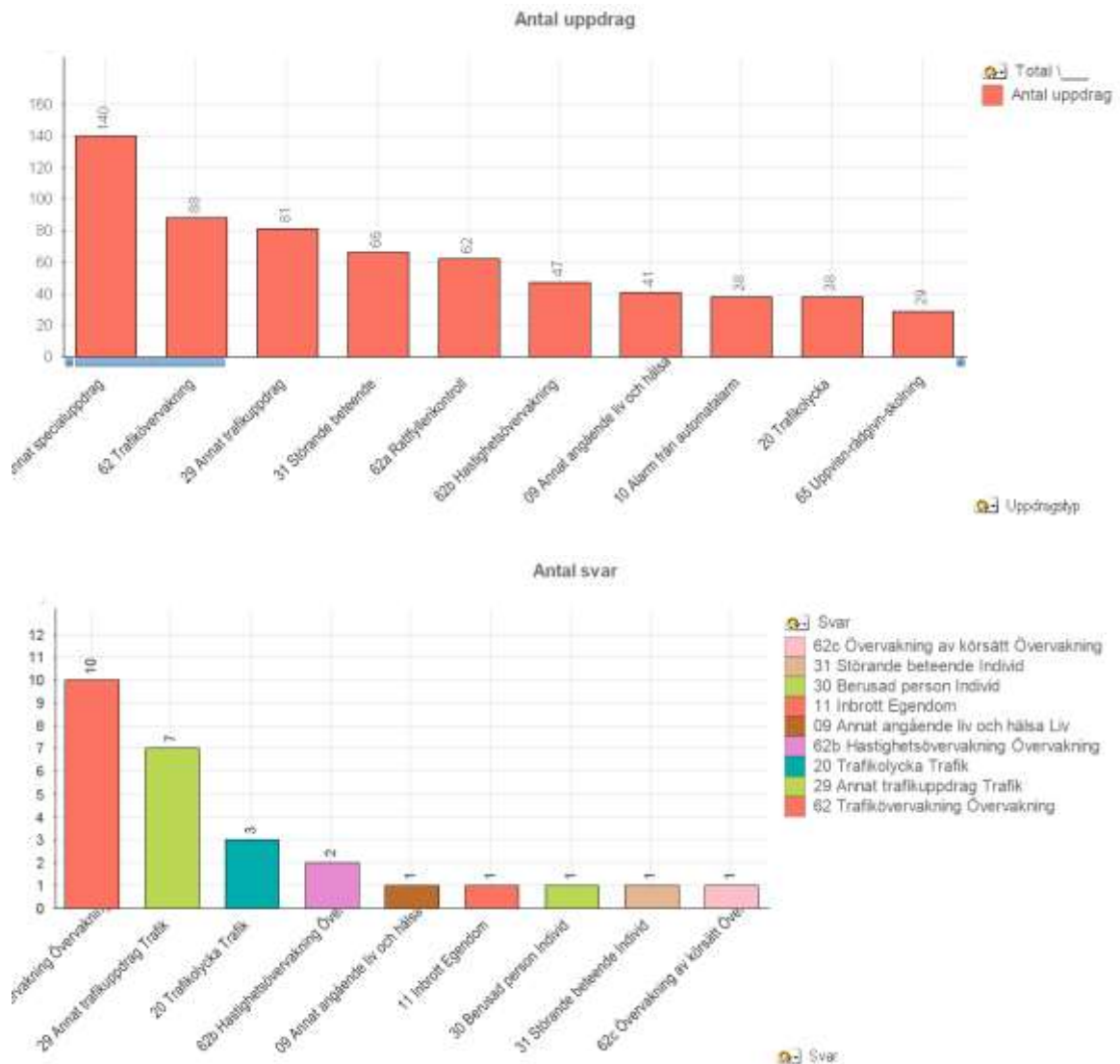
Fördelningen av uppdrag inom de olika uppdragsgrupperna följer ett liknande upplägg under februariveckorna som under resten av året. En majoritet av ingripandena, 353, sker inom *övervakning*. *Särskilda uppdrag* och uppdrag inom *trafik* utgör de näst vanligaste.

Respondenternas uppfattning enligt majoriteten är att den huvudsakliga mängden ingripanden sker inom uppdragsgruppen *trafik*.

4.2.2 Uppdragstyp

I figur 36 presenteras först statistik över antalet ingripanden fördelat enligt de olika uppdragstyperna under de senaste fem årens februariveckor, 2015—2019. Under statistiken

följer respondenternas svar på följande fråga, som tangerar motsvarande statistik: Vilken uppdragstyp skulle du säga är den vanligaste under februariveckorna?

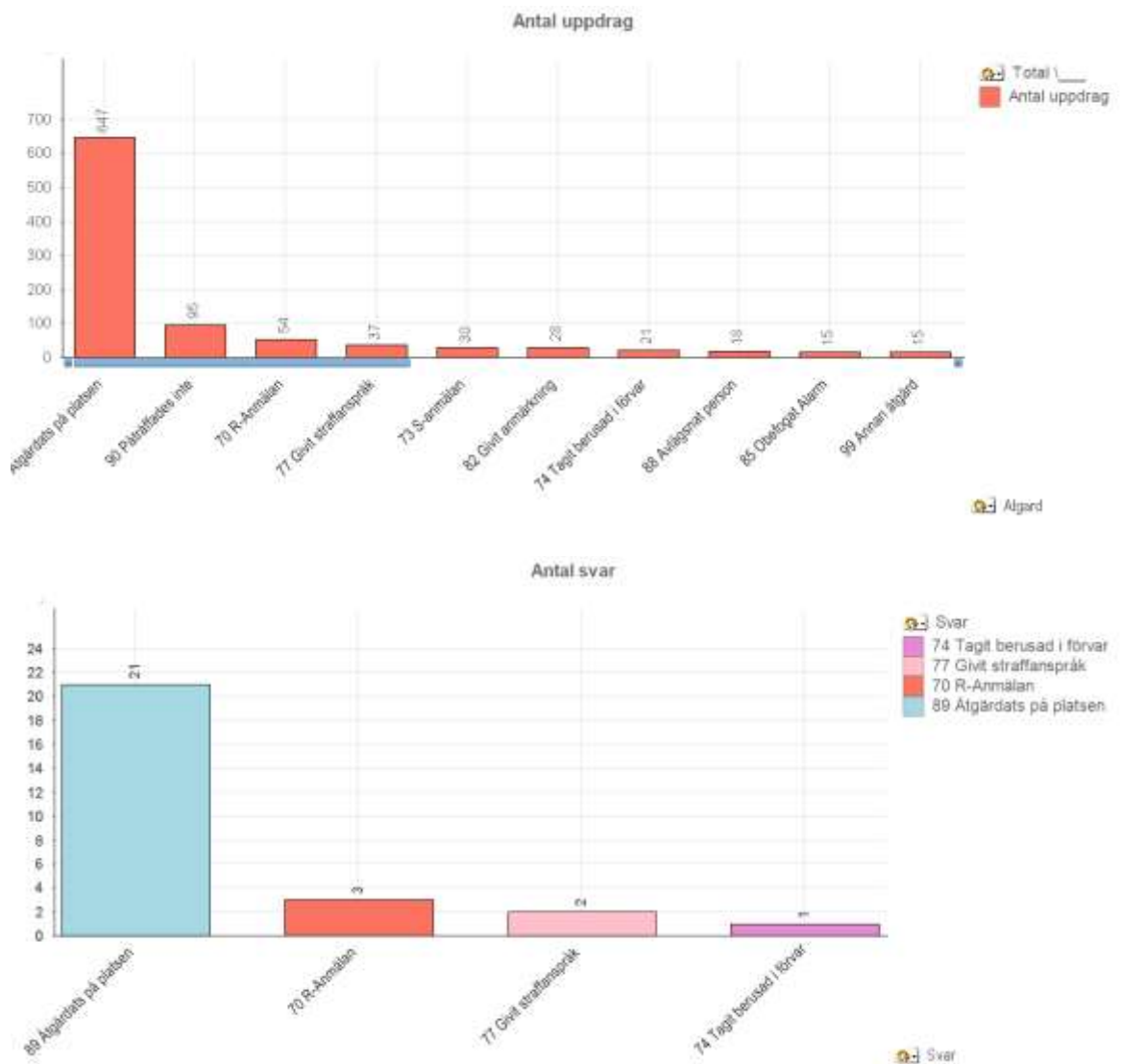
Figur 36: I översta diagrammet framkommer att det enligt statistiken vanligaste uppdraget är annat specialuppdrag. Respondenternas uppfattning är att allmän trafikövervakning utgör den mest förekommande uppdragstypen tätt följt av annat trafikuppdrag.

Annat specialuppdrag är enligt statistiken den vanligaste uppdragstypen under februariveckorna. Den näst vanligaste är trafikövervakning och sen kommer uppdragstypen annat trafikuppdrag.

Respondenternas svar tyder på att de uppfattar trafikövervakning som det vanligaste och annat trafikuppdrag som det näst vanligaste. Annat specialuppdrag förekommer inte som svar.

4.2.3 Åtgärder

I figur 37 presenteras först statistik över ingripandenas åtgärder under de senaste fem årens februariveckor, 2015—2019. Under statistiken följer respondenternas svar på följande fråga, som tangerar motsvarande statistik: Vilken åtgärd skulle du säga är den vanligaste under februariveckorna?

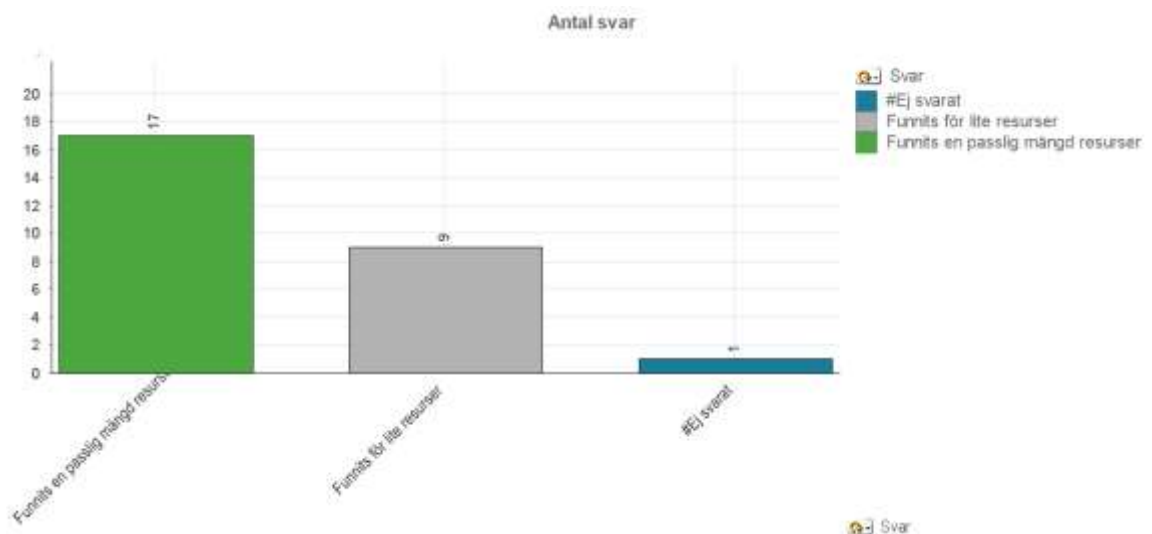
Figur 37: Den vanligaste åtgärden under februariveckorna är åtgärdat på platsen. Den statistiska bilden stöds tydligt i detta fall av respondenternas svar.

Respondenternas uppfattning om vilken åtgärd som registreras i ingripandet är i denna fråga nästan helt överensstämmande med den statistiska bilden. Av alla ingripanden som loggats under de valda februariveckorna under de senaste fem åren, 1048, utgör åtgärden *åtgärdat på plats* 61,7 %. Respondenterna har inte beaktat *påträffat ej vilket* enligt statistiken utgör

den näst vanligaste åtgärden. *R-anmälan* och *givit straffanspråk* återfinns dock i svaren och kommer som nummer tre och fyra i statistiken.

4.2.4 Resurser

I figur 38 presenteras respondenternas svar på följande fråga: Hur upplever du att resurserna har täckt behovet under februariveckorna de senaste fem åren?

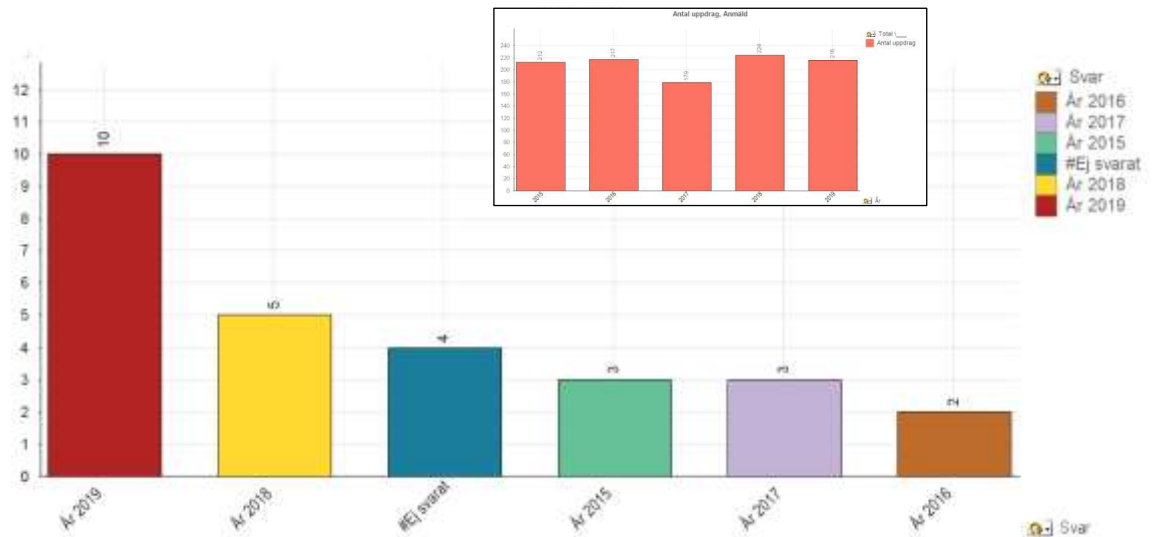

Figur 38: Figuren visar respondenternas uppfattning om hur resurserna har räckt till.

Respondenternas uppfattning om hur de tillgängliga resurserna har täckt behovet som funnits under februariveckorna har en majoritet på 17 respondenter som svarat att de anser att resurserna varit tillräckliga. 9 har ansett att det har varit för lite resurser. Svartalernativet att det har varit för mycket resurser har ingen valt.

4.2.5 Övrigt

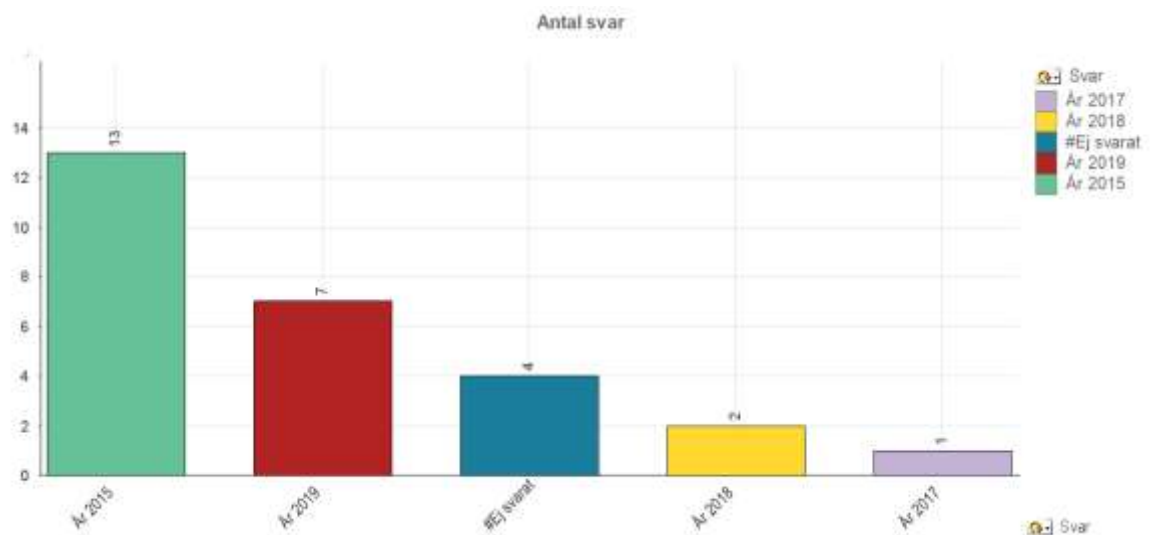
I figur 39 presenteras respondenternas svar på följande fråga: Vilket av de fem senaste åren uppfattar du att har haft de mest utmanande februariveckorna?

Figur 39: Figuren visar respondenternas uppfattning om vilket år som varit mest utmanande februari-veckorna. Infällt är de fem senaste årens februariveckor, enligt statistiken.

Respondenternas uppfattning är att 2019 varit det mest utmanande året.

I figur 40 presenteras respondenternas svar på följande fråga: Vilket av de fem senaste åren uppfattar du att har haft de lugnaste februariveckorna?

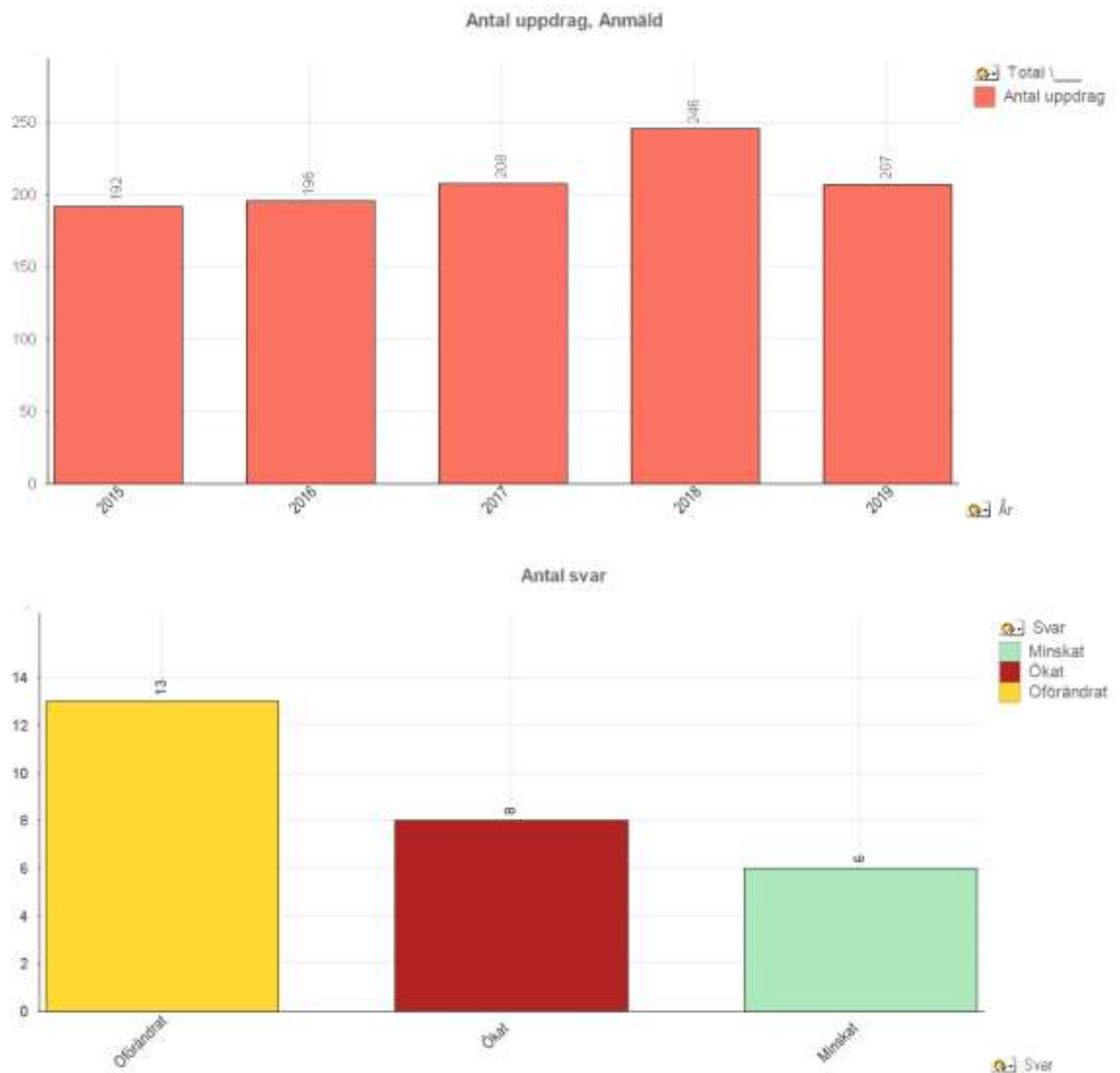
Figur 40: Figuren visar respondenternas uppfattning om vilket år som varit mest haft de lugnaste februari-veckorna.

Respondenternas uppfattning är att 2015 varit det lugnaste året.

Sammanfattningsvis verkar uppfattningen om de mittersta veckorna i februari följa uppfattningen om den generella utvecklingen vilka presenterades i delkapitel 4.1.

4.3 RockOff-veckorna 2015—2019

I figur 41 presenteras först statistik över hur antalet ingripanden under RockOff-veckorna har utvecklats under de senaste fem åren, 2015—2019. Under statistiken följer respondenternas svar på följande fråga, som tangerar motsvarande statistik: Hur uppfattar du att antalet ingripanden under RockOff-veckorna har utvecklats de senaste fem åren?

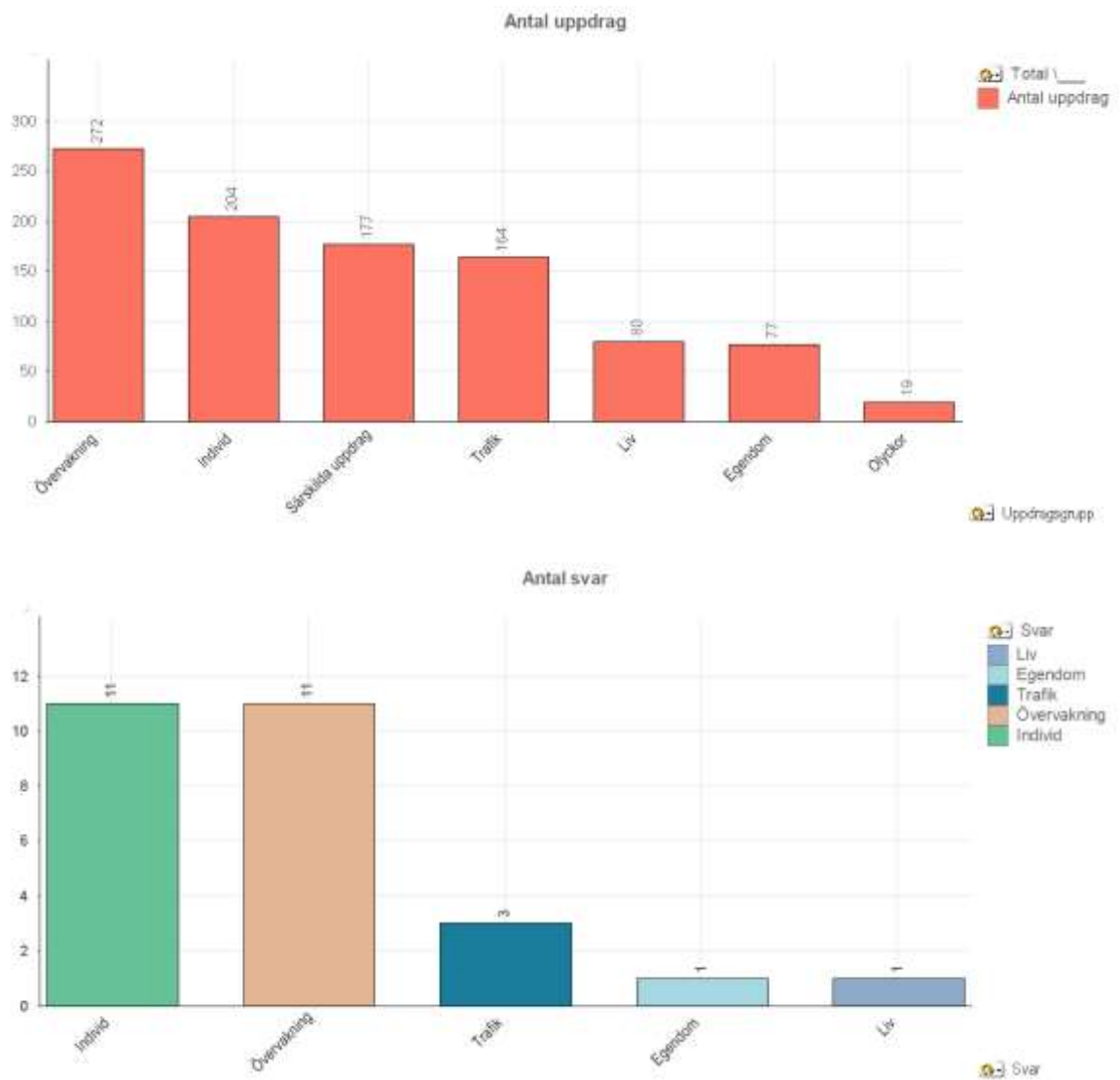

Figur 41: Det övre diagrammet visar den statistiska utvecklingen i gällande antalet ingripanden som anmält till polisen under de fem senaste årens RockOff-veckor. Det undre visar respondenternas uppfattning.

Av 27 respondenter uppfattar 13 att antalet ingripanden under RockOff-veckorna har varit oförändrat. Enligt statistiken var 2018 det år med flest ingripanden (246) medan det de andra åren har varit mellan 192–208 ingripanden.

4.3.1 Uppdragsgrupper

I figur 42 presenteras först statistik över antalet ingripanden fördelat enligt de olika uppdragsgrupperna under de senaste fem årens RockOff-veckor, 2015—2019. Under statistiken följer respondenternas svar på följande fråga, som tangerar motsvarande statistik: Inom vilken uppdragsgrupp uppfattar du att flest ingripanden sker under RockOff-veckorna sett över de senaste fem åren?

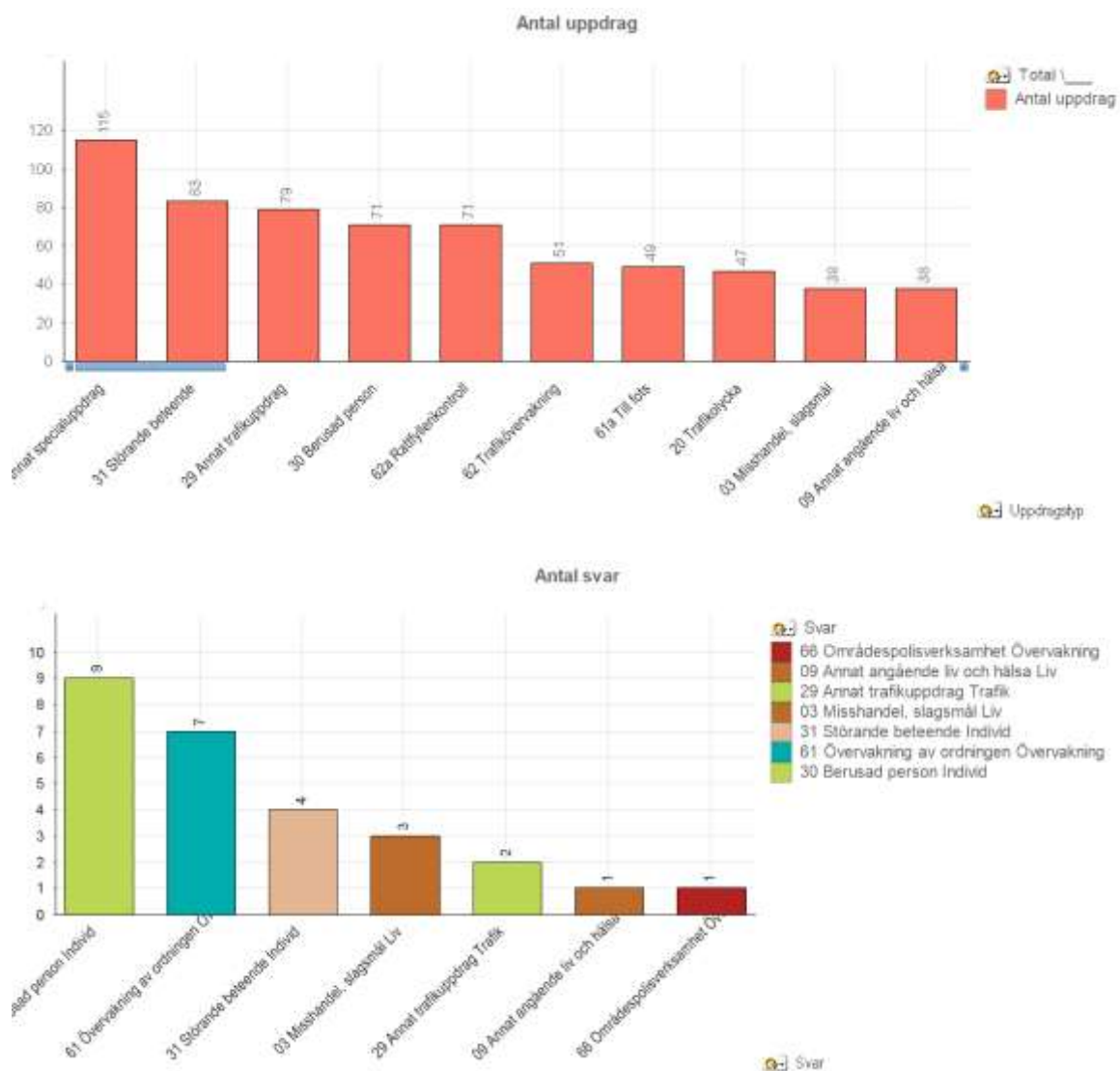
Figur 42: Ur figuren kan man utläsa att det som enligt statistiken mest sysselsätter polisen under RockOff-veckorna är övervakning följt av ingripanden inom gruppen individ. Respondenternas uppfattning presenteras i nedre tabellen.

Totalt sett har *övervakning* varit den uppdragsgrupp som flest antal ingripanden hamnar i under de fem senaste årens RockOff-veckor. Detta följs av uppdragsgruppen *individ* och sedan gruppen *särskilda uppdrag*.

Beträffande respondenternas uppfattning har svaren fördelat sig förhållandevis jämt. Elva respektive elva har svarat att uppdragsgrupperna *individ* och *övervakning* är de grupper som de uppfattar att flest ingripanden sker i.

4.3.2 Uppdragstyp

I figur 43 presenteras först statistik över antalet ingripanden fördelat enligt de olika uppdragstyperna under de senaste fem årens RockOff-veckor, 2015—2019. Under statistiken följer respondenternas svar på följande fråga, som tangerar motsvarande statistik: Vilken uppdragstyp skulle du säga är den vanligaste under RockOff-veckorna?

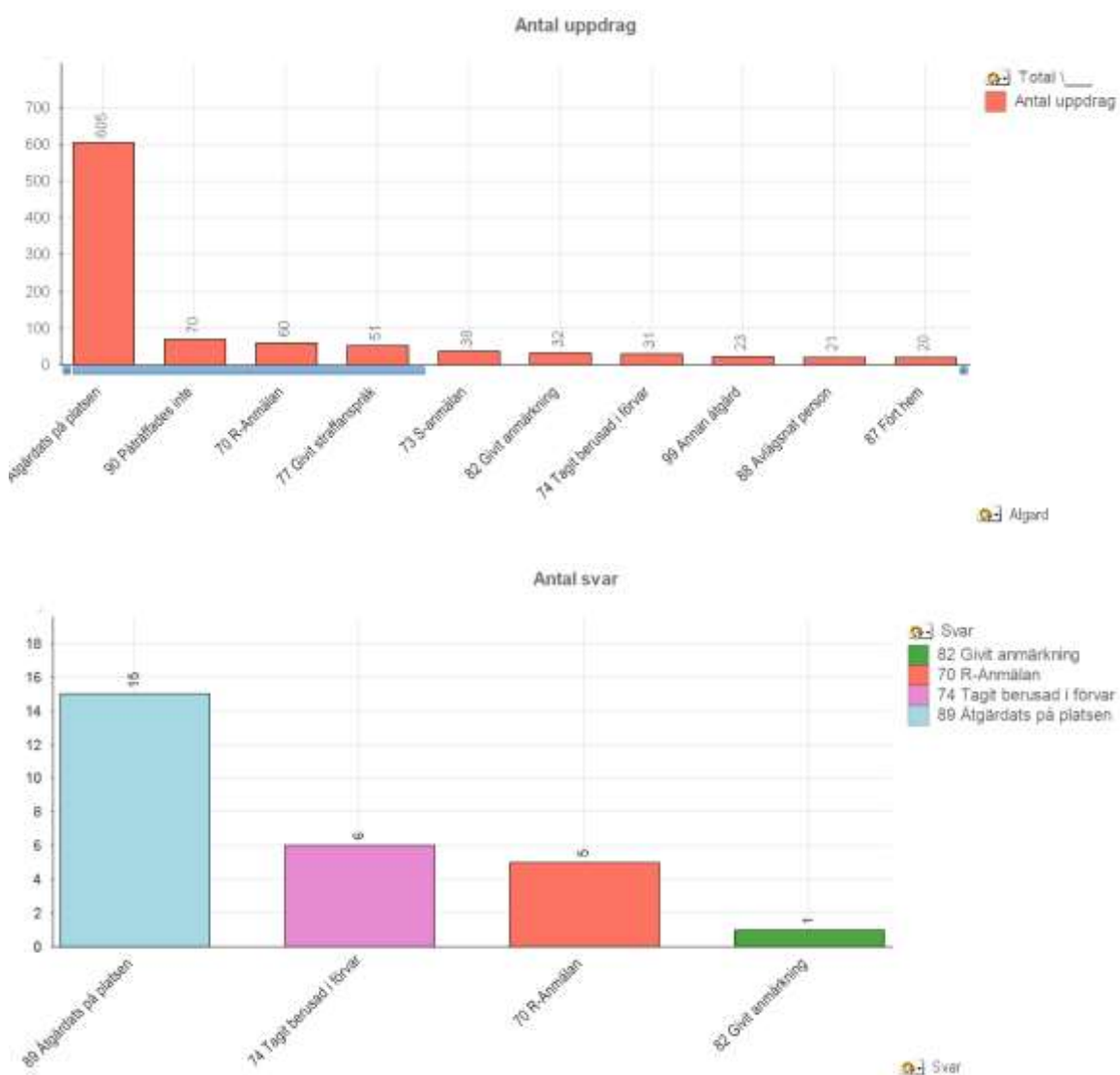
Figur 43: Enligt statistiken är den vanligaste uppdragstypen annat specialuppdrag. Näst vanligast är störande beteende. Respondenternas uppfattning är att den vanligaste uppdragstypen är berusad person följt av övervakning av ordningen

I denna fråga syns en förhållandevis tydlig diskrepans mellan de statistiska uppgifterna och respondenternas uppfattning. Fyra av respondenterna har valt alternativet *störande beteende*

vilket enligt statistiken kommer på en andra plats som det vanligaste. Majoriteten av respondenterna har valt *berusad person* eller *övervakning av ordningen* som det vanligaste. *Berusad person* är det fjärde vanligaste och *övervakning av ordningen* figurerar inte i de enligt statistiken tio vanligaste uppdragstyperna.

4.3.3 Åtgärder

I figur 44 presenteras först statistik över ingripandenas åtgärder under de senaste fem årens RockOff-veckor, 2015—2019. Under statistiken följer respondenternas svar på följande fråga, som tangerar motsvarande statistik: Vilken åtgärd skulle du säga är den vanligaste under RockOff-veckorna?

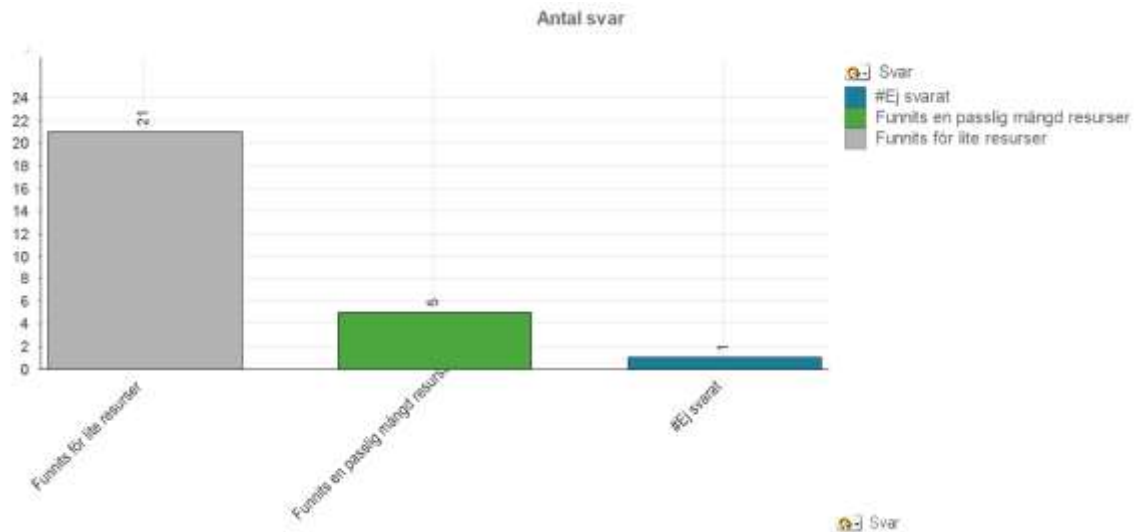

Figur 44: Den vanligaste åtgärden är åtgärdat på platsen, både enligt statistiken och enligt respondenterna.

Åtgärdat på plats är den vanligaste åtgärden både enligt statistiken och respondenterna.

4.3.4 Resurser

I figur 45 presenteras respondenternas svar på följande fråga: Hur upplever du att resurserna har täckt behovet under RockOff-veckorna de senaste fem åren?

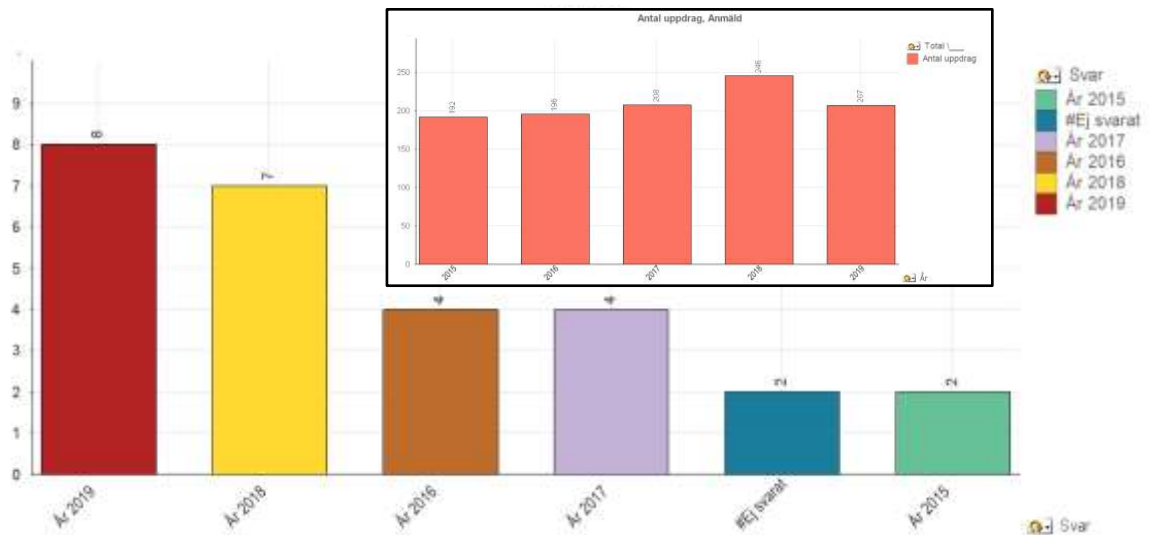

Figur 45: Figuren visar hur respondenterna har uppfattat att resurserna har räckt under de aktuella åren.

78 % av respondenterna uppfattar att det har funnits för lite resurser under RockOff-veckorna.

4.3.5 Övrigt

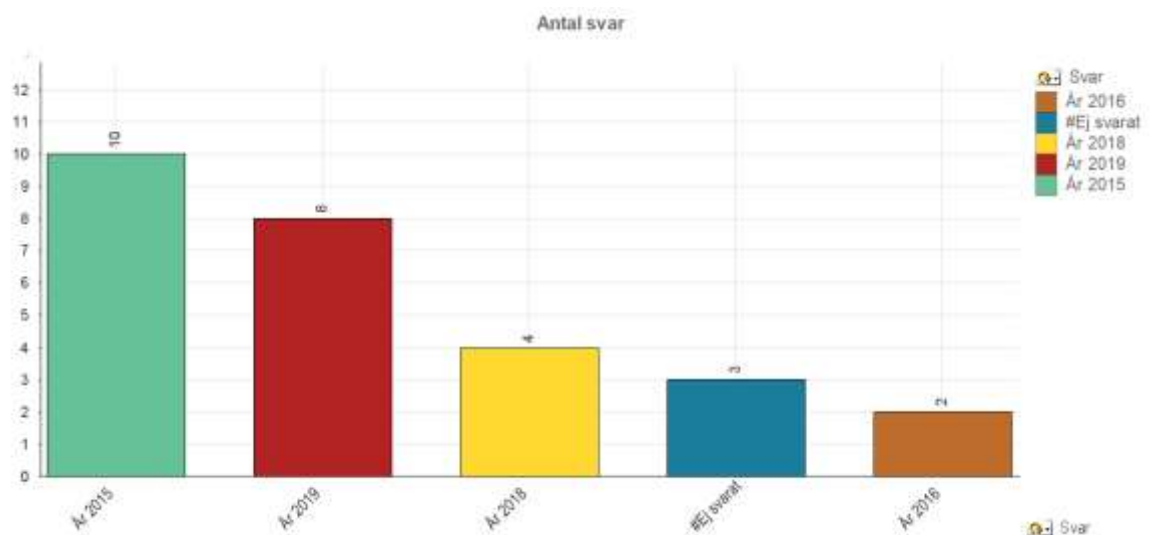
I figur 46 presenteras respondenternas svar på följande fråga: Vilket av de fem senaste åren uppfattar du att har haft de mest utmanande RockOff-veckorna?

Figur 46: Figuren visar vilket år respondenterna uppfattar som det mest utmanande. Infällt finns de statistiska uppgifterna för antalet ingripanden totalt sett under de fem senaste årens RockOff-veckor från vänster till höger.

Åtta respektive sju av respondenterna har uppfattat 2019 och 2018 som de mest utmanande RockOff-veckorna.

I figur 47 presenteras respondenternas svar på följande fråga: Vilket av de fem senaste åren uppfattar du att har haft de lugnaste RockOff-veckorna?

Figur 47: Figuren visar vilket år respondenterna uppfattar som det lugnaste.

Tio av respondenterna har uppfattat 2015 som det lugnaste året. Intressant är att åtta av dem ansett att 2019 varit det lugnaste. Det kan ställas i förhållande till att åtta också listade 2019 som det mest utmanande året.

5 RESULTATDISKUSSION

I den här undersökningen har människors uppfattning om verksamheten jämförts med information som säkrats genom ett BI-system. För att kunna göra den jämförelsen har uppfattningen tagits fram med hjälp av en enkät med slutna frågor och BI-systemet har gett de statistiska jämförelsetalen. Genom enkäten har en uppfattning om hur fältpersonalen upplever att mängden och typen av ingripanden har utvecklats de senaste fem åren erhållits. I och med införandet av ett nytt datasystem som möjliggör analys och presentation av data från ingripanderegistret ALARM har information för de senaste fem åren säkrats och presenterats på ett för Ålands polismyndighet nytt sätt. Fältpersonalens uppfattning om ingripandena och informationen ur ALARM har i sin tur jämförts med varandra och en del möjligheter och utmaningar har skönjts. I detta kapitel diskuteras några av de utmaningar som lyfts fram.

I undersökningen behandlas frågan om skillnaden mellan personalens uppfattning om vad de sysselsätts av och statistiska uppgifter om vad de sysselsätts av. I undersökningen har det inte utretts varför personalen upplever att de sysselsätts av det som de sysselsätts av, vilket möjligen kunde vara ett intressant ämne att vidareutforska.

5.1 Statistisk verklighet kontra uppfattning

I enkäten ställdes 26 frågor, bortsett från de om antal tjänsteår och respondentens åldersspann. Tolv av frågorna var om hur respondenten på ett mer allmänt plan uppfattar att mängden och typen av ingripanden har utvecklats under de senaste fem åren. Sju frågor handlade om februariveckorna och sju om RockOff-veckorna. I avsnitt 2.4.1 presenteras frågorna i sin helhet. Det som framförallt särskiljer sig är vad respondenterna uppfattar att har sysselsatt polisen.

Enligt de statistiska uppgifterna har den vanligaste uppdragsgruppen under dessa fem år varit inom *övervakning* och inom *särskilda uppdrag*. Av de 27 respondenter som svarade uppfattade 13 av dem att den vanligaste uppdragsgruppen var *trafik* (figur 23). Tre hade svarat *övervakning* och tre *särskilda uppdrag*. Denna diskrepans mellan uppfattning och svar kan skönjas på fler ställen. Vid frågorna om vilken de uppfattar vara den vanligaste uppdragsgruppen för åren 2015, 2017 och 2019 (figurena 24—26) samt under februariveckorna (figur 35) kan noteras samma skillnad.

Uppfattningen om vilken uppdragsgrupp som är den vanligaste under RockOff-veckorna är mer överensstämmande med statistiken. Ingridanden inom grupperna *övervakning* och *individ* är de vanligaste, vilket också är de två grupper som lyfts fram av respondenterna (figur 42). Elva respondenter lyfter fram gruppen *individ* och elva lyfter fram gruppen *övervakning*. Av återstående fem lyfter tre fram *trafik* vilket enligt statistiken är den fjärde vanligaste.

Utifrån respondenternas svar kan man tolka att uppfattningen är att under RockOff-veckorna är *övervakning* är en central uppgift men under resten av året är den mest centrala uppgiften inom uppdragsgruppen *trafik*. Beträffande verksamheten i allmänhet under de senaste fem åren framkommer samma sak, uppfattningen är att det polisen gör mest faller in under uppdragsgruppen *trafik*. En intressant frågeställning blir i och med detta att fundera på vad respondenterna tror att gruppen *övervakning* respektive gruppen *trafik* innebär. I enkäten har inte tagits ställning till vilka uppdragstyper respondenterna uppfattar att hör till vilken uppdragsgrupp. Ur svaren om vilken uppdragstyp man anser vara den vanligaste under åren 2015, 2017 och 2019 framkommer att uppdragstyper som hör till uppdragsgruppen *övervakning* (de som börjar på siffran 6) är vanliga⁴. Av de 27 svaren framkommer det att uppfattningen för 2015 var att 15 av de 27 respondenterna uppfattade uppdragstyper inom *övervakning* som de vanligaste. 10 uppfattade uppdragstypen *annat trafikuppdrag* som det vanligaste (figur 27). För 2017 ansåg 16 att uppdragstyper inom *övervakning* var de vanligaste (figur 28) och 2019 var motsvarande siffra 12 (figur 29). Fram till svaren för 2019 handlar *övervakningen* om *trafikövervakning*, antingen genom uppdragstypen 62, *trafikövervakning*, 62a, *rattfyllerikontroll* eller 62b, *hastighetsövervakning*. Gällande 2019 har en respondent svarat att uppdragstypen 66, *områdesövervakning*, skulle ha varit den vanligaste. Detta ger skäl att fundera på om respondenterna uppfattar att *trafikövervakning* räknas in i uppdragsgruppen *trafik*. För att få reda på det skulle en kompletterande undersökning behöva göras, i vilken man förutsättningslöst frågar vad respondenterna tror att hör till vilken grupp. Alternativt kan det steget lämnas bort till förmån för utbildning.

Det som visade sig stämma väl mellan respondenternas uppfattning och de statistiska uppgifterna var åtgärderna. Åtgärden med kod 89, *åtgärdat på plats*, var den klart vanligaste (figurerna 30—32). Mer än hälften av alla uppdrag verkar avslutas med denna kod (se avsnitt 4.1.3). Nackdelen är att den inte talar om vad patrullen har gjort. Belanger, van Slyke och Crossler menar att data som behandlats skall kunna användas som grund för beslut som för

---

⁴ I avsnitt 3.4.3 redogörs närmre för hur man läser ut uppdragskoderna.

verksamheten framåt (se avsnitt 3.2.2). Om data visar sig vara ofullständig eller för enkel, för att kunna användas som beslutsunderlag bör möjligen rutinerna ses över. Frågeställningen kan då vara ifall koderna som finns är för trubbiga, eftersom de inte ger de möjligheter som de enskilda konstaplarna söker. Orsaken kan däremot också vara att det saknas en holistisk syn på hur koderna används. Ett exempel kan vara att en patrull besöker en adress på grund av att grannarna har klagat på högt ljud. Efter en kort diskussion med innehavaren av bostaden kan patrullen åka vidare. Åtgärden kan i detta fiktiva exempel tänkas vara både *givit anmärkning* men också *åtgärdat på plats*. Den ena är mer specifik, den andra mer allmän. Enkäten hjälper inte att förstå hur de enskilda respondenterna resonerar kring detta, men svaren ger skäl att se över det närmre.

En liknande utmaning gällande data som är ospecificerad kan noteras i resultaten gällande februari-veckorna, men då beträffande uppdragstyperna. Uppdragstypen *annat specialuppdrag* är den vanligaste enligt statistiken, men den förekommer inte bland respondenternas svar. Skillnaden till den näst vanligaste uppdragstypen, *trafikövervakning*, utgör 38 % (se figur 36) och är signifikant större än de övriga skillnaderna. Skillnaden mellan näst vanligaste och tredje vanligaste är exempelvis endast 8 %. I avsnitt 4.1.2 framkommer att *annat specialuppdrag* hör till gruppen *särskilda uppdrag*. Andra uppdrag som hör till samma grupp är till exempel *handräckningsuppdrag*. Vilken typ av uppdrag som har hanterats i ingripandet framkommer möjligen genom att analysera den fritext som finns. I nuläget belyser statistiken närmast utmaningen med att en stor del av uppdragstyperna inte på ett enkelt sätt ger data som kan användas som underlag för beslut. Därtill verkar det inte heller finnas en medvetenhet om hur vanligt förekommande uppdragstypen är, i förhållande till respondenternas svar.

5.2 Är det viktigt med kunskapsbaserad verksamhet inom Ålands polismyndighet?

Digitalisering genom att data systematiskt samlas in, analyseras och tolkas, för att sedan användas som beslutsunderlag, kan kopplas till teorierna om kunskapsbaserad polisverksamhet. Utgående från artikeln om digitalisering inom svenska företag (se avsnitt 3.2.1) framkommer det att de har en utmaning med att ta vara på alla digitaliseringens fördelar, vilket även är ett faktum inom polisiär verksamhet. I denna undersökning har det endast fokuserats på förhållandet mellan uppfattningar och data ur ett litet perspektiv. I dagens teknologismhälle finns en stor mängd information, det vill säga man lever i vad som kan kallas en informationsera. Inom många områden har detta gett sig uttryck genom

utvecklad teknologi och system för hantering och visualisering av den stora mängd information som finns till förfogande. Problemet är ej längre brist på information, utan att hitta och identifiera den information som behövs. (Endsley & Garland, 2000, s. 1) Detta är också fallet inom Ålands polismyndighet, även om man först 2019 infört ett BI-system för att ta ut denna information och därmed saknar såväl processer, personal, beslutsunderlag och -strukturer samt rutiner. Data och information finns men den har ännu inte blivit tillgänglig och i samband med att den görs tillgänglig kan det vara skäl att beakta utmaningen med att hitta och identifiera det som behövs.

Kunskapsbaserat polisarbete innan 9/11 var närmast ett stöd för verksamheten till skillnad mot den filosofi eller system för förutsägande som det är tänkt att vara idag (se avsnitt 3.3.1). Resonemanget torde därigenom handla om i fall Ålands polismyndighet har behov av att utvecklas inom kunskapsbaserad polisverksamhet eller om de uppfattningar personalen har är tillräckliga för att styra och leda verksamheten. Utgående från Europols skrift om analys är människans psyke sådant att det letar konformitet och kan ha svårt att släppa en redan antagen uppfattning (se kapitel 1). Risken finns därmed att en verksamhet som baseras på uppfattningar kan tänkas bli låst i uppfattningar som vilar på en felaktig grund, till exempel en uppfattning om att Ålands polismyndighet sysslar mest med trafik. Enligt statistiken sysslar Ålands polismyndighet mest med övervakning, dock övervakning inom trafik. Vad som då är åsikt och vad som är fakta går säkert att resonera kring. Om man utgår från vad som ger ett pålitligt resultat när det kommer till jämförelser över tid, är valet data.

Om Ålands polismyndighet vill utvecklas i takt med resten av samhället och kunna fullgöra sitt samhällsuppdrag skall man välja att utgå från data. Genom att med hjälp av data skapa en kunskapsbaserad verksamhet blir processen för att alstra kunskap både valid och reliabel. I avsnitt 3.3.2 redogörs för processen på ett teoretiskt plan. Att ur ALARM (och andra register) säkra den grundläggande data som krävs har visat sig vara genomförbart, genom införandet av ett BI-system. För att data skall bli kunskap inom Ålands polismyndighet behöver däremot fler undersökningar göras, eftersom såväl processer, personal, beslutsunderlag och -strukturer samt rutiner ännu inte finns.

Slutligen bör noteras att det, trots vad som framkommer från statistiken, är naivt att tro att insamlandet av data och skapandet av kunskap allena kan lösa de utmaningar en så komplex verksamhet som polisiär verksamhet innebär. Blott den mängd data som finns lagrad skapar en utmaning då det helt enkelt finns mer data till förfogande än vad någon kan hantera. (Endsley & Garland, 2000)

5.3 Utvecklingsförslag

Inom Ålands polismyndighet har det inte påträffats ett regelverk som reglerar vilka koder som skall användas till vad. Skapande av en process över vilka koder som skall användas för vad så att en mer verklighetstrogen bild ges över vad som verkligen görs, kunde där bidra till att öka nyanseringen och validiteten hos kommande statistiska jämförelser.

En komplettering av uppdragstyper och åtgärder kan även utläsas vara av nödvändigt. Om detta låter sig göras i det befintliga registret upplevs däremot som osäkert. Troligen sker detta först i samband med en förnyelse av ingripanderegistret.

Om man inom Ålands polismyndighet väljer en kunskapsbaserad inriktning av verksamheten ska man sträva efter likriktning när det gäller inmatning av data. Genom att göra det kan den data som används ligga till grund för utbildning och höjande av kvaliteten på arbetet. Därtill bidrar det till att Ålands polismyndighet kan utvecklas i takt med resten av samhället och det öppnar upp för olika möjligheter till utveckling inom bland annat digitalisering. Processen kan troligen även tjäna på att den görs transparent och tydlig för var och en. Därigenom kan glappet mellan uppfattning och statistik krympas. Att helt få bort det kan dock vara att sträva efter det omöjliga på grund av naturen i människans psyke.

6 SAMMANFATTNING OCH DISKUSSION

Syftet med den här undersökningen har varit att jämföra statistiska uppgifter om verksamhet som bedrivits inom alarm- och brottsbekämpningsenheten med hur de som bedrivit verksamheten uppfattar den. Som metod har jag valt att jämföra svaren från en styrd enkät med statistiska uppgifter ur Ålands polismyndighets ingripandesystem ALARM. I enkäten frågade jag respondenterna om hur de uppfattar att antalet ingripanden har utvecklats och grupperat sig de senaste fem åren, 2015—2019. Jag bad respondenterna att ta ställning till fördelningen av ingripanden, gällande uppdragsgrupper, uppdragstyper och åtgärder. I syfte att ta reda på, om de hade olika uppfattningar beroende på om det var en händelserik tid eller en lugn tid bad jag dem att ta ställning till hur de uppfattade att utvecklingen skett under de två mittersta veckorna i februari och under RockOff-veckorna. I och med att jag undersökte gruppens uppfattning om ett fenomen har undersökningen gjorts under teorin *fenomenologi*. De huvudsakliga resultaten påvisar att det finns en skillnad mellan hur de som bedrivit verksamheten uppfattar vad de gjort jämfört med vad statistiken visar att har gjorts,

framförallt sett till uppdragsgrupper och uppdragstyper. Uppfattning och statistik under en lugn respektive en mer intensiv period är mer överensstämmande.

Undersökningen baserar sig på mänskliga prestationer, både när det gäller svaren i enkäten och när det kommer till de statistiska uppgifterna. Detta påverkar undersökningens validitet genom att statistiken inte nödvändigtvis speglar en objektiv verklighet, då den baserar sig på den uppfattning den som matade in ingripandet hade. Det kan även förekomma olika tolkningar och rutiner kring likartade ingripanden då en likriktning av inmatning inte finns och det emellanåt varierar bland de konstaplar som har uppgiften att mata in. Hämtandet av data ur ingripanderegistret, samt analysen av den har skett med hjälp av ett BI-verktyg och genomförs på samma sätt varje gång. Kravet på validitet och reliabilitet är till den delen uppfyllt.

Undersökningen har genomförts som ett lärdomsprov i samband med befälsstudier vid Polisyrkeshögskolan. Jag arbetar inom Ålands polismyndighet med bland annat analys och har inom ramarna för mitt arbete varit med och infört det BI-system som har använts under denna undersökning för att ta ut statistiska uppgifter ur ALARM. Valet att kombinera mina arbetsuppgifter och detta lärdomsprov baserar sig på ett intresse för hur statistiska uppgifter kommer att tas emot av personalen inom Ålands polismyndighet. Utvecklingen inom användandet av data vid Ålands polismyndighet har stått still en längre tid, vilket har resulterat att det inte tidigare har presenterats statistik ur ALARM att jämföra verksamheten med. För polisen på det finländska fastlandet har statistik varit ett värdefullt verktyg ända sedan de större polisförvaltningsreformerna PORA 1 och PORA 3 och även samhället i övrigt har utvecklats inom detta område. Digitaliseringen har möjliggjort att data om verksamhet som bedrivs kan tas tillvara på ett annat sätt än tidigare, vilket i sin tur gör det möjligt att styra, utveckla och utbilda utgående från den informationen, även om många ännu inte omsatt detta i praktiken.

Den polisiära kopplingen till detta är kunskapsbaserad polisverksamhet. Kunskapsbaserad verksamhet är en modell för styrande av företag utgående från analys av statistiska uppgifter som anpassats till polisiär verksamhet. Konceptet har sitt ursprung i England men har spritt sig och utvecklats i hela världen, även i Finland. Ålands polismyndighets särdrag av att vara en i stort autonom myndighet i ett självstyrt landskap har gjort att införandet av medvetenheten om att kunskap kan styra den polisiära verksamheten har kommit senare. Vad kunskap egentligen är och hur man förvärvar den har också varit oklart och mer styrt av gängse uppfattningar än av vetenskaplig teori. I den här undersökningen har jag öppnat upp möjligheten för Ålands polismyndighet att välja data som grund för styrandet av

verksamheten, och påvisat skillnaderna mellan vad en personalgrupp tror att de gör jämfört med vad de enligt statistiken gör. Jag ser inga skäl till att tro att någon annans personalgrupps uppfattning om vad de gör skulle vara bättre överensstämmande med statistiken, utan behovet av data som grund för beslut kan anses vara unisont.

Något som redan nämnts i undersökningen är hur utnyttjandet av digitaliseringens möjligheter har kommit långt inom vissa områden, och att vissa av dessa möjligheter redan är testade och införda i polisens verksamhet på det finländska fastlandet. Det gör det möjligt för Ålands polismyndighet att införa system och processer som redan testats i andra sammanhang, såväl polisiära som civila. För att undvika att skapa mer information och kunskap än vad som behövs bör det undersökas vad Ålands polismyndighet behöver i förhållande till vad man vill uppnå.

Jag har inte hittat någon liknande undersökning inom polisen på det finländska fastlandet. Statistiken finns genom PolStat och regelbundna undersökningar om personalens välmående, med mera, görs genom personalbarometern. Om man även i personalbarometern skulle ställa frågor om hur personalen uppfattar styrningen av verksamheten och hur de uppfattar vad de gör för att ställa de uppfattningarna i relation till den statistik som finns i PolStat, kunde jämförelser liknande den jag gjort i den här undersökningen göras regelbundet. Resultatet av jämförelserna skulle i och med det ge ledningen av polisens verksamhet ännu ett beslutsunderlag, vilket kan användas till att utveckla och förankra resultatavtal och verksamhetsstyrning hos dem som verkställer ledningens beslut. Att skapa data och omsätta den i kunskap är något som regelbundet sker inom polisen. Kunskapen leder i viss mån till verksamhet och en vilja att utöka den kunskapsbaserade verksamheten upplever jag att finns bland ledningen för polisen, både politiskt sett och inom organisationen. Uppföljningen av hur den tas emot och omsätts upplever jag däremot att saknas vilket skulle vara ett intressant ämne för vidareforskning.

7 Referenser

- Andersson, C., & Eva, S. (2007). *En fenomenologisk studie om hur ungdomar upplever sin tillvaro, relationer och framtidsvisioner*. Lund: Lunds universitet.
- Bélangier, F., van Slyke, C., & Crossler, R. E. (2019). *Information Systems for Business, An experiential approach* (Vol. 3). (B. Lang Golub, Red.) Burlington, Vermont.
- Carter, J. G. (2013). *Intelligence-led policing : a policing innovation*. El Paso: LFB Scholarly Publishing LLC.
- Endsley, M. R., & Garland, D. J. (2000). Theoretical underpinnings of situation awareness: a critical review. *Situation Awareness Analysis and Measurement*. Hämtat från https://www.researchgate.net/profile/Mica_Endsley/publication/292771806_Situation_awareness_analysis_and_measurement_chapter_theoretical_underpinnings_of_situation_awareness/links/590368220f7e9bc0d58d7337/Situation-awareness-analysis-and-measurement-chapt
- Europol. (2002). Strategic Intelligence Analysis Course. Europol.
- Getsmarter. (den 24 Augusti 2019). *What's the difference between data analytics and data analysis) FAQs*. Hämtat från [getsmaarter.com: https://www.getsmarter.com/blog/career-advice/difference-data-analytics-data-analysis/](https://www.getsmarter.com/blog/career-advice/difference-data-analytics-data-analysis/)
- Hagel III, J., & Rayport, J. F. (den 25 Augusti 2019). *The Coming Battle for Customer Information*. Hämtat från Harvard Business Review: <https://hbr.org/1997/01/the-coming-battle-for-customer-information>
- Ingman, A. (den 24 juli 2019). Händer det för mycket? *Tidningen Nya Åland*. Hämtat från <https://www.nyan.ax/nyheter/handelserik-veckpa-aland/>
- Kroksmark, T. (2007). Fenomenografisk didaktik -en didaktisk möjlighet. *Didaktisk Tidsskrift* Vol. 17, No. 2-3. Hämtat från <http://www.tomaskroksmark.se/Fenomenografiskdidaktik%202007.pdf>
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun* (Vol. 2. uppl.). Lund: Studentlitteratur.
- Lindell, J. (den 21 Juni 2018). Hämtat från [mynewsdesk.com: http://www.mynewsdesk.com/se/tillvaextverket/news/digitalisering-en-outnyttjad-potential-i-maanga-smaafoeretag-311551](http://www.mynewsdesk.com/se/tillvaextverket/news/digitalisering-en-outnyttjad-potential-i-maanga-smaafoeretag-311551)
- Nationalencyklopedin. (den 25 Augusti 2019). *Edmund Husserl*. Hämtat från [NE.se: https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/edmund-husserl](https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/edmund-husserl)
- Nyström, C., & Lindell, J. (den 8 Maj 2018). *Digitalisering i svenska företag, temarapport*. Stockholm: Tillväxtverket. Hämtat från [Tillväxtverkets hemsida: Tillväxtverket.se/statistik/vara-undersokningar/resultat-vovven-2017/2018-06-21-digitalisering-anvands-framst-for-effektivi-sering.html](http://Tillväxtverkets_hemsida:Tillväxtverket.se/statistik/vara-undersokningar/resultat-vovven-2017/2018-06-21-digitalisering-anvands-framst-for-effektivi-sering.html)
- Patel, R., & Davidsson, B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder: Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.

- Polisen. (den 17 Oktober 2019). *Polisens statistiktjänst*. Hämtat från https://www.polamk.fi/sv/fui/polisens_statistiktjanst+&cd=12&hl=sv&ct=clnk
- Polisyreshögskolan. (2015). *Personalbarometer*. Tammerfors: Polisyreshögskolan.
- Ratcliffe, J. H. (2016). *Intelligence-Led Policing*. New York: Routledge.
- Sages, R., & Hensfelt Dahl, P. (1999). En fenomenologisk analysmetod inom arbetslivsforskning. i J. Lindén, G. Westlander, G. Karlsson, & (redaktörer), *Kvalitativa metoder i arbetslivsforskning* (ss. 132 -- 153). Stockholm: Rådet för arbetslivsforskning.
- Sandström, J. (den 01 Augusti 2019). Överkonstapel.
- Sjöberg, L., & Holm, K. (2005). *Sammanfattning av polisens underrättelsemodell PUM*. Stockholm: Rikspolisstyrelsen.
- Vetenskapsrådet vid Göteborgs universitet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Hämtat från Göteborgs universitet: https://www.gu.se/digitalAssets/1268/1268494_forskningsetiska_principer_2002.pdf
- Ålands landskapsregering. (2019). *Förslag till budget för landskapet Åland 2019*. Mariehamn: Ålands landskapsregering.

Muntliga källor:

- Juha Syrjä, analysansvarig, polisförvaltningen, föreläsning den 19 augusti 2019, Tammerfors
- Johan Sandström, väbel, staben, Ålands polismyndighet, 1 augusti 2019
- Clara Weman, administratör, staben, Ålands polismyndighet, 17 oktober 2019